

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ
ตามแนวทาง การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๒
(ฉบับทบทวนปี ๒๕๖๘)
อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของเกษตรจังหวัด ตัวชี้วัด ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐

สารบัญ

	หน้า
การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอป่าต้ว	
๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๑
๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	๑
๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	๒๑
๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น	๔๑
๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ	๔๒
๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว	๔๒
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๔๒
๒) ปริมาณการผลิต	๔๖
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๔๗
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๔๘
๕) ต้นทุนการผลิต	๕๐
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๕๑
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๕๒
๑.๔.๒ ชนิดสินค้าน้ำมันสำปะหลัง	๕๓
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๕๓
๒) ปริมาณการผลิต	๕๖
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๕๗
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๕๘
๕) ต้นทุนการผลิต	๕๘
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๕๘
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๖๑
๑.๔.๓ ชนิดสินค้ายางพารา	๖๑
๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๖๑
๒) ปริมาณการผลิต	๖๕
๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	๖๖
๔) ภูมิทุนการเพาะปลูก	๖๘
๕) ต้นทุนการผลิต	๗๑
๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๗๒
๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	๗๓
๒. ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	๗๔
๓. การจัดทำ TOWS Matrix	๗๖

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ ๑. แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๑
ตารางที่ ๒. แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๒
ตารางที่ ๓. แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๒
ตารางที่ ๔. แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๓
ตารางที่ ๕. แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๔
ตารางที่ ๖. แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๔
ตารางที่ ๗. แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรกรอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๕
ตารางที่ ๘. แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๕
ตารางที่ ๙. ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๗
ตารางที่ ๑๐. แสดงผลิตภัณฑ์และราคาต่อหน่วย	๑๑
ตารางที่ ๑๑. แสดงรายได้การแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย	๑๒
ตารางที่ ๑๒. แสดงเงินทุนและรายจ่ายแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย	๑๒
ตารางที่ ๑๓. แสดงรายการกำไรขาดทุนแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย	๑๓
ตารางที่ ๑๔. แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย	๑๔
ตารางที่ ๑๕. ผลิตภัณฑ์และตลาดเป้าหมาย	๑๔
ตารางที่ ๑๖. ต้นทุนการผลิตยางพารา	๑๕
ตารางที่ ๑๗. แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพารา หมู่ที่ ๑ ตำบลกระเจาย	๑๖
ตารางที่ ๑๘. แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกนาโก	๑๗
ตารางที่ ๑๙. แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ที่ ๔ ตำบลกระเจาย	๑๘
ตารางที่ ๒๐. แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่พริก หมู่ที่ ๖ ตำบลโพธิ์ไทร	๑๙
ตารางที่ ๒๑. แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่สมุนไพร หมู่ที่ ๖ ตำบลกระเจาย	๒๐
ตารางที่ ๒๒. แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๒๑
ตารางที่ ๒๓. กลุ่มชุดดินตำบลโพธิ์ไทร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๒๕
ตารางที่ ๒๔. กลุ่มชุดดินตำบลกระเจาย อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๒๖
ตารางที่ ๒๕. กลุ่มชุดดินตำบลโคกนาโก อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๒๗
ตารางที่ ๒๖. กลุ่มชุดดินตำบลเชียงเพ็ง อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๒๘
ตารางที่ ๒๗. กลุ่มชุดดินตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๒๙
ตารางที่ ๒๘. แสดงรวมข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๓๐
ตารางที่ ๒๙. ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน	๓๑
ตารางที่ ๓๐. แสดงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๓๓
ตารางที่ ๓๑. แสดงแหล่งน้ำใต้ดินเพื่อการเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๓๕
ตารางที่ ๓๒. แสดงแหล่งน้ำผิวดินเพื่อการเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร	๓๕
ตารางที่ ๓๓. แสดงแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูกในเขตอำเภอป่าต้ว	๓๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ ๓๔. แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๔๒
ตารางที่ ๓๕. แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๔๔
ตารางที่ ๓๖. แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๔๕
ตารางที่ ๓๗. แสดงปริมาณการปลูกข้าว อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๔๖
ตารางที่ ๓๘. แสดงปฏิทินการปลูกข้าว อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๔๙
ตารางที่ ๓๙. แสดงต้นทุนการผลิตข้าว อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๕๐
ตารางที่ ๔๐. แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าวอ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๕๒
ตารางที่ ๔๑. แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๕๓
ตารางที่ ๔๒. แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังอ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๕๔
ตารางที่ ๔๓. แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๕๕
ตารางที่ ๔๔. แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๕๖
ตารางที่ ๔๕. แสดงปฏิทินการปลูกมันสำปะหลัง อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๕๘
ตารางที่ ๔๖. แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ ปี ๒๕๖๖ อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๕๙
ตารางที่ ๔๗. แสดงข้อมูลจุดรับซื้อมันสำปะหลัง อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๖๐
ตารางที่ ๔๘. แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๖๑
ตารางที่ ๔๙. แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๖๑
ตารางที่ ๕๐. แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราอ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๖๓
ตารางที่ ๕๑. แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๖๔
ตารางที่ ๕๒. แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๖๕
ตารางที่ ๕๓. แสดงปฏิทินการปลูกยางพารา อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๖๙
ตารางที่ ๕๔. แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๖ อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๗๑
ตารางที่ ๕๕. แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการเพิ่มผลผลิตยางพารา อ้อยป้าตัว จังหวัดยโสธร	๗๓
ตารางที่ ๕๖. ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๗๔
ตารางที่ ๕๗. แสดงการจัดทำ TOWS Matrix อ้อยป้าตัว	๗๖

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ ๑. แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๑
ภาพที่ ๒. แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๒
ภาพที่ ๓. แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๓
ภาพที่ ๔. แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๓
ภาพที่ ๕. แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๔
ภาพที่ ๖. แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๑๐
ภาพที่ ๗. แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๒๒
ภาพที่ ๘. กลุ่มชุดดินตำบลโพธิ์ไทร อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๒๕
ภาพที่ ๙. กลุ่มชุดดินตำบลกระเจาย อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๒๖
ภาพที่ ๑๐. กลุ่มชุดดินตำบลโคกนาโก อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๒๗
ภาพที่ ๑๑. กลุ่มชุดดินตำบลเชียงเพ็ง อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๒๘
ภาพที่ ๑๒. กลุ่มชุดดินตำบลศรีฐาน อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๒๙
ภาพที่ ๑๓. แสดงแหล่งน้ำ อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๓๓
ภาพที่ ๑๔. แสดงแหล่งน้ำของตนเอง อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๓๔
ภาพที่ ๑๕. แสดงแหล่งน้ำสาธารณะ อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๓๔
ภาพที่ ๑๖. แสดงทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำผิวดิน	๓๖
ภาพที่ ๑๗. แสดงทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำใต้ดิน	๓๗
ภาพที่ ๑๘. แสดงแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลกระเจาย อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๓๘
ภาพที่ ๑๙. แสดงแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๓๙
ภาพที่ ๒๐. แสดงแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลโคกนาโก อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๓๙
ภาพที่ ๒๑. แสดงแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๔๐
ภาพที่ ๒๒. แสดงแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลศรีฐาน อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๔๐
ภาพที่ ๒๓. แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๔๓
ภาพที่ ๒๔. แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๔๓
ภาพที่ ๒๕. แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร	๔๔
ภาพที่ ๒๖. แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอปาดัว	๔๕

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ ๒๗. แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๔๖
ภาพที่ ๒๘. แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๔๗
ภาพที่ ๒๙. แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๐
ภาพที่ ๓๐. แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๑
ภาพที่ ๓๑. แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๒
ภาพที่ ๓๒. แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๓
ภาพที่ ๓๓. แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับสำหรับปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๔
ภาพที่ ๓๔. แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๔
ภาพที่ ๓๕. แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๕
ภาพที่ ๓๖. แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๖
ภาพที่ ๓๗. แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๖
ภาพที่ ๓๘. แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังโรงงานในอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๘
ภาพที่ ๓๙. แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลัง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๕๙
ภาพที่ ๔๐. แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๖๐
ภาพที่ ๔๑. แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพารา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๖๒
ภาพที่ ๔๒. แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกยางพารา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๖๒
ภาพที่ ๔๓. แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๖๓
ภาพที่ ๔๔. แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๖๔
ภาพที่ ๔๕. แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๖๔
ภาพที่ ๔๖. แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๖๕
ภาพที่ ๔๗. แสดงปฏิทินการเพาะปลูกยางในอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๗๐
ภาพที่ ๔๘. แสดงวิธีการตลาดยางพารา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๗๒
ภาพที่ ๔๙. แสดงแหล่งรับซื้อยางพารา อำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี	๗๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

๑.๑ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๑) เกษตรกร

(๑) ครุฑเรือนเกษตรกร

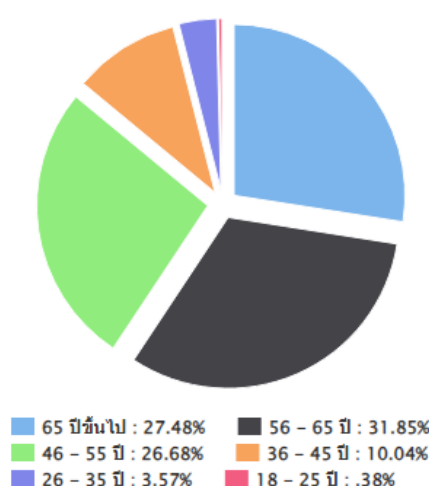
อำเภอป่าติ้ว มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน ๗,๑๑๑ ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๕๖-๖๕ ปี จำนวน ๒,๒๖๕ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘๕ รองลงมา อายุ ๖๕ ปีขึ้นไป ๑,๙๕๔ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๔๘ อายุระหว่าง ๔๖-๕๕ ปี จำนวน ๑,๘๙๗ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๘ อายุระหว่าง ๓๖-๔๕ ปี จำนวน ๗๑๔ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐๔ อายุระหว่าง ๒๖-๓๕ ปี จำนวน ๒๕๔ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๕ อายุระหว่าง ๑๘-๒๕ ปี จำนวน ๒๗ ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑. แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๑,๙๕๔.๐๐	๒๗.๔๘
๕๖ - ๖๕ ปี	๒,๒๖๕.๐๐	๓๑.๘๕
๔๖ - ๕๕ ปี	๑,๘๙๗.๐๐	๒๖.๖๘
๓๖ - ๔๕ ปี	๗๑๔.๐๐	๑๐.๐๔
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๕๔.๐๐	๓.๗๕
๑๘ - ๒๕ ปี	๒๗.๐๐	๐.๓๘
รวม	๗,๑๑๑.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ ข้อมูลปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

หัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร จำแนกช่วงอายุ

ภาพที่ ๑. แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ ข้อมูลปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

(๒) ลักษณะการประกอบอาชีพ

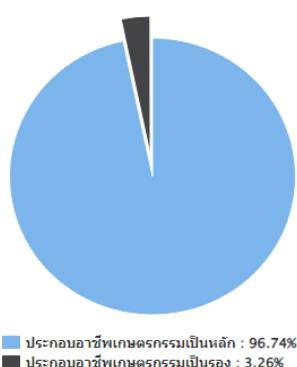
อำเภอบ้านดู่ มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๖,๘๗๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๙๖.๗๔ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๒๓๒ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๖

ตารางที่ ๒. แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร อำเภอบ้านดู่ จังหวัดยโสธร

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๖,๘๗๙.๐๐	๙๖.๗๔
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๒๓๒.๐๐	๓.๒๖

ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ ข้อมูลปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ภาพที่ ๒. แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ อำเภอบ้านดู่ จังหวัดยโสธร

ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/ ข้อมูลปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

(๓) ลักษณะการถือครองที่ดิน

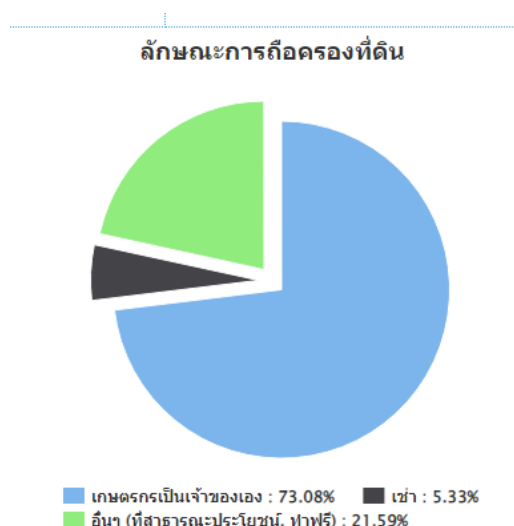
ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอบ้านดู่ ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๖,๕๖๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๐๘ รองลงมาคืออื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๑,๙๔๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๕๙ และเช่า จำนวน ๔๗๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓. แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอบ้านดู่ จังหวัดยโสธร

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง	๖,๕๖๘.๐๐	๗๓.๐๘
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๑,๙๔๐.๐๐	๒๑.๕๙
เช่า	๔๗๙.๐๐	๕.๓๓

ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๓/ ข้อมูลปี ๒๕๖๖

(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๓. แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๓ ข้อมูลปี ๒๕๖๖
(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

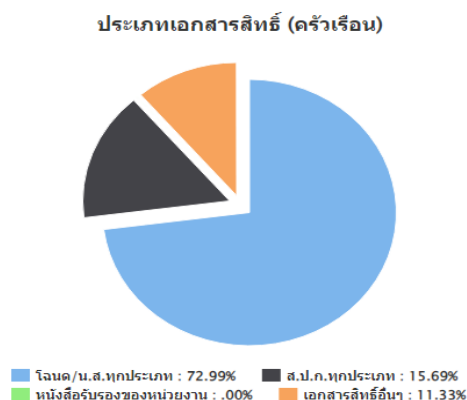
(๔) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าตัวเอง)

เกษตรกรอำเภอป่าต้ว มีการถือครองที่ดินแบบโฉนด/น.ส.ทุกประเภท จำนวน ๕,๓๗๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๙๙ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๑,๑๕๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๖๘ และเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๘๓๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๓ เอกสารสิทธิ์ประเภทหนังสือรับรองของหน่วยงาน จำนวน - ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ - ตามลำดับ

ตารางที่ ๔. แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรองของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๕,๓๗๔.๐๐	๑,๑๕๕.๐๐	๐	๘๓๔.๐๐	๖,๕๖๘.๐๐

ที่มา http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๓ ข้อมูลปี ๒๕๖๖
(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๔. แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

(ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๓ ข้อมูลปี ๒๕๖๖ (ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภอป่าต้ว มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ ๘ กลุ่ม มีสมาชิก ๓๙๙ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ๑๙ กลุ่ม สมาชิก ๑,๘๐๒ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร ๑๑ กลุ่ม สมาชิก ๒๗๕ ราย วิสาหกิจชุมชน ๘๘ แห่ง สมาชิก ๑,๘๔๔ ราย สหกรณ์จำนวน ๒ แห่ง สมาชิก ๒,๘๒๕ ราย และกลุ่มเกษตรกร ๖๐ กลุ่ม สมาชิก ๑๕,๐๕๗ ราย

ตารางที่ ๕. แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกรอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
โพธิ์ไทร	๑	๕๐	๔	๔๓๗	๒	๕๐	๖	๘๖	-	-	๑๒	๓,๒๖๘
กระจ่าย	๒	๑๗๙	๖	๔๒๔	๓	๗๕	๑๙	๔๓๕	๑	๑,๖๐๐	๑๒	๓,๘๑๓
โคกนาโก	๒	๗๕	๓	๔๐๖	๔	๑๐๐	๑๓	๕๘๗	-	-	๑๒	๓,๒๒๔
เชียงเพ็ง	๒	๖๐	๔	๓๗๓	๑	๒๕	๑๑	๑๘๕	-	-	๑๒	๑,๔๓๕
ศรีฐาน	๑	๓๕	๒	๑๖๒	๑	๒๕	๙	๒๐๕	๑	๑,๒๒๕	๑๒	๓,๓๑๗
รวม	๘	๓๙๙	๑๙	๑,๘๐๒	๑๑	๒๗๕	๕๘	๑,๔๙๘	๒	๒,๘๒๕	๖๐	๑๕,๐๕๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, พ.ศ.๒๕๖๗

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอป่าต้ว มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๒๗ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๗ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ยฯ ๖ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๕ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๘ ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน ๑ ศูนย์

ตารางที่ ๖. แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
โพธิ์ไทร	-	๓	๒	๒	๑	๑	-	-	-
กระจ่าย	๑	๗	๒	๑	๑	๑	-	-	๑
โคกนาโก	-	๗	๑	๑	๑	๑	-	-	-
เชียงเพ็ง	-	๕	๑	๑	๑	๑	-	-	-
ศรีฐาน	-	๕	๑	๑	๑	๑	-	-	-
รวม	๑	๒๗	๕	๖	๕	๕	-	-	๑

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, พ.ศ.๒๕๖๗

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอป่าต้ว มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๒๗๒ ราย โดยมี หมอдинอาสา จำนวนมากที่สุด จำนวน ๖๓ ราย รองลงมาคือเกษตรหมู่บ้าน ๕๗ ราย อาสาปศุสัตว์ ๕๕ ราย และประมงอาสา ๑๘ ราย สหกรณ์ ๑๕ ราย คุรุบัญญัติอาสา ๓ ราย อาสาสมัครฝนหลวง ๓ ราย อาสาสมัครปฏิรูปที่ดิน ๓ ราย เศรษฐกิจการเกษตร ๒ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่าหนึ่งหน้าที่

ตารางที่ ๗. แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตรอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	คุรุบัญญัติ อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอ динอาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
โพธิ์ไทร	๐	๑	๑	๗	๑๔	๑๒	๕	๐	๐
กระจ่าย	๑	๐	๓	๑๑	๑๔	๑๓	๒	๑	๐
โคกนาโก	๑	๒	๗	๒๐	๑๗	๑๖	๔	๑	๓
เชียงเพ็ง	๐	๐	๔	๗	๘	๗	๒	๐	๐
ศรีฐาน	๑	๐	๓	๑๐	๑๐	๙	๒	๐	๐
รวม	๓	๓	๑๘	๕๕	๖๓	๕๗	๑๕	๒	๓

ที่มา : <https://asa-center.doae.go.th/report-๓>, พ.ศ. ๒๕๖๗

(๒) ปราชญ์ชาวบ้าน

อำเภอป่าต้ว มีปราชญ์ชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกปราชญ์ชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของปราชญ์แต่ละคน ซึ่งในอำเภอป่าต้ว มีปราชญ์ชาวบ้านจำนวน ๑๓ คน

ตารางที่ ๘. แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้านอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
โพธิ์ไทร	๑	๑.นายก่อภพ เจริญยุทธ	๑๕๒ ม.๔ ต.โพธิ์ไทร อ.ป่าต้ว	หมอдин
กระจ่าย	๒	๑.นายสมัคร บุญทศ	๒๘๙ ม.๓ ต.กระจ่าย อ.ป่าต้ว	ข้าว/คช.
		๒.นางเตรียมใจ ผ่านเมือง	๗/๑ ม.๔ ต.กระจ่าย อ.ป่าต้ว	มันสำปะหลังน้ำหยด
โคกนาโก	๓	๑.นายสวัสดิ์ ทองน้อย	๒๑ ม.๑ ต.โคกนาโก อ.ป่าต้ว	หมอдин
		๒.นายโอภาส แสนโคตร	๑๒ ม.๗ ต.โคกนาโก อ.ป่าต้ว	การปลูกพืช
		๓.นายประสิทธิ์ สัจ	๑๐๒ ม.๑๒ ต.โคกนาโก อ.ป่าต้ว	การปลูกผักปลอดสารพิษ
เชียงเพ็ง	๓	๑.นายจำรัส ดอกสบา	ม.๒ ต.เชียงเพ็ง อ.ป่าต้ว	ยาสมุนไพรพื้นบ้าน
		๒.นายจันลี ถมบัตร	๑/๒ ม.๖ ต.เชียงเพ็ง อ.ป่าต้ว	ยาสมุนไพรพื้นบ้าน
		๓.สุนทร บุญสาร	ม.๑ ต.เชียงเพ็ง อ.ป่าต้ว	ศาสนพิธี
ศรีฐาน	๔	๑.นายนคร ไชยงาม	๔๑ ม.๙ ต.ศรีฐาน อ.ป่าต้ว	สหกรณ์/ศาสนพิธี
		๒.นางนงคราญ จันเหลือง	๔๕/๑ ม.๔ ต.ศรีฐาน อ.ป่าต้ว	การปลูกข้าวอินทรีย์/การแปรรูปข้าว

ตำบล	จำนวน (ราย)	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
		๓.นางขันทอง ศรีฐาน	๑๑/๑ ม.๔ ต.ศรีฐาน อ.ป่าดัว	การทำหมอนขิด
		๔.นางสำราญ ป้องกัน	๑๔๗ ม.๔ ต.ศรีฐาน อ.ป่าดัว	การแปรรูปปลา
รวม	๑๓			

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าดัว, พ.ศ.๒๕๖๗

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : สวนเกษตรบุญเสริมสมบูรณ์

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสุวัฒน์ พิษชาติ

บ้านเลขที่ ๑ หมู่ ๗ ตำบลกระเจาย อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

สถานการณ์ของพื้นที่ : นายสุวัฒน์ พิษชาติ เป็นเกษตรกรต้นแบบ โดยมีแนวคิดในการทำการเกษตรแบบผสมผสาน การทำกิจกรรมการปลูกพืชหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน เช่น กล้วย ฝรั่ง พุทรา น้อยหน่า ฯลฯ การเลี้ยงผึ้งโพรงและชันโรง การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ไข่ และเลี้ยงวัวเนื้อ เพื่อเป็นการวางระบบเกษตรกรรมที่จะนำไปสู่การเกษตรยั่งยืน ระบบเกษตรผสมผสาน เป็นระบบการเกษตรที่มีการเพาะปลูกพืชหลายชนิดอยู่ในพื้นที่เดียวกันภายใต้การเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช และ ระบบเกษตรผสมผสานจะประสบผลสำเร็จได้

แนวทางการพัฒนา :

๑. การบริหารจัดการกระบวนการผลิต ผลผลิต และด้านการตลาดมีการบริหารจัดการแบบรวมกลุ่มในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กลยุทธ์ตลาดนำการผลิต

๒. การแสวงหาความรู้ในการประกอบอาชีพ และการเชื่อมโยงเครือข่าย

๓. การศึกษาจากหาความรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จและอบรมความรู้จากหน่วยงานด้านการเกษตร

๔. พัฒนาสินค้าเกษตรอย่างต่อเนื่องทั้งด้านคุณภาพและการแปรรูปสินค้า

๕. มีการประชาสัมพันธ์สินค้าอย่างต่อเนื่องเช่นการออกบูธแสดงสินค้าในงานต่างๆ เฟซบุ๊กไลฟ์ และช่องทางอื่นๆ
จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกและดูแลไม้ผล การเลี้ยงผึ้งโพรงป่าชันโรง การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การบริหารจัดการระบบน้ำในพื้นที่การเกษตร การปลูกพืชสมุนไพร การทำเกษตรทฤษฎีใหม่

หลักสูตรเรียนรู้ :

๑. การบริหารระบบน้ำ	๖. การปลูกไม้ผลฝรั่ง, พุทรา
๒. การเลี้ยงผึ้งโพรงป่าชันโรง	๗. การเลี้ยงไก่ไข่
๓. การเพาะและขยายกิ่งพันธุ์ฝรั่ง	๘. การเลี้ยงโคเนื้อ
๔. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และนวัตกรรมชีวภัณฑ์	
๕. การเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด	

หลักสูตรบังคับ

๑. การทำเกษตรอินทรีย์
๒. การอารักขาพืช
๓. การปรับปรุงบำรุงดิน
๔. ระบบน้ำเพื่อการเกษตร

หลักสูตรเสริม

๑. การปลูกและเพาะพันธุ์ฝรั่ง

๒. การเพาะปลูกพืชสมุนไพร

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๒๕ ศูนย์

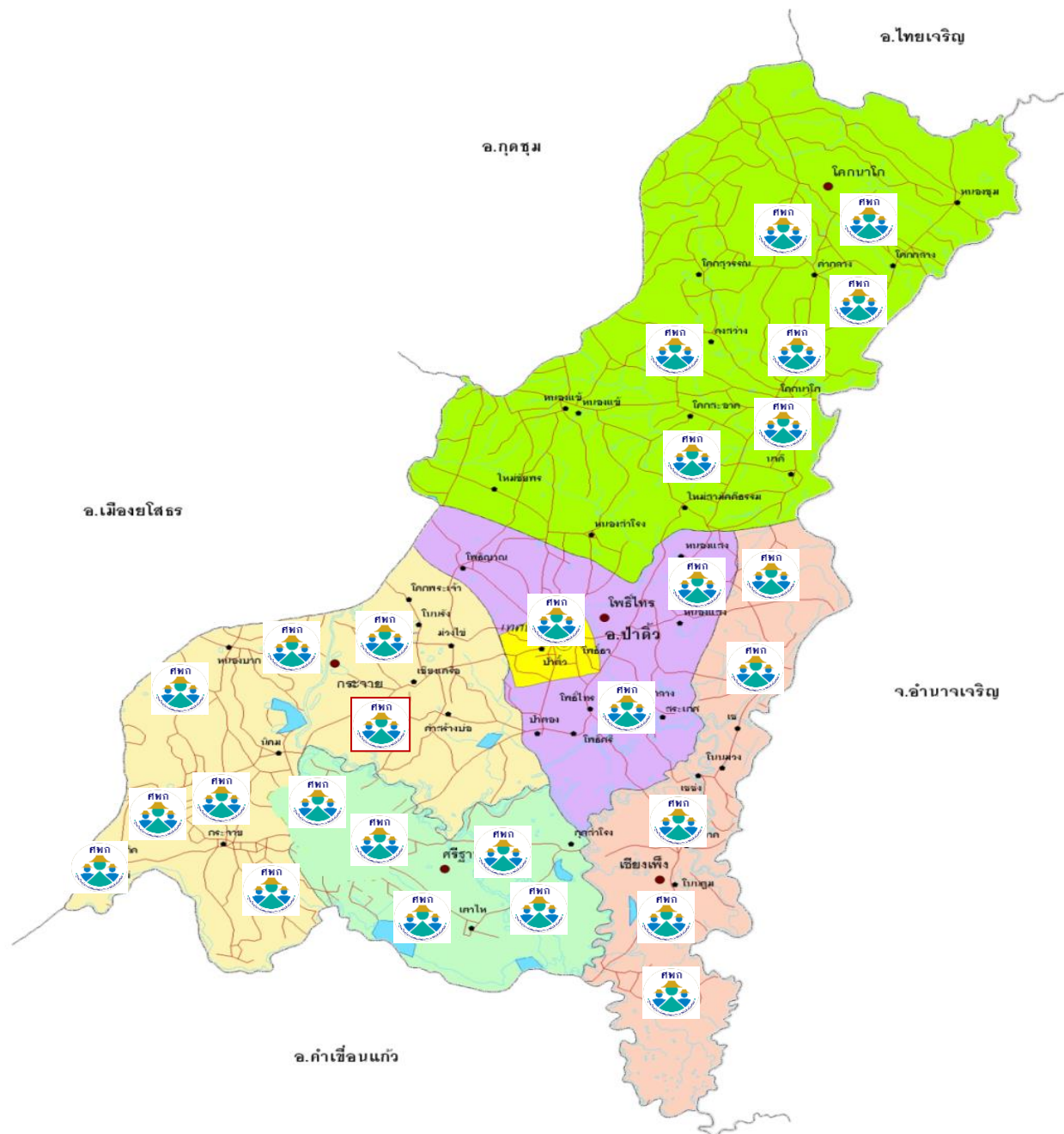
ตารางที่ ๙. ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

แบบสรุปข้อมูล						
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่โคกนาโกหมู่ ๓	เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	โคกนาโก	นางไพรวัลย์ จอกน้อย	๐๘๖-๑๕๖๒๙๗๗
๒	แปลงใหญ่มันสำปะหลังตำบลโคกนาโก	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๙	โคกนาโก	นายสมพงษ์ ชื่นบาน	๐๘๘-๕๙๔๒๙๒๕
๓	ธนัทฟาร์ม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	โคกนาโก	นายเอกรินทร์ พันธุ์แก้ว	๐๖๑-๓๖๒๙๙๓๙
๔	สวน Wann Wallen	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๑	โคกนาโก	นางทองม้วน วาลเลน	๐๙๐-๓๓๒๒๗๙๘
๕	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๑๒	กระจาย	นายสุศักดิ์ จงศรี	๐๙๘-๑๐๒๘๑๙๙
๖	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๓	กระจาย	นายสมัคร บุญทศ	๐๙๖-๖๗๐๙๕๕๗
๗	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ศรีฐาน หมู่ ๑	ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	ศรีฐาน	นายจรรยา คดเกี้ยว	๐๖๓-๙๓๗๒๗๙๔
๘	ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ศรีฐาน หมู่ ๘	เกษตรอินทรีย์	๘	ศรีฐาน	นางกนิษฐา จันใด	๐๙๔-๓๕๘๙๘๙๒
๙	ศูนย์เรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียงศรีฐานหมู่ ๘	ทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	๘	ศรีฐาน	นายสายสมร ไหววอง	๐๘๐-๐๐๔๒๙๕๙
๑๐	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่เชียงเพ็ง หมู่ ๖	ทฤษฎีใหม่เกษตรผสมผสาน	๖	เชียงเพ็ง	นายมงคล รุ่งเรือง	๐๘๓-๗๒๕๑๓๘๘
๑๑	ศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์เชียงเพ็ง หมู่ ๗	ข้าว/ผักอินทรีย์	๗	เชียงเพ็ง	นางกล้วย ดวงคำ	๐๘๑-๕๕๙๐๓๘๑
๑๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโพธิ์ไทร หมู่ ๘	ไผ่กิมชุง	๘	โพธิ์ไทร	นายทวี โกสม	๐๙๗-๓๔๐๘๖๔๙
๑๓	ศูนย์เรียนรู้การผลิตมันสำปะหลังน้ำหยด	มันสำปะหลังน้ำหยด	๔	กระจาย	นางเตรียมใจผ่านเมือง	๐๘๓-๓๖๕๕๕๓๕

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑๔	สวนร่มฤทัย	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๗	กระจาย	นายวรวิทย์ สิ้นโคกสูง	๐๙๙-๑๙๑๖๕๔๙
๑๕	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎี ใหม่โคกนาโกหมู่ ๑๒	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๒	โคกนาโก	นายเมืองชัย ทองลา	๐๙๕-๕๕๓๙๐๑๐
๑๖	สวนไร่ฮักทองคำ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๗	กระจาย	นายสุทธิพงศ์ บุญมา	๐๘๓-๔๘๔๕๕๗๑
๑๗	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระจาย	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๘	กระจาย	นายบุญเรือง พุทธบุตร	๐๙๑-๖๖๑๔๐๘๗
๑๘	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง ตำบลกระจาย	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชไร่	๓	กระจาย	นายบัญชา ไชยจันทร์	๐๙๑-๐๑๘๘๓๒๙
๑๙	ศูนย์เรียนรู้หลักทองคำ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๖	เชียงเพ็ง	นายประยงค์ หลักทองคำ	๐๘-๔๘๘๘๑๙๗๒
๒๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงโพธิ์ไทรหมู่ ๑๐	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑๐	โพธิ์ไทร	นายกองพันธ์ ตุ่มทอง	๐๖๒-๘๔๒๓๓๗๑
๒๑	ศูนย์เรียนรู้ YSF โพธิ์ไทร หมู่ ๑	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	โพธิ์ไทร	นายจตุพร รังมาตย์	๐๖๒-๘๓๙๖๕๐๗
๒๒	สวนเงาะแม่อาด	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๒	โคกนาโก	นางดวงจันทร์ นาวารี	๐๘๓-๙๐๔๗๗๐๙
๒๓	ศูนย์เรียนรู้สวนเกษตร บ้านศรีฐาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๒	ศรีฐาน	นายอนุชิต นาศรี	๐๙๔-๔๑๖๐๐๓๓
๒๔	ศูนย์เรียนรู้ศูนย์ส่งเสริม อาชีพคนพิการในชุมชน ยโสธร (ฟาร์มบาเย)	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๔	เชียงเพ็ง	นายวรวิทย์ ถาวร	๐๘๖-๒๖๒๕๕๔๗
๒๕	สวน Yuki Fun House	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๑	เชียงเพ็ง	นายชัยวัฒน์ เชื้อนคำ	๐๘๕-๗๗๒๓๓๔๓
๒๖	ศูนย์เรียนรู้ นางพรนิภา นาคำ	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง/เกษตรทฤษฎี ใหม่/เกษตรผสมผสาน	๓	โคกนาโก	นางพรนิภา นาคำ	๐๘๙-๐๔๔๔๔๖๐
๒๗	สวนลองเบ็งแมร์	ทฤษฎีใหม่/เกษตร ผสมผสาน	๙	ศรีฐาน	น.ส.วลัยภรณ์ จันใด	๐๘๖-๔๕๕๒๑๐๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านดุง, พ.ศ.๒๕๖๗

ภาพที่ ๖. แสดงที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร และเครือข่าย
อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, พ.ศ.๒๕๖๗

หมายเหตุ : ศพก.หลัก อำเภอป่าต้ว จำนวน ๑ แห่ง
 ศพก.เครือข่าย อำเภอป่าต้ว จำนวน ๒๗ แห่ง

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

อำเภอป่าต้ว มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน ๖ กลุ่ม ได้แก่ แปลงใหญ่มั่นสำปะหลัง หมู่ ๔ ตำบลกระเจาย,แปลงใหญ่มั่นสำปะหลัง หมู่ ๙ ตำบลโคกนาโก,แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย (วิสาหกิจชุมชนข้าวคุณค่าชวานาคณธรรม), แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑ ตำบลกระเจาย (กลุ่มเกษตรกรยางพารากะเจาย),แปลงใหญ่พริก หมู่ ๖ ตำบลโพธิ์ไทร,แปลงใหญ่สมุนไพร หมู่ ๖ ตำบลกระเจาย (วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรกรเพื่อการผลิตบ้านเชียงเครือ)

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย (วิสาหกิจชุมชนข้าวคุณค่าชวานาคณธรรม) ที่อยู่ เลขที่ ๘๐ หมู่ที่ ๘ ตำบลกระเจาย อ.ป่าต้ว จ.ยโสธร
กิจกรรม แปลงใหญ่ข้าว

- เป้าหมายการดำเนินงาน

การกำหนดราคา (ระบุราคาขายต่อหน่วยส่วนลดราคาขาย)

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลิตภัณฑ์และราคาต่อหน่วยแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ลักษณะบรรจุภัณฑ์	ราคาต่อหน่วย
๑	ข้าวเปลือกอินทรีย์	บรรจุจัมโบ้/กระสอบ๒๕กก.	ราคาผันแปรตามปี(ถ้าไร ๓บ./กก.)
๒	ข้าวสารอินทรีย์	๐.๕ กก.และ ๑ กก.	๓๐บ./๐.๕ กก. ,ขัดขาว๕๕ บ. ,กล้องมะลิ ๖๕ บ., ข้าวกล้อง ข้าวสี ๗๐ บ.
๓	ข้าวเปลือก ปรับเปลี่ยน	บรรจุจัมโบ้/กระสอบ๒๕กก.	
๔	ข้าวสารปรับเปลี่ยน	๐.๕,๑และ๕ กก. หรือตามลูกค้า	๒๘ บ./๐.๕ กก.,ขัดขาว๔๕ บ. ,กล้องมะลิ ๕๕ บ.,กล้องข้าวสี ๖๕ บ.
๕	ข้าวพันธุ์อินทรีย์/ ปรับเปลี่ยน	กระสอบ ๒๕ กก.	๒๕ บ./กก.
๖	ผลสดแตงโมอินทรีย์	ใส่กล่องตามน้ำหนักของผลสด	๓๐-๔๐ บาท/กก.

หมายเหตุ : สำหรับลูกค้าขาประจำที่ซื้อขายข้าวสารรายปี จะมีโปรโมชั่นพิเศษประจำปี

ที่มา : แผนธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชวานาคณธรรม จังหวัดยโสธร

- เป้าหมายผลผลิต

แผนการผลิตและการดำเนินงาน

๑. รับซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิก
๒. เข้าระบบชะลอการขายข้าว
๓. รับคำสั่งซื้อจากลูกค้า
๔. ส่งผลิตข้าว
๕. สีข้าวสาร
๖. ส่งข้าวสารไปโรงแพค
๗. คัดข้าวและบรรจุข้าว
๘. แพคใส่กล่องพร้อมส่ง
๙. รับเงินค่าสินค้าก่อนส่งหรือตกลงกับลูกค้า
๑๐. ส่งสินค้า ผ่าน ไปรษณีย์ Kerry ขนส่งอื่นๆ

- เป้าหมายรายได้

ตารางที่ ๑๑ แสดงรายได้การแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจา

๑.ขายข้าวเปลือก	๓,๑๒๒,๕๐๐
อินทรีย์(๘๕ตัน)๒๑.๕๖/กก	๑,๘๒๗,๕๐๐
ข้าวปรับเปลี่ยน(๖๐ตัน) ๑๙.๕๖/กก	๑,๑๗๐,๐๐๐
ข้าวพันธุ์(๕ตัน) ๒๕๖/กก	๑๒๕,๐๐๐
๒.แปรรูปข้าวสาร+by product เฉลี่ย๒๕ตัน(กล้อง+ขาว)	๑,๓๓๑,๒๕๐
อินทรีย์(ราคาเฉลี่ย ๕๒.๕๖/กกx๕.๒๕๓.)	๒๗๖,๒๕๐
ปรับเปลี่ยน(ราคาเฉลี่ย ๔๕๖/กก ๒๐ตัน)	๙๕๐,๐๐๐
ข้าวหัก ๑๐%(ราคา๑๐๖/กก)	๕๐,๐๐๐
แกลบ ๓๐%(๒๖มี๑๕๓ตัน)	๓๐,๐๐๐
รำ ๑๐%(๕๖/กก จ.น๕๓ตัน)	๒๕,๐๐๐
๓.โครงการชะลอการขายข้าว ๑๕๐ตัน	๒๒๕,๐๐๐
๔.เงินต่ออายุ ๘๐คน*๓๖๐	๒๘,๘๐๐
๕. เงินทุนปีละ๕๐๐ *๘๐	๔๐,๐๐๐
ประมาณการรายรับ	๔,๗๔๗,๕๕๐

ที่มา : แผนธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคุณธรรม จังหวัดยโสธร

- ประมาณการรายจ่าย

ตารางที่ ๑๒ แสดงเงินทุนและรายจ่ายแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจา

๑. ทุนหมุนเวียนเพื่อการรวบรวมข้าว,บาท	๓,๗๑๕,๐๐๐
๑.ข้าวอินทรีย์,ตัน (๘๕ตัน*๑๙,๐๐๐ บ.)	๑,๘๐๕,๐๐๐
๒.ข้าวพันธุ์,ตัน(๕ตัน*๒๒,๐๐๐ บ.)	๑๑๐,๐๐๐
๓. ข้าวเปลือกปรับเปลี่ยน,ตัน(๑๐๐ตัน*๑๘,๐๐๐ บ.)	๑,๘๐๐,๐๐๐
๒.ค่าแรงช่วงรับซื้อข้าว ๓๐ วัน*๘คน*๓๐๐ บ.	๗๒,๐๐๐
๓. ค่าซื้อbig bag ๒๐๐ ตัน จ.น.๓๐๐ กส.*๒๕๐ บ.	๗๕,๐๐๐
๔.พาเลทไม้ ๑๐๐ตัว*๒๕๐ บ.	๒๕,๐๐๐
๕.ค่าเช่ารถยก ๓๐วัน*๑๕๐๐ บ./วัน	๔๕,๐๐๐
๖.ค่าบริหารจัดการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์	๑๐๐,๐๐๐
๗.ทุนโรงสี ๓.๕ บาท/กกข้าวเปลือก	๑๗๕,๐๐๐
รวมต้นทุนทั้งหมด	๔,๒๐๗,๐๐๐.๐

ที่มา : แผนธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคุณธรรม จังหวัดยโสธร

● ประเมินการกำไรขาดทุน

ตารางที่ ๑๓ แสดงรายการกำไรขาดทุนแปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย

รายการ	ปี ๒๕๖๖
๑. รายได้	๔,๗๔๗,๕๕๐
๒. ต้นทุนขาย/บริการ	๔,๑๐๗,๐๐๐
๓. กำไรเบื้องต้น	๖๔๐,๕๕๐
๔. ค่าใช้จ่ายในการบริหารแปรรูป	๑๐๐,๐๐๐
๕. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าเสื่อมราคา ๑๐%	๐
๖. รวมค่าใช้จ่ายในการบริหาร	
๘. รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานแปรรูป	๑๐๐,๐๐๐
๙. กำไรจากการดำเนินงาน	๕๔๐,๕๕๐
๑๐. ภาษีเงินได้	๐
๑๑. กำไรสุทธิ	๕๔๐,๕๕๐

ที่มา : แผนธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคุณธรรม จังหวัดยโสธร

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

โอกาสและศักยภาพของธุรกิจ

จุดแข็ง (Strength)

๑. พืช /หรือวัตถุดิบ/หรือพื้นที่เพาะปลูก ได้รับการรับรองมาตรฐานอินทรีย์
๒. มีความหลากหลายของสินค้าได้แก่ ข้าวเปลือกอินทรีย์ ปรับเปลี่ยน ข้าวสาร และพืชหลังนา
๓. สมาชิกมีความรักสามัคคีกัน ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการเป็นอย่างดี
๔. สมาชิกมีภูมิปัญญาในการทำนา รวมทั้งพืชอื่นๆ

จุดอ่อน (Weakness)

๑. ขาดคนรุ่นใหม่เข้ามาทำงานบริหารในกลุ่ม เพราะไม่มีค่าตอบแทนคนทำงานคือจิตอาสาอย่างเดียว
๒. สมาชิกอยู่ไกลกัน การเดินทางร่วมกิจกรรมก็ลำบาก ทำให้สมาชิกที่อยู่ไกลมีส่วนร่วมน้อย คนที่ทำงานคือคนที่อยู่ใกล้วัดซึ่งมีระยะทางห่างไม่เกิน ๒๐ กิโลเมตร

โอกาส (Opportunity)

๑. ผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าที่ปลอดภัย โดยเฉพาะสินค้าอินทรีย์
๒. ตลาดมีความต้องการสินค้าอินทรีย์ที่หลากหลายนอกจากข้าวสาร
๓. รัฐบาลสนับสนุนให้ผลิตอาหารปลอดภัย

อุปสรรค (Threat)

๑. กลุ่มยังกำหนดราคาข้าวเปลือกเองไม่ได้ราคาตามตลาด /ตลาดโลก/มีการแข่งขันด้านการตลาด
๒. คู่แข่งมากขึ้น แต่ไม่ใช่อินทรีย์แท้มาตรฐานอินทรีย์มีให้เลือกมาก
๓. สภาพแวดล้อมที่แปรปรวน ทำให้ปริมาณผลผลิตไม่แน่นอน /มีผลต่อคุณภาพข้าว/ต้นทุนข้าว
๔. ค่ารับรองมาตรฐานอินทรีย์สูง EU/NOP

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- สมาชิกทุกคน สามารถขายผลผลิตได้ในราคาที่เป็นธรรม
- กลุ่ม มีรายรับเพิ่มขึ้น จะได้จัดสรรเงินปันผลให้สมาชิก และมีเงินดำเนินงานต่อไปโดยลดการกู้ยืม
- เกิดความรัก สามัคคีในกลุ่ม
- กระจายรายได้ จากการสร้างแรงงานในกลุ่ม
- สร้างธุรกิจที่มีกำไร และยั่งยืนเพื่อส่งกิจการต่อให้ลูกหลานมาดำเนินการต่อได้

ตารางที่ ๑๔ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคณธรรม จังหวัดยโสธร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๑				←→									๕,๐๐๐	-
๒.อบรมการทำข้าวพันธุ์					←→			←→					๕,๐๐๐	-
๓.ตรวจแปลงรับรอง มาตรฐานอินทรีย์								←→					๕๐,๐๐๐	-
๔.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๒										←→			๕,๐๐๐	-
๕.รับซื้อข้าวเปลือก/ ข้าวพันธุ์	←→											←→	๓,๐๙๐,๐๐๐	๕,๐๐๐,๐๐๐
๖.การแปรรูปข้าว	←											→	๒๐๐,๐๐๐	๕๐๐,๐๐๐
													๔,๑๖๕,๐๐๐	๕,๕๐๐,๐๐๐

ที่มา : แผนธุรกิจวิสาหกิจชุมชนกลุ่มข้าวคุณค่าชาวนาคณธรรม จังหวัดยโสธร

แผนการผลิตรายกลุ่มแปลงใหญ่อย่างพารา หมู่ที่ ๑ ตำบลกระจ่าย อำเภอบ้านดง จังหวัดยโสธร

ที่อยู่ เลขที่ ๑๐๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลกระจ่าย อ.บ้านดง จ.ยโสธร

กิจกรรม แปลงใหญ่อย่างพารา

- เป้าหมายการดำเนินงาน

การรวมกลุ่มสมาชิกผู้ปลูกอย่างพาราในพื้นที่ ตำบลกระจ่ายการต่อรองราคายางพาราและไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง มีการบริหารจัดการกลุ่ม

ตารางที่ ๑๕ ผลผลิตภัณฑ์และตลาดเป้าหมายกลุ่มแปลงใหญ่อย่างพารา หมู่ที่ ๑ ตำบลกระจ่าย

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ตลาดเป้าหมาย	สัดส่วน, %	หมายเหตุ
๑	ยางก้อนคุณภาพ	คนกลาง/โรงงานยางพารา	๑๐๐	คู่ค้า

- เป้าหมายผลผลิต

ขายยางก้อนผ่านพ่อค้าคนกลางผ่านการประมูลราคา ราคาขายเมื่อเทียบกับลานรับซื้อในพื้นที่สูงกว่า ๑-๒ บาท/กิโลกรัม

- เป้าหมายรายได้

การให้บริการจัดรวมยางเกษตรกรที่เข้ามาใช้บริการประมาณ ๙๐ คน ๆ ละ ๒๐ บาท ๑ ปีรับซื้อประมาณ ๒๐ ครั้ง $(๙๐ \times ๒๐ \times ๒๐) = ๓๖,๐๐๐$ บาท และมีผลกำไรจากการขายผลผลิตยางพาราของสมาชิก กิโลกรัมละ ๐.๑๐ บาท $(๖๐๐ \times ๑,๐๐๐ \times ๐.๑๐) = ๖๐,๐๐๐$ บาท รวมเป็นเงิน ๙๖,๐๐๐ บาท

- ประเมินการรายจ่าย

ตารางที่ ๑๖ ต้นทุนการผลิตยางพารากลุ่มแปลงใหญ่ยางพารา หมู่ที่ ๑ ตำบลกระเจา

ที่	รายการ	ต้นทุน/ไร่ (บาท)
ต้นทุนการผลิตยางพารา/ไร่ (แรกปลูก- ๗ ปี)		
๑	ค่าพันธุ์ (๘๐ ต้น)	๔,๐๐๐
๒	ค่าปรับพื้นที่ (ไถบดเปิด)	๒,๕๐๐
๓	ค่าปุ๋ย	๑๖,๕๐๐
๔	ค่าแรงงาน	๒,๑๐๐
๕	ค่าสารเคมีและอื่นๆ	๓,๕๐๐
รวมต้นทุนก่อนเปิดกรีต		๒๘,๖๐๐
ต้นทุนการผลิตยางพารา/ไร่ (หลังเปิดกรีต)		
๑	ค่าปุ๋ย	๒,๘๐๐
๒	ค่าจ้างกำจัดวัชพืช/ใส่ปุ๋ย	๑๕๐
๓	ค่าแรงงาน	๙๐๐
๔	ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์และอื่นๆ	๑,๐๐๐
รวมต้นทุนหลังเปิดกรีต		๔,๘๕๐

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์

๑.๑ การวิจัย / พัฒนาผลิตภัณฑ์

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ลักษณะบรรจุภัณฑ์	หมายเหตุ
๑	ยางก้อนถ้วย	ยางก้อนถ้วย ๖-๗ มีด ค้าง ๑ คืบ	รวบรวมโดยกลุ่มแปลงใหญ่

๑.๒ การบริการและการส่งมอบ

รวบรวมผลผลิตจากสมาชิก แจกปริมาณแต่ละรอบ รับราคาประมูลจากพ่อค้า มีบริการรถยกโฟล์คลิฟ และแรงงานขนขึ้นรถบรรทุก ต้นละ ๑๕๐ บาท

๒. กลยุทธ์การพัฒนาตลาด

๒.๑ สภากรรมการแข่งขัน

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ลักษณะบรรจุภัณฑ์	จำนวนคู่แข่ง
๑	ยางก้อนถ้วย	ยางก้อนถ้วย ๖-๗ มีด ค้าง ๑ คืบ	ในพื้นที่ประมาณ ๘ ลานรับซื้อ

๒.๒ การกำหนดราคา (ระบุราคาขายต่อหน่วยส่วนลดราคาขาย)

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ลักษณะบรรจุภัณฑ์	ราคาต่อหน่วย
๑	ยางก้อนถ้วย	ยางก้อนถ้วย ๖-๗ มีด ค้าง ๑ คืบ	กิโลกรัมละ ๒๐-๔๐ บาท

ราคาขายจะสูงกว่าราคาในพื้นที่ ๑-๒ บาท/กิโลกรัม เป็นผลดีต่อเกษตรกรสมาชิก

๒.๓ ช่องทางการจัดจำหน่าย (ระบุรูปแบบการจำหน่ายสินค้าการขนส่งสถานที่จำหน่าย)

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์	ลักษณะบรรจุภัณฑ์	หมายเหตุ
๑	ยางก้อนถ้วย	ยางก้อนถ้วย ๖-๗ มีด ค้าง ๑ คืบ	พ่อค้าคนกลางผ่านการประมูล

๒.๔ การโฆษณาและการส่งเสริมการขาย

โดยการประชาสัมพันธ์ผ่าน line และเฟซบุ๊ก เพื่อให้พ่อค้าเข้ามาประมูลราคา

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เป็นศูนย์เรียนรู้เรื่องการผลิตยางพารา
๒. เป็นแหล่งจำหน่ายยางพาราที่มีคุณภาพสูง
๓. สมาชิกมีกำไรจากการผลิตยางพารามากที่สุด

ตารางที่ ๑๗ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่ยางพารา หมู่ที่ ๑ ตำบลกระเจาย อำเภอบำตัก จังหวัดยโสธร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๑				←→									๕,๐๐๐	-
๒.อบรมการลดต้นทุน ยางพารา					←→			←→					๕,๐๐๐	-
๓.อบรมการปฏิบัติดูแล ยางพาราให้ได้ผลผลิตที่ ดีและมีคุณภาพ								←→					๕,๐๐๐	-
๔.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๒										←→			๕,๐๐๐	-
๕.จำหน่ายยางก้อนถ้วย	←→					←→							๔๓๖,๕๐๐	๑๐,๔๗๖,๒๐๕
													๔๕๖,๕๐๐	๑๐,๔๗๖,๒๐๕

ที่มา : แผนธุรกิจแปลงใหญ่ยางพารา หมู่ที่ ๑ ตำบลกระเจาย อำเภอบำตัก จังหวัดยโสธร, พ.ศ. ๒๕๖๗

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๙ ตำบลโคกนาโก อำเภอบำตัก จังหวัดยโสธร

ที่อยู่ หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกนาโก อ.บำตัก จ.ยโสธร

กิจกรรมแปลงใหญ่มันสำปะหลัง

- เป้าหมายการดำเนินงาน
ลดต้นทุนการผลิต จาก ๔,๑๐๐ บาท/ไร่ คงเหลือ ๓,๐๐๐ บาท/ไร่ (๒๓%)
- เป้าหมายผลผลิต
เพิ่มผลผลิต จาก ๔๐๐๐ กก./ไร่ เป็น ๕๐๐๐ กก./ไร่ (๒๐%)
- เป้าหมายรายได้
มูลค่าที่เพิ่มขึ้น ๒,๒๐๐ บาท/ไร่
- ประมาณการรายจ่าย

๑) ลดต้นทุนรายจ่ายด้านการขนส่งผลผลิต ไร่ละ ๒๐๐ บาท เนื่องจากมีตลาดรวบรวมผลผลิตอยู่ใกล้กับแหล่งผลิตไม่ต้องขนส่งผลผลิตไปไกล เกษตรกร ๑๕๐ คนพื้นที่ทำการเกษตร ๒,๕๗๗ ไร่ ลดรายจ่ายได้ ๕๑๕,๐๐๐ บาท

๒) ลดต้นทุนจากการค่าเตรียมดินและค่าขนส่งผลผลิต ไร่ละ ๔๐๐ บาท เกษตรกร ๑๕๐ คนพื้นที่ทำการเกษตร ๒,๕๗๗ ไร่ คิดเป็นมูลค่า ๑,๐๓๐,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์แบบไม่กลับกอง
๒. ส่งเสริมการทำน้ำหมักชีวภาพ
๓. การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยสั่งตัด
๔. การผลิตให้ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์
๕. การแปรรูปมันสำปะหลังเป็นมันเส้นคุณภาพดี
๖. จัดทำ moU กับบริษัทรับซื้อมันสำปะหลังอินทรีย์
๗. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเป็นอาหารสัตว์
๘. ส่งเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในช่วงหลังเก็บเกี่ยว
๙. ส่งเสริมการแปรรูปอาหารโคขุน

ตารางที่ ๑๘ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๑				←→									๕,๐๐๐	-
๒.อบรมการลดต้นทุน มันสำปะหลัง					←→			←→					๕,๐๐๐	-
๓.อบรมการปฏิบัติดูแล มันสำปะหลังให้ได้ ผลผลิตที่ดีและมี คุณภาพ								←→					๕,๐๐๐	-
๔.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๒										←→			๕,๐๐๐	-
๕.รวบรวมและจำหน่าย มันสำปะหลัง	←→									←→			๕๑๕,๐๐๐	๕,๖๖๙,๔๐๐
													๕๑๕,๐๐๐	๕,๖๖๙,๔๐๐

ที่มา :แผนธุรกิจแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ที่ ๙ ตำบลโคกนาโก อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร, พ.ศ.๒๕๖๗

แผนการผลิตรายกลุ่มของแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ที่ ๔ ตำบลกระจ่าย อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร
ที่อยู่ หมู่ที่ ๔ ตำบลกระจ่าย อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร
กิจกรรมแปลงใหญ่มันสำปะหลัง

- เป้าหมายการดำเนินงาน
ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๙๐๐ บาท/ไร่ คงเหลือ ๓,๐๐๐ บาท/ไร่ (๒๓%)
- เป้าหมายผลผลิต. เพิ่มผลผลิต จาก ๔,๐๐๐ กก./ไร่ เป็น ๕,๐๐๐ กก./ไร่ (๒๐%)

- เป้าหมายรายได้
มูลค่าที่เพิ่มขึ้น ๓,๒๐๐ บาท/ไร่
- ประเมินการรายจ่าย
 - ๑) ลดต้นทุนรายจ่ายด้านการขนส่งผลผลิต ไร่ละ ๒๐๐ บาท เนื่องจากมีตลาดรวบรวมผลผลิตอยู่ใกล้กับแหล่งผลิตไม่ต้องขนส่งผลผลิตไปไกล เกษตรกร ๖๘ คนพื้นที่ทำการเกษตร ๘๕๔ ไร่ ลดรายจ่ายได้ ๑๗๐,๘๐๐ บาท
 - ๒) ลดต้นทุนจากการค่าเตรียมดินและค่าขนส่งผลผลิต ไร่ละ ๔๐๐ บาท เกษตรกร ๖๘ คน พื้นที่ทำการเกษตร ๘๕๔ ไร่ คิดเป็นมูลค่า ๓๔๑,๖๐๐ บาท

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. ด้านการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน

เครื่องสับมันสำปะหลังเป็นเครื่องจักรที่สำคัญในการเพิ่มมูลค่าจากผลผลิตมันสำปะหลังสดเป็นมันเส้นที่มีความชื้นไม่เกิน ๑๔ % โดยการรับซื้อผลผลิตมันสำปะหลังสดจากเกษตรกรทั่วไปและสมาชิกแปลงใหญ่นำมาแปรรูปเป็นมันเส้นขายต่อให้โรงงานและเป็นวัตถุดิบแก่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ในพื้นที่ โดยมีมันสำปะหลังสด ๒.๕ กิโลกรัมผลิต มันเส้นได้ ๑ กิโลกรัม ที่เปอร์เซ็นต์แป้งไม่ต่ำกว่า ๒๓ จะมีผลกำไรจากการขายมันเส้นประมาณ ๖๐๐ บาทต่อตัน ใน ๑ ปี หลังหักต้นทุนการจัดการ ผลผลิตที่คาดว่าจะผลิตมันเส้นได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ตัน จะมีรายได้จากการผลิตมันเส้นไม่น้อยกว่า ๖๐๐,๐๐๐ ต่อปี

๒. ด้านการตลาด

แปลงใหญ่มีความต้องการในการสร้างสถานที่ในการรวบรวมผลผลิตมันสำปะหลัง ประกอบด้วย โกดังเก็บสินค้า ลานตาก และอาคารควบคุมตราซัง พร้อมตราซังดิจิทัล ใช้ในการรวบรวมผลผลิตมันสำปะหลังตลอดปี ซึ่งผลผลิตมันสำปะหลังสดที่คาดว่าจะรวบรวมได้ประมาณ ๗,๔๗๐ ตัน ซึ่งแบ่งเป็นการผลิตมันเส้นประมาณ ๒,๔๐๐ ตัน คงเหลือเพื่อจำหน่ายเป็นผลผลิตมันสำปะหลังสดประมาณ ๕,๐๗๐ ตัน หากจำหน่ายมันสำปะหลังสดส่งต่อให้โรงงานจะมีผลกำไรจากการบริหารจัดการประมาณ ๐.๑๐ บาทต่อกิโลกรัม จะมีรายได้ของกลุ่มแปลงใหญ่ประมาณ ๕๐๗,๐๐๐ บาทต่อปี

ตารางที่ ๑๙ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ที่ ๔ ตำบลกระเจาย อำเภอบำลือ จังหวัดยโสธร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๑				←→									๕,๐๐๐	-
๒.อบรมการลดต้นทุน มันสำปะหลัง					←→			←→					๕,๐๐๐	-
๓.อบรมการปฏิบัติดูแล มันสำปะหลังให้ได้ ผลผลิตสูงมีคุณภาพ								←→					๕,๐๐๐	-
๔.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๒										←→			๕,๐๐๐	-
๕.รวบรวมและจำหน่าย มันสำปะหลัง	←→										←→		๑๗๐,๘๐๐	๑,๘๗๘,๘๐๐
													๑๙๐,๘๐๐	๑,๘๗๘,๘๐๐

ที่มา :แผนธุรกิจแปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ที่ ๔ ตำบลกระเจาย อำเภอบำลือ จังหวัดยโสธร, พ.ศ.๒๕๖๗

แผนการผลิตรายการกลุ่มของแปลงใหญ่พริก หมู่ที่ ๖ ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
 ที่อยู่ หมู่ที่ ๖ ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี
 กิจกรรมแปลงใหญ่พริก

- เป้าหมายการดำเนินงาน
ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๙๖๐ บาท/ไร่ คงเหลือ ๓,๐๐๐ บาท/ไร่ (๒๑%)
- เป้าหมายผลผลิต
เพิ่มผลผลิต จาก ๑,๐๐๐ กก./ไร่ เป็น ๑,๒๐๐ กก./ไร่ (๑๕%)
- เป้าหมายรายได้
มูลค่าที่เพิ่มขึ้น ๑๕๐ บาท/กก./ไร่
- ประเมินการรายจ่าย
รายจ่าย ๔,๘๓๘ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. กลุ่มแปลงใหญ่เป็นแหล่งผลิตอยู่แล้วทำให้ต้นทุนด้านวัสดุที่ใช้นำมาแปรรูปต่ำกว่าคู่แข่ง
๒. มีคู่ค้าที่มั่นคงและค้าขายมายาวนานจนเกิดความมั่นใจในคุณภาพสินค้า
๓. มีตลาดต่างประเทศให้ความสนใจ
๔. ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในผลิตภัณฑ์
๕. พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายโดยใช้งานวิจัยมาปรับปรุงพัฒนา
๖. การรับประกันสินค้าหากไม่ได้คุณภาพตามที่ตกลงกันไว้ ยินดีรับคืน
๗. การจัดจำหน่ายพริกสด และผลิตภัณฑ์แปรรูป

ตารางที่ ๒๐ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่พริก หมู่ที่ ๖ ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๑				←→									๕,๐๐๐	-
๒.อบรมการพัฒนา คุณภาพ การใช้ เทคโนโลยี การลด ต้นทุนเพิ่มมูลค่า และ การทำแผนธุรกิจ					←→		←→						๕,๐๐๐	-
๓.อบรมการผลิตปุ๋ย หมักเติมอากาศ/น้ำ หมักชีวภาพพันธุ์/ผลิต สารชีวภัณฑ์								←→					๕,๐๐๐	-
๔.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๒										←→			๕,๐๐๐	-
๕.รวบรวมและจำหน่าย พริก	←→									←→			๑๕๐,๐๐๐	๑,๐๒๓,๐๐๐
													๑๗๐,๐๐๐	๑,๐๒๓,๐๐๐

ที่มา :แผนธุรกิจแปลงใหญ่พริก หมู่ที่ ๖ ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี, พ.ศ.๒๕๖๗

แผนการผลิตรายการกลุ่มของแปลงใหญ่สมุนไพร หมู่ที่ ๖ ตำบลกระเจา อำเภอบำเหน็จ จังหวัดยโสธร
ที่อยู่ หมู่ที่ ๖ ตำบลกระเจา อำเภอบำเหน็จ จังหวัดยโสธร
กิจกรรมแปลงใหญ่พริก

- เป้าหมายการดำเนินงาน
ลดต้นทุนการผลิต จาก ๓,๗๕๐ บาท/ไร่ คงเหลือ ๓,๐๐๐ บาท/ไร่ (๒๑%)
- เป้าหมายผลผลิต
เพิ่มผลผลิต จาก ๑,๕๐๐ กก./ไร่ เป็น ๒,๐๐๐ กก./ไร่ (๑๕%)
- เป้าหมายรายได้
เพิ่มมูลค่า ไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาท/
- ประเมินการรายจ่าย
รายจ่าย ๓,๗๕๐ บาท/ไร่

กิจกรรมที่ต้องการพัฒนา

๑. กลุ่มแปลงใหญ่เป็นแหล่งผลิตอยู่แล้วทำให้ต้นทุนด้านวัสดุที่นำมาแปรรูปต่ำกว่าคู่แข่ง
๒. มีคู่ค้าที่มั่นคงและค้าขายมายาวนานจนเกิดความมั่นใจในคุณภาพสินค้า
๓. ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในผลิตภัณฑ์
๔. พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายโดยใช้งานวิจัยมาปรับปรุงพัฒนา
๕. การรับประกันสินค้าหากไม่ได้คุณภาพตามที่ตกลงกันได้ ยินดีรับคืน
๖. การจัดจำหน่ายสมุนไพรสด และผลิตภัณฑ์แปรรูป

ตารางที่ ๒๑ แสดงปฏิทินการทำงานแปลงใหญ่สมุนไพร หมู่ที่ ๖ ตำบลกระเจา อำเภอบำเหน็จ จังหวัดยโสธร

กิจกรรม	เดือน												ประมาณการ รายจ่าย	ประมาณการ รายได้
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.		
๑.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๑	↔												๕,๐๐๐	-
๒.อบรมการพัฒนา คุณภาพ การใช้ เทคโนโลยี การลด ต้นทุนเพิ่มมูลค่า และ การทำแผนธุรกิจ		↔											๑๐,๘๐๐	-
๓.อบรมการผลิตปุ๋ย หมักเติมอากาศ/น้ำ หมักชีวภาพพันธุ์/ผลิต สารชีวภัณฑ์			↔										-	-
๔.ประชุมสมาชิก ครั้งที่ ๒					↔								๕,๐๐๐	-
๕.รวบรวมและจำหน่าย พริก	↔	↔											๔๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐
													๔๐,๐๐๐	๔๐๐,๐๐๐

ที่มา :แผนธุรกิจแปลงใหญ่สมุนไพร หมู่ที่ ๖ ตำบลกระเจา อำเภอบำเหน็จ จังหวัดยโสธร, พ.ศ.๒๕๖๗

ตารางที่ ๒๒ แสดงข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่ อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)	ประธาน	เบอร์โทรศัพท์ประธาน
๑	โพธิ์ไทร	แปลงใหญ่พริก หมู่ ๖ ตำบลโพธิ์ไทร	พริก	๓๑	๑๑๓	นายเสถียร มีชัย	๐๖๒-๔๖๓๓๗๓๐
๒	โคกนาโก	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๙ ตำบลโคกนาโก	มันสำปะหลัง	๑๕๐	๒,๕๓๐	นายสมพงษ์ ชื่นบาน	๐๘๘-๕๙๔๒๙๒๕
๓	กระเจาย	แปลงใหญ่ข้าวอินทรีย์ หมู่ ๘ ตำบลกระเจาย (วิสาหกิจชุมชนข้าวคุณค่าข้าวนาคุณธรรม)	ข้าว	๔๘	๕๕๖	นายบุญเรือง พุทธบุตร	๐๙๑-๖๖๑๔๐๘๗
๔	กระเจาย	แปลงใหญ่มันสำปะหลัง หมู่ ๔ ตำบลกระเจาย	มันสำปะหลัง	๗๓	๘๕๔	นายบัญชา ไชยจันทร์	๐๙๑-๐๑๘๘๓๒๙
๕	กระเจาย	แปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑ ตำบลกระเจาย	ยางพารา	๙๐	๑,๐๔๒	นายสุวิทย์ บุญทศ	๐๘๕-๗๗๔๒๕๗๔
๖	กระเจาย	แปลงใหญ่สมุนไพรมุ หมู่ ๖ ตำบลกระเจาย	สมุนไพรมุ	๓๐	๑๐	นางอัมพร พรหมลี	๐๘๑-๗๖๐๕๕๖๔

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าดัว, พ.ศ.๒๕๖๗

๑.๒ ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

๑) ทรัพยากรดิน

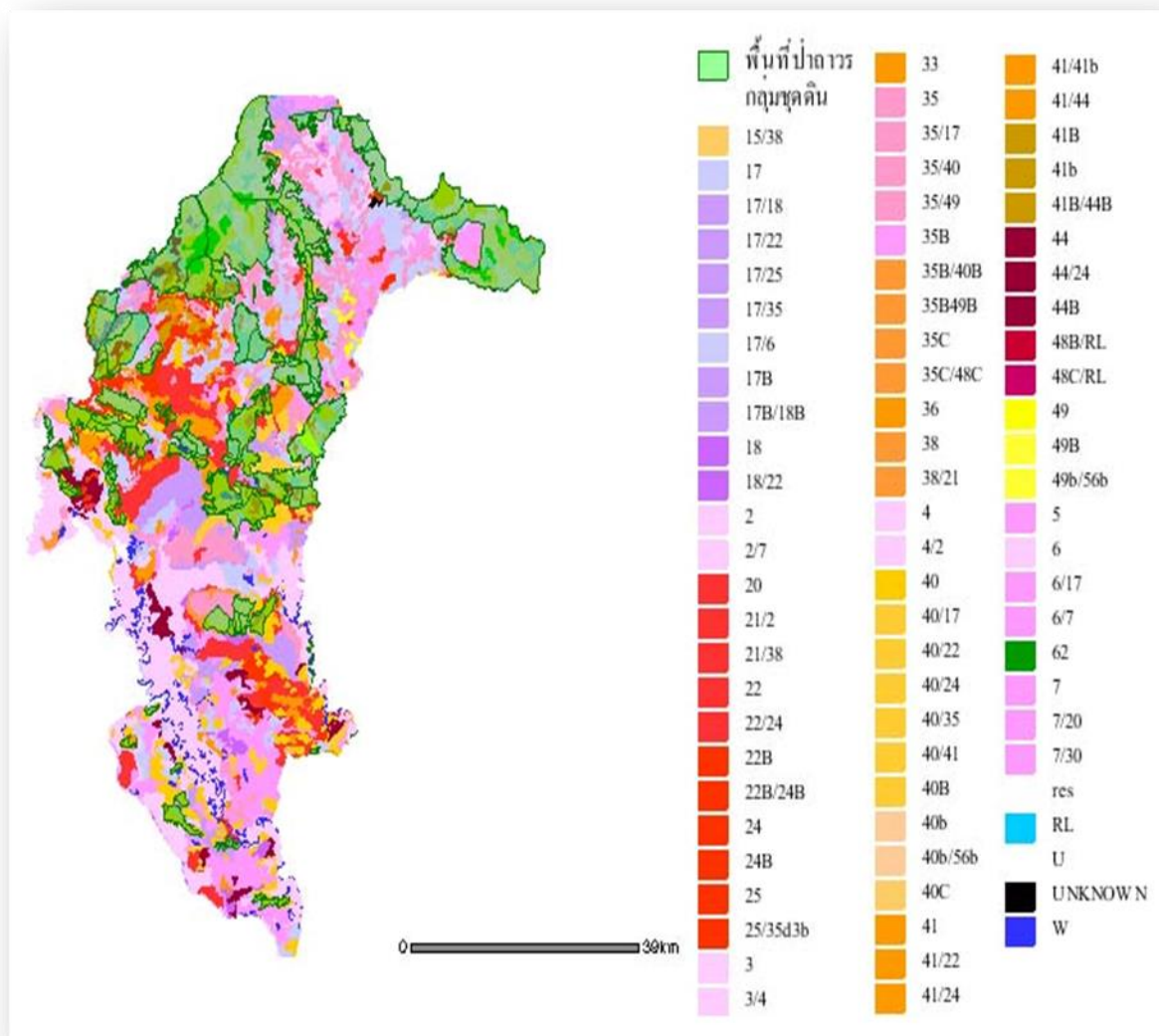
- ภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศ พื้นที่ทั่วไปเป็นที่ราบสูงและลุ่มๆ ดอน ๆ ดินเป็นดินร่วนปนทราย ทิศใต้เป็นที่ลุ่ม ทิศเหนือเป็นป่าโปร่ง อยู่เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ๑๓๐ เมตร

- ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

อำเภอป่าดัว ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดยโสธร มีความลาดชันน้อย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง และมีพื้นที่ราบเรียบหรือราบเรียบสลับกับลักษณะพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาดถึงลอนชัน ในพื้นที่ทำการเกษตร จะเกิดการชะล้างพังทลายสูญเสียหน้าดินต่ำสุด คือ พื้นที่ส่วนใหญ่มีการสูญเสียดินระหว่าง ๐-๔ ตันต่อไร่ต่อปี

ภาพที่ ๗ แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินอำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร
แผนที่แสดงกลุ่มชุดดินในเขตจังหวัดยโสธร

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

-ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดิน

กลุ่มชุดดินที่พบในพื้นที่อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร ซึ่งมีลักษณะและสมบัติที่แตกต่างกับกลุ่มชุดดินที่พบในพื้นที่แบ่งเป็น ๑๒ กลุ่มชุดดิน และพื้นที่อื่นๆ กลุ่มชุดดินที่พบมากที่สุดในพื้นที่อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร คือ กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ มีเนื้อที่ประมาณ ๗๒,๙๔๓ ไร่ หรือ ๒๘.๔๙เปอร์เซ็นต์ของเนื้อที่อำเภอปาดัว กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ ดินพื้นที่ตอนเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน เป็นดินลึก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินมีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่าง ๆ ในชั้นดินล่าง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย กลุ่มชุดดินที่พบรองลงมาคือ กลุ่มชุด

ดินที่ ๔๐ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๗,๖๕๑ ไร่ หรือ ๒๒.๕๑ เพอร์เซ็นต์ของเนื้อที่อำเภอป่าต้ว กลุ่มชุดดินที่ ๔๐ ดินพื้นที่ตอนเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของพวกวัสดุเนื้อหยาบ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ มีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่าง ๆ ในดินล่าง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกรดจัด เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย และการชะล้างพังทลายของหน้าดินบริเวณที่มีความลาดชันสูง

กลุ่มชุดดินในอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร และแยกแผนที่กลุ่มชุดดินเป็นรายตำบล ดังนี้

๑)กลุ่มชุดดินที่ ๒

กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก อาจพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถันลึกกว่า ๑๐๐ ซม. จากผิวดิน การระบายน้ำเลว ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ดินเป็นกรดจัดมาก ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืช โครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๒)กลุ่มชุดดินที่ ๖

กลุ่มดินเหนียวลึกมากที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด การระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บางพื้นที่ดินเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนน้ำ และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายกับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

๓)กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

ดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ บางบริเวณเป็นนาดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เนื้อดินเป็นกลุ่มดินร่วนละเอียด ดินลึกมากถึงลึก การระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงดีปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดหรือเป็นกรดเล็กน้อย ดินบนสีน้ำตาลปนเทา มีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย และดินล่างสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

๔)กลุ่มชุดดินที่ ๑๘

ดินพื้นที่ลุ่มราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ บางบริเวณเป็นนาดอน มีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เนื้อดินเป็นกลุ่มดินร่วนละเอียดและเป็นดินเหนียวช่วง ๕๐ ซม.ลงไป ดินลึกมากถึงลึก การระบายน้ำค่อนข้างเลว ปฏิกริยาดินเป็นกลางหรือเป็นกรดเล็กน้อย ดินบนค่อนข้างเป็นทราย มีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณเป็นนาดอนเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำในระยะฝนทิ้งช่วง

๕)กลุ่มชุดดินที่ ๒๒

ดินพื้นที่ลุ่มราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ บางบริเวณมีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เนื้อดินร่วนปนทราย ดินลึกมาก การระบายน้ำค่อนข้างเลว ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง ดินมีสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง เนื้อดินหยาบ ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

๖)กลุ่มชุดดินที่ ๒๔

ดินพื้นที่ลุ่มราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ บางบริเวณมีสภาพพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เนื้อ

ดินทรายปนดินร่วน ดินลึกมาก การระบายน้ำค่อนข้างเร็ว ปฏิกริยาดินเป็นกรด ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทาและดินล่างมีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง มีเนื้อดินเป็นดินทรายหนามากกว่า ๕๐ เซนติเมตร

๕)กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ดินพื้นที่ตอนเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบที่ส่วนใหญ่มาจากหินตะกอน เป็นดินลึก การระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินมีสีน้ำตาล สีเหลือง หรือแดง และอาจพบจุดประสีต่าง ๆ ในชั้นดินล่าง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย

๘)กลุ่มชุดดินที่ ๓๘

ดินพื้นที่ตอนเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบบนสันดินริมน้ำ หรือที่ราบตะกอนน้ำพา เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย บางบริเวณมีเนื้อดินสลับ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง อาจพบจุดประสีเทาและสีน้ำตาลในดินล่าง ความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย ช่วงฤดูฝนเสี่ยงต่อน้ำท่วมบ่าในบางปี

๙)กลุ่มชุดดินที่ ๔๐

ดินพื้นที่ตอนเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยถึงลูกคลื่นลอนลาด เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของพวกวัสดุเนื้อหยาบ เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ มีสีน้ำตาล สีเหลืองหรือแดง และอาจพบจุดประสีต่าง ๆ ในดินล่าง ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นกรดจัด เสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่าย และการชะล้างพังทลายของหน้าดินบริเวณที่มีความลาดชันสูง

๑๐)กลุ่มชุดดินที่ ๔๑

ดินพื้นที่ตอนเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถม ของพวกวัสดุเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้าหรือวัตถุต้นน้ำจากบริเวณที่สูง วางทับอยู่บนชั้นดินร่วนหยาบหรือร่วนละเอียด เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง เนื้อดินช่วงที่ลึกกว่า ๕๐ เซนติเมตรลงไปเป็นดินทรายหนา สีดินเป็นสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเหลืองปนสีน้ำตาล พบจุดประสีต่าง ๆ ในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย จึงเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำได้ง่ายและบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะเกิดการชะล้างพังทลายได้

๑๑)กลุ่มชุดดินที่ ๔๙

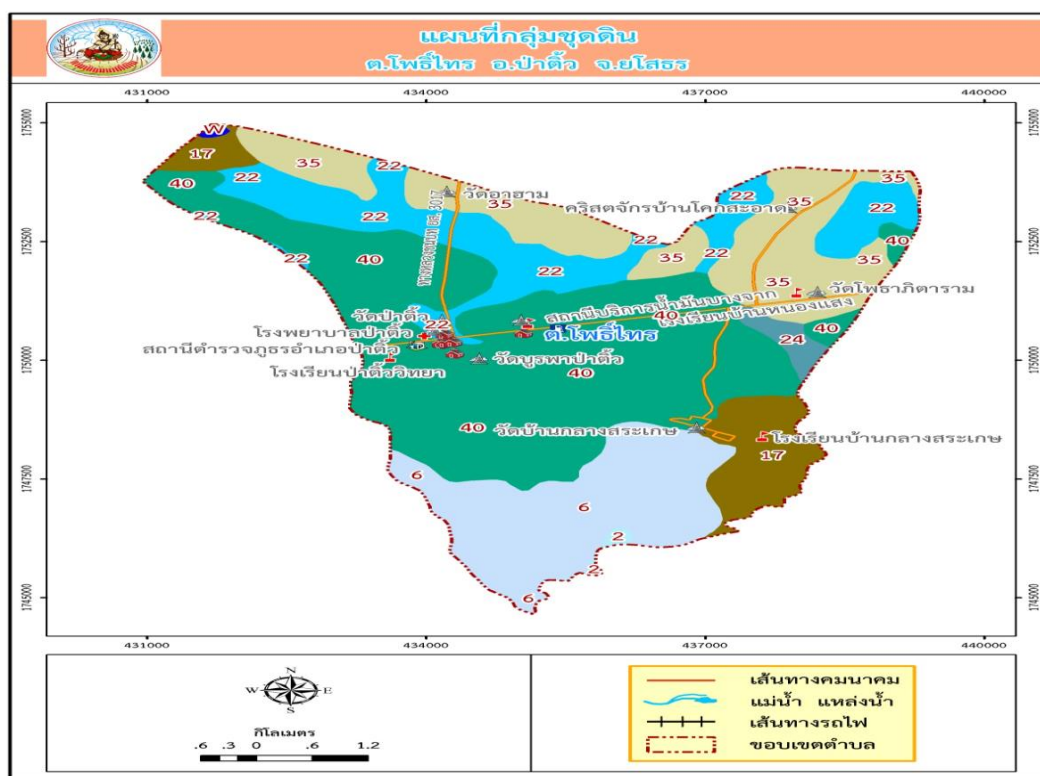
ดินพื้นที่ตอนเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากวัสดุเนื้อค่อนข้างหยาบ เป็นดินตื้นถึงตื้นมากถึงชั้นลูกรัง มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ดินล่างเป็นดินเหนียวปนลูกรังหรือเศษหินทราย

ภายในความลึก ๕๐ ซม. สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือสีเหลือง มีจุดประสีน้ำตาล สีแดง และมีศิลาแลงอ่อนปะปนอยู่จำนวนมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดเล็กน้อย มีอุปสรรคต่อการเกษตรกรรม

๑๒)กลุ่มชุดดินที่ ๖๒

พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน ประกอบด้วยพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาที่มีความลาดชันเกิน ๓๕ เปอร์เซ็นต์ ดินตื้นเป็นส่วนใหญ่ และมีหินพื้นผิวกระจายในพื้นที่มากกว่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์ ลักษณะและสมบัติของดินที่พบไม่แน่นอนมีทั้งดินลึกและตื้น ความอุดมสมบูรณ์ของดินแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้น

ภาพที่ ๘ กลุ่มชุดดินตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบำลือ จังหวัดยโสธร

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

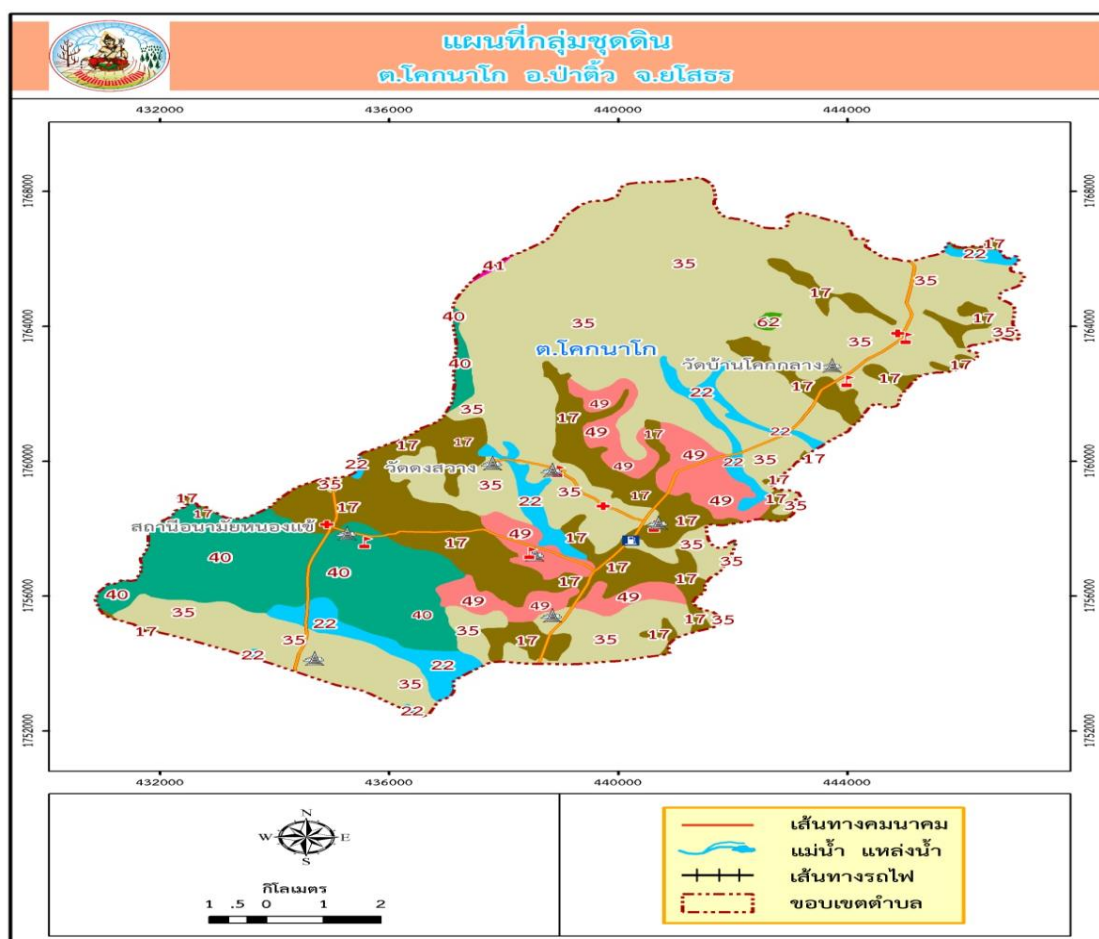
ตารางที่ ๒๓ กลุ่มชุดดินตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบำลือ จังหวัดยโสธร

ประเภท	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	รหัส	คำอธิบาย	พื้นที่ (ไร่)
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๕	๐๓๕๐๕๐๑	๑๗	กลุ่มชุดดินที่ ๑๗	๑,๘๕๑.๑๗
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๕	๐๓๕๐๕๐๑	๒	กลุ่มชุดดินที่ ๒	๙๐.๘๕
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๕	๐๓๕๐๕๐๑	๒๒	กลุ่มชุดดินที่ ๒๒	๓,๙๔๘.๐๔
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๕	๐๓๕๐๕๐๑	๒๔	กลุ่มชุดดินที่ ๒๔	๓๔๓.๗๕
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๕	๐๓๕๐๕๐๑	๓๕	กลุ่มชุดดินที่ ๓๕	๔,๖๕๓.๔๐
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๕	๐๓๕๐๕๐๑	๔๐	กลุ่มชุดดินที่ ๔๐	๑๑,๖๐๘.๐๑
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๕	๐๓๕๐๕๐๑	๖	กลุ่มชุดดินที่ ๖	๔,๓๓๙.๘๓
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๕	๐๓๕๐๕๐๑	W	แหล่งน้ำ	๓๓.๔๓

๒๖,๘๖๘.๔๘

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๑๐ กลุ่มชุดดินตำบลโคกนาโก อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

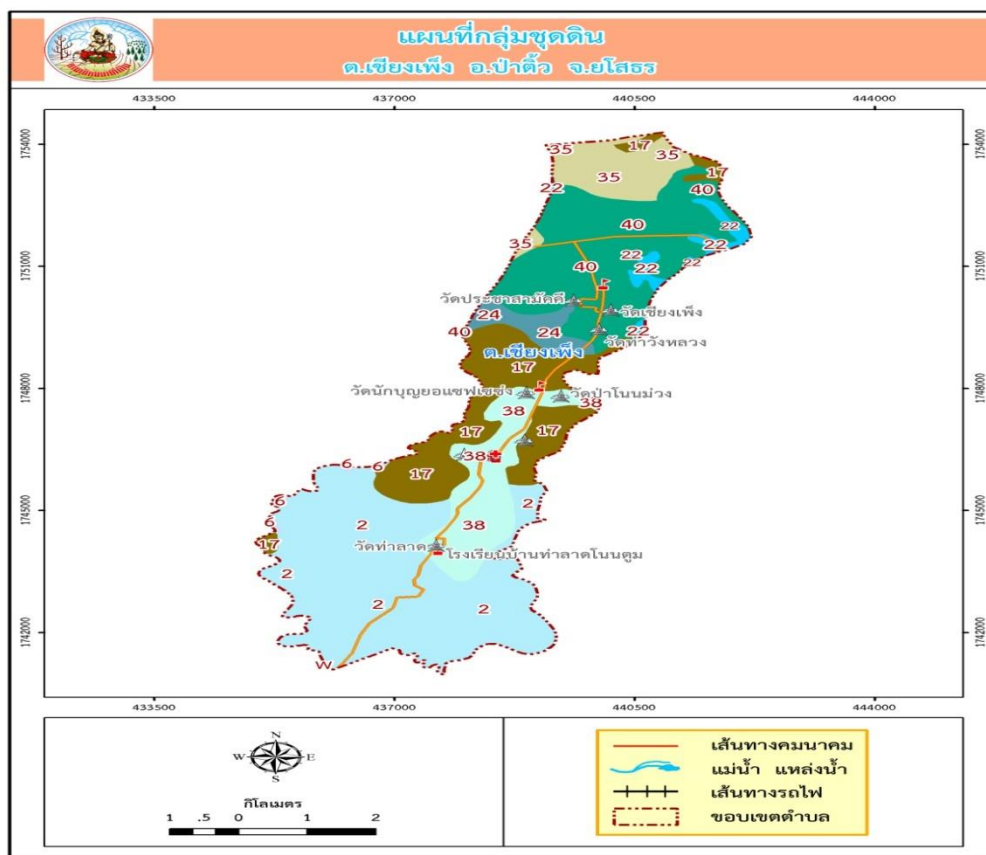
ตารางที่ ๒๕ กลุ่มชุดดินตำบลโคกนาโก อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ประเภท	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	รหัส	คำอธิบาย	พื้นที่ (ไร่)
LAND_SOIL	ยโสธร	ยโสธร	โคกนาโก	๑๗	กลุ่มชุดดินที่ ๑๗	๑๓,๖๖๐.๐๙
LAND_SOIL	ยโสธร	ยโสธร	โคกนาโก	๒๒	กลุ่มชุดดินที่ ๒๒	๓,๗๑๒.๖๙
LAND_SOIL	ยโสธร	ยโสธร	โคกนาโก	๓๕	กลุ่มชุดดินที่ ๓๕	๔๒,๓๑๓.๘๐
LAND_SOIL	ยโสธร	ยโสธร	โคกนาโก	๔๐	กลุ่มชุดดินที่ ๔๐	๙,๗๐๙.๓๒
LAND_SOIL	ยโสธร	ยโสธร	โคกนาโก	๔๑	กลุ่มชุดดินที่ ๔๑	๔๙.๓๒
LAND_SOIL	ยโสธร	ยโสธร	โคกนาโก	๔๙	กลุ่มชุดดินที่ ๔๙	๕,๖๑๖.๒๐
LAND_SOIL	ยโสธร	ยโสธร	โคกนาโก	๖๒	กลุ่มชุดดินที่ ๖๒	๑๑๔.๔๔

๗๕,๑๗๕.๘๖

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๑๑ กลุ่มชุดดินตำบลเชียงเพ็ง อำเภอบ้านดู่ จังหวัดยโสธร

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

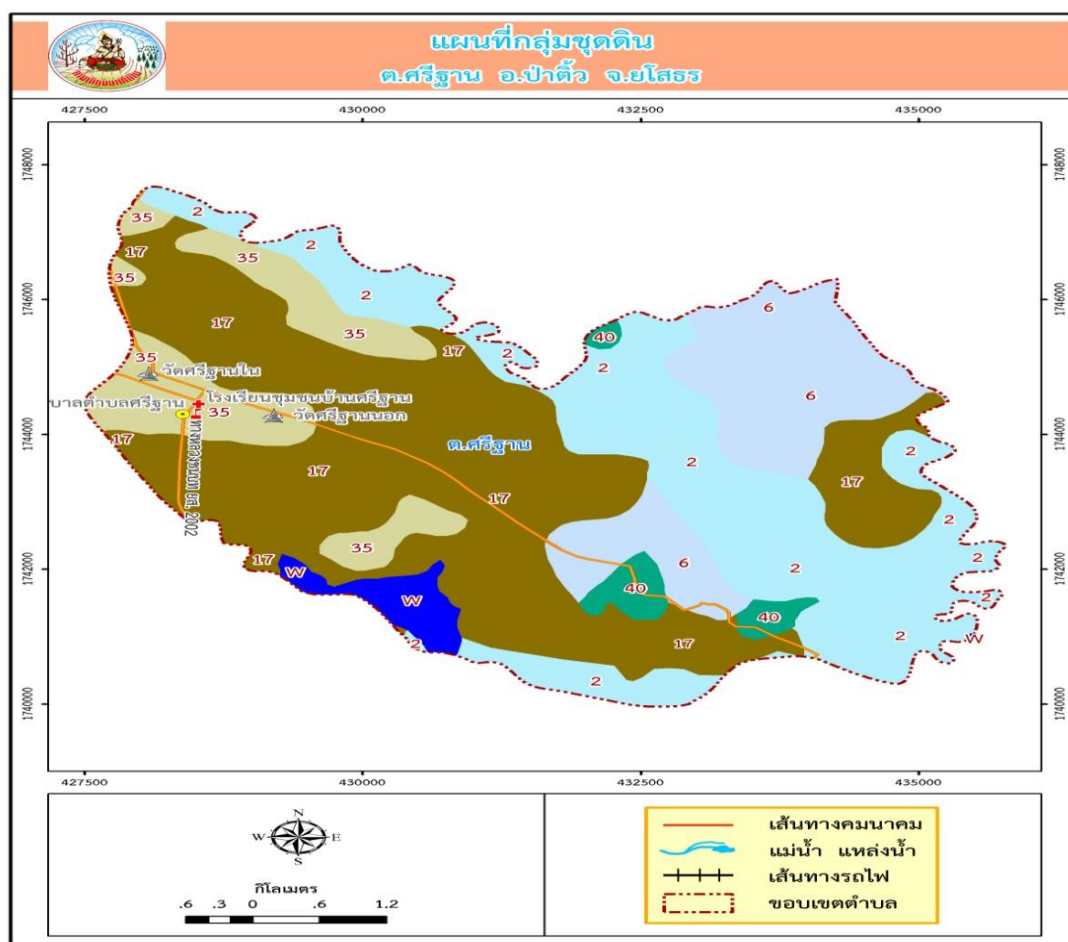
ตารางที่ ๒๖ กลุ่มชุดดินตำบลเชียงเพ็ง อำเภอบ้านดู่ จังหวัดยโสธร

ประเภท	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	รหัส	คำอธิบาย	พื้นที่ (ไร่)
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๑๗	กลุ่มชุดดินที่ ๑๗	๓,๖๙๓.๗๕
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๑๘	กลุ่มชุดดินที่ ๑๘	๐.๐๖
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๒	กลุ่มชุดดินที่ ๒	๘,๑๖๔.๙๑
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๒๒	กลุ่มชุดดินที่ ๒๒	๕๐๓.๔๘
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๒๔	กลุ่มชุดดินที่ ๒๔	๖๗๓.๒๑
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๓๕	กลุ่มชุดดินที่ ๓๕	๑,๕๓๗.๕๗
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๓๘	กลุ่มชุดดินที่ ๓๘	๒,๔๕๓.๓๐
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๔๐	กลุ่มชุดดินที่ ๔๐	๕,๐๕๐.๐๐
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	๖	กลุ่มชุดดินที่ ๖	๑๐๓.๙๔
LAND_SOIL	ยโสธร	บ้านดู่	เชียงเพ็ง	W	แหล่งน้ำ	๒.๔๖

๒๒,๑๘๒.๖๘

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๑๒ กลุ่มชุดดินตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ ๒๗ กลุ่มชุดดินตำบลศรีฐาน อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ประเภท	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	รหัส	คำอธิบาย	พื้นที่ (ไร่)
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๒	๐๓๕๐๕๐๕	๑๗	กลุ่มชุดดินที่ ๑๗	๑๐,๑๙๖.๐๙
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๒	๐๓๕๐๕๐๕	๒	กลุ่มชุดดินที่ ๒	๖,๖๗๘.๓๔
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๒	๐๓๕๐๕๐๕	๓๕	กลุ่มชุดดินที่ ๓๕	๒,๕๕๓.๔๗
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๒	๐๓๕๐๕๐๕	๔๐	กลุ่มชุดดินที่ ๔๐	๕๕๐.๓๙
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๒	๐๓๕๐๕๐๕	๖	กลุ่มชุดดินที่ ๖	๓,๔๙๗.๔๑
LAND_SOIL	๐๓๕	๐๓๕๐๒	๐๓๕๐๕๐๕	W	แหล่งน้ำ	๕๖๓.๕๙

๒๔,๐๓๙.๒๙

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ตารางที่ ๒๘ แสดงรวมข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

คิดเป็นร้อยละ		รหัส	คำอธิบาย	พื้นที่ (ไร่)
	๑๔.๘๖	๒	กลุ่มชุดดินที่๒	๓๘,๐๔๐.๗๕
	๕.๘๒	๖	กลุ่มชุดดินที่๖	๑๔,๘๙๖.๔๓
	๑๘.๒๓	๑๗	กลุ่มชุดดินที่๑๗	๔๖,๖๘๔.๙๗
	๐.๐๐	๑๘	กลุ่มชุดดินที่๑๘	๐.๐๖
	๕.๖๖	๒๒	กลุ่มชุดดินที่๒๒	๑๔,๔๘๓.๐๘
	๐.๔๐	๒๔	กลุ่มชุดดินที่๒๔	๑,๐๑๖.๙๖
	๒๘.๔๙	๓๕	กลุ่มชุดดินที่๓๕	๗๒,๙๔๓.๗๙
	๐.๙๖	๓๘	กลุ่มชุดดินที่๓๘	๒,๔๕๓.๓๐
	๒๒.๕๒	๔๐	กลุ่มชุดดินที่๔๐	๕๗,๖๕๑.๑๐
	๐.๕๕	๔๑	กลุ่มชุดดินที่๔๑	๑,๔๑๔.๖๕
	๒.๑๙	๔๙	กลุ่มชุดดินที่๔๙	๕,๖๑๖.๒๐
	๐.๐๔	๖๒	กลุ่มชุดดินที่๖๒	๑๑๔.๔๔
	๐.๒๘	W	แหล่งน้ำ	๗๑๑.๒๙
	๑๐๐.๐๐			๒๕๖,๐๒๗.๐๒
	๑๐.๔๙	รวม	โพธิ์ไทร	๒๖,๘๖๘.๔๘
	๔๒.๐๙		กระจาย	๑๐๗,๗๖๐.๗๑
	๒๙.๓๖		โคกนาโก	๗๕,๑๗๕.๘๖
	๘.๖๖		เชียงเพ็ง	๒๒,๑๘๒.๖๘
	๙.๓๙		ศรีฐาน	๒๔,๐๓๙.๒๙
	๑๐๐.๐๐			๒๕๖,๐๒๗.๐๒

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

ประกอบด้วยชุดดิน รวม ๖ ชุด ได้แก่ ชุดดินยโสธร ชุดดินโคราช ชุดดินร้อยเอ็ด ชุดดินอุบลฯ ชุดดินพิมาย และชุดดินน้ำพอง ความเหมาะสมและคุณภาพดินตามตารางรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ ๒๙ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

ลักษณะเนื้อดิน	บริเวณที่พบ	ชุดดิน	ความเหมาะสม	การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน
- เนื้อดินมีลักษณะดินละเอียดปานกลางสีของดินชั้นล่างสีแดงชั้นบนเป็นดินร่วนปนทรายส่วนดินชั้นล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ปฏิกริยาของดินเป็นกรดถึงเป็นกรดปานกลางความอุดมสมบูรณ์ต่ำระบายน้ำดีปานกลาง	พื้นที่ปลูกพืชไร่ ต.กระจายบริเวณใกล้เคียง ๆ บริเวณที่ตั้งบ้านเรือนและบริเวณปลูกพืชไร่	ยโสธร	เหมาะในการปลูกพืชไร่	ปลูกพืชไร่, ไม้ผล และพืชผักต่าง ๆ
- เนื้อดินบนร่วนปนทรายสีน้ำตาลเข้มปนเทาหน้าดินลึกความลาดชัน ๒-๖% ระบายน้ำดีปานกลาง ดินชั้นล่างเป็นดินร่วนดินเหนียวปนทรายความกรดเป็นต่างของดิน ๕.๐-๖.๐ ปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำถึงปานกลาง ปริมาณฟอสฟอรัสต่ำไปแต่สเชื่อมปานกลาง – ต่ำความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลางเหมาะแก่การปลูกพืชไร่	พบที่ ต.กระจาย ต.โคกนาโก ต.เชียงเพ็ง ต.โพธิ์ไทร บริเวณปลูกข้าวและพืชไร่	โคราช	เหมาะสมในการปลูกพืชไร่	ปลูกไม้ผลและพืชผักต่าง ๆ
- เนื้อดินบนมีลักษณะดินร่วนปนทรายสีน้ำตาลอ่อนถึงเทาส่วนดินล่างเป็นดินร่วนดินร่วนเหนียวถึงหน้าดินลึกมากความลาดชัน ๒% การระบายน้ำเร็ว ความเป็นกรดเป็นต่าง ๕.๐ – ๕.๕ ปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำถึงปานกลาง ปริมาณฟอสฟอรัสต่ำถึงสูงความอุดมสมบูรณ์ต่ำถึงปานกลาง	พบที่ ต.กระจาย , ต.โคกนาโก ต.เชียงเพ็ง ต.ศรีฐาน ต.โพธิ์ไทร	ร้อยเอ็ด	เหมาะสมในการทำนา	ใช้ในการทำนาและปลูกพืชไร่ ไม้ผล, พืชผัก, ตั้งบ้านเรือน

ตารางที่ ๒๙ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน (ต่อ)

ลักษณะเนื้อดิน	บริเวณที่พบ	ชุดดิน	ความเหมาะสม	การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน
- เนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วนสีเทาอ่อนปนน้ำตาล หน้าดินลึกความลาดชัน ๒% ดินล่างเป็นดินทรายปน ร่วนดินร่วนปนทรายดินทรายสีเทาเข้มน้ำตาลมีจุดสีแดงปนเหลืองและน้ำตาลตลอดหน้าตัดของดินระบาย น้ำค่อนข้างมากถึงดีปริมาณอินทรีย์วัตถุต่ำปริมาณ ฟอสฟอรัสและโปแตสเชื้อมต่ำ ระดับความอุดมสมบูรณ์ ต่ำใช้ทำนาแต่ได้ผลผลิตต่ำเนื่องจากเนื้อดินเป็นดิน ทรายการเก็บกักน้ำไม่ค่อยได้ผล	พบที่บริเวณ ต.กระจาย ต.เชียงเพ็ง ต.โพธิ์ไทร	อุบลฯ	ไม่เหมาะสมกับ การปลูกพืช	ใช้ทำนา
-เนื้อดินเป็นดินเหนียวตลอด หน้าดินมีสีเทาเข้มหรือสี น้ำตาล ปนเทาเข้ม ดินล่างมีสีเทาหรือสีเทาอ่อน มัก พบจุดประสีน้ำตาลแก่ สีน้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลปน แดงหรือแดงปนเหลืองตลอดหน้าตัดดิน ฤดูแล้งหน้า ดินจะแตกกระแหงกว้างและลึกพบรอยไถลชัดเจนและ อาจพบก้อนเหล็กหรือ แมงกานีสสะสมปะปนอยู่ใน ดินชั้นล่าง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH ๕.๕-๗.๐) ตลอด	พบที่ ต.เชียงเพ็ง ต.ศรีฐาน ต.โพธิ์ไทร	ชุดดิน พิมาย	ไม่เหมาะสมกับ การปลูกพืช	ใช้ทำนา
-เป็นดินลึก มีการระบายน้ำมากเกินไป เนื้อดินเป็นดิน ทรายปนร่วน ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	พบที่ ต.เชียงเพ็ง ต.โพธิ์ไทร	ชุดดิน น้ำพอง		ใช้ทำนา

๒) ทรัพยากรน้ำ

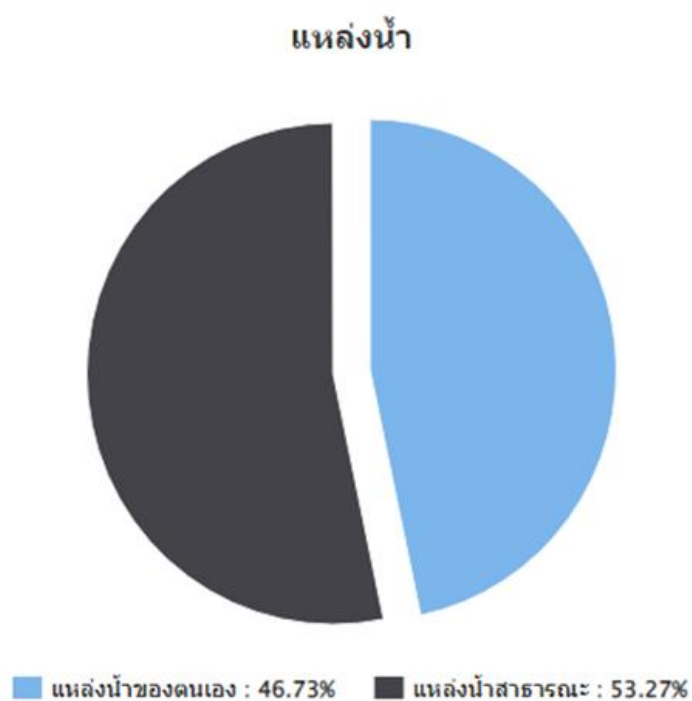
อำเภอป่าติ้ว เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ ๑๐๐% ของพื้นที่ ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้ แม่น้ำ จำนวน ๗๖๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๗ สระน้ำ จำนวน ๑,๕๕๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๙ คลองชลประทาน จำนวน ๗๒๐ ครัวเรือน คิดเป็น ร้อยละ ๒๘.๑๔ บ่อน้ำตื้น จำนวน ๔๐๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๓ หนอง/สระ จำนวน ๔๔๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๑ บ่อน้ำบาดาล จำนวน ๓๓๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๘ และบ่อน้ำบาดาล จำนวน ๔๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๓ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๐ แสดงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	ครัวเรือน	ร้อยละ
แหล่งน้ำของตนเอง	๒,๒๙๑	๓๑.๘๒
บ่อน้ำตื้น	๔๐๑	๓๘.๘๓
บ่อน้ำบาดาล	๓๓๑	๑๓.๘๘
สระน้ำ	๑,๕๕๙	๔๗.๒๙
แหล่งน้ำสาธารณะ	๑,๒๐๗	๒๖.๑๗
บ่อบาดาล	๔๔	๑.๓๓
หนอง/สระ	๔๔๓	๒๒.๘๑
คลองชลประทาน	๗๒๐	๒๘.๑๔
แม่น้ำ	๗๖๗	๔๗.๗

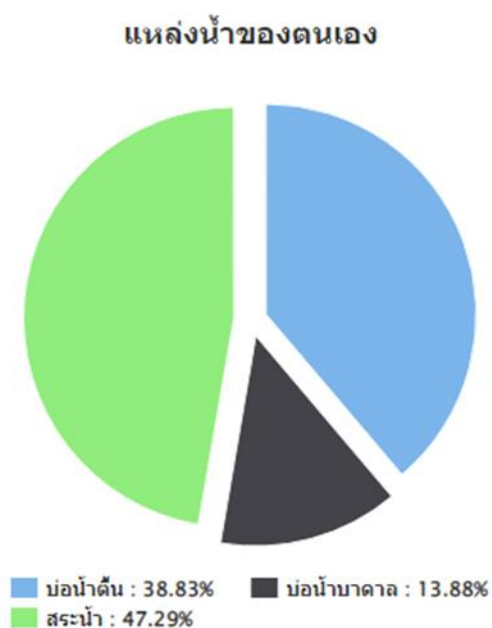
ที่มา https://farmer.doae.go.th/farmer/water_report/report๓_ap/๓๕/๐๕ ข้อมูลปี ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๓ แสดงแหล่งน้ำ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๗ ข้อมูลปี ๒๕๖๖
(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๔ แสดงแหล่งน้ำของตนเอง อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๗/ข้อมูลปี ๒๕๖๖
(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๑๕ แสดงแหล่งน้ำสาธารณะ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่มา : http://www.aiu.doe.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๗/ข้อมูลปี ๒๕๖๖
(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร รวมทั้งสิ้น ๓๗๕ บ่อ แยกรายตำบลได้ดังนี้ แหล่งน้ำของตนเอง บ่อน้ำบาดาล จำนวน ๓๓๑ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๒๗ และแหล่งน้ำสาธารณะ บ่อบาดาล จำนวน ๔๔ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๓ ตามลำดับของแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรแหล่งน้ำใต้ดิน

ตารางที่ ๓๑ แสดงแหล่งน้ำใต้ดินเพื่อการเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	ครั้วเรือน	ร้อยละ
แหล่งน้ำของตนเอง		
บ่อน้ำบาดาล	๓๓๑	๘๘.๒๗
แหล่งน้ำสาธารณะ		
บ่อบาดาล	๔๔	๑๑.๗๓
	๓๗๕	๑๐๐.๐๐

ที่มา : https://farmer.doe.go.th/farmer/water_report/report๓_ap/๓๕/๐๕ ข้อมูลปี ๒๕๖๗

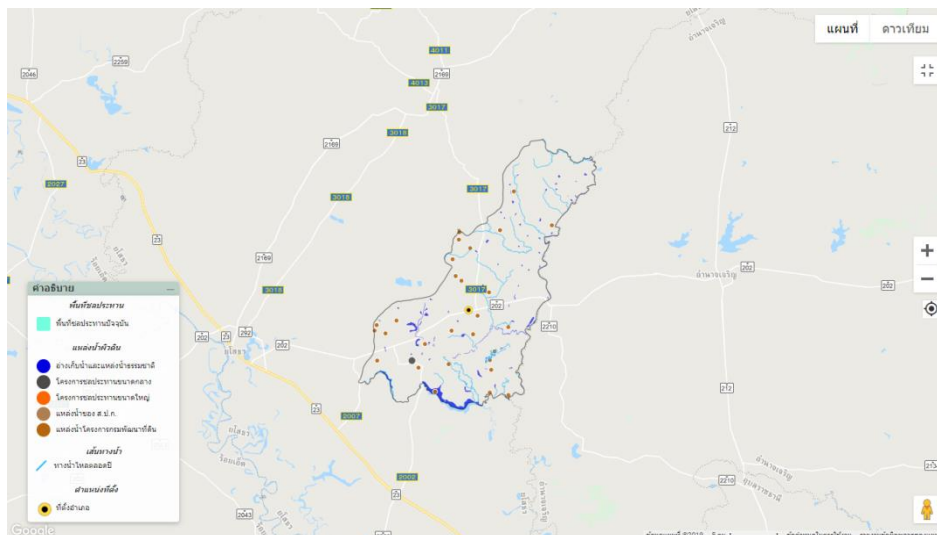
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอป่าต้ว มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำของตนเอง สระน้ำ จำนวน ๓๕๐ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๒๔ บ่อน้ำตื้น จำนวน ๒๓๔ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๔ และแหล่งน้ำสาธารณะ แม่น้ำ จำนวน ๔๑๗ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖๙ คลองชลประทาน จำนวน ๓๐๘ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๕ หนอง/สระ จำนวน ๑๙๗ ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๘ ตามลำดับ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรแหล่งน้ำผิวดิน

ตารางที่ ๓๒ แสดงแหล่งน้ำผิวดินเพื่อการเกษตร อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	ครั้วเรือน	ร้อยละ
แหล่งน้ำของตนเอง		
บ่อน้ำตื้น	๔๐๑	๑๐.๓๑
สระน้ำ	๑,๕๕๙	๔๐.๐๘
แหล่งน้ำสาธารณะ		
หนอง/สระ	๔๔๓	๑๑.๓๙
คลองชลประทาน	๗๒๐	๑๘.๕๑
แม่น้ำ	๗๖๗	๑๙.๗๑
	๓,๘๙๐	๑๐๐.๐๐

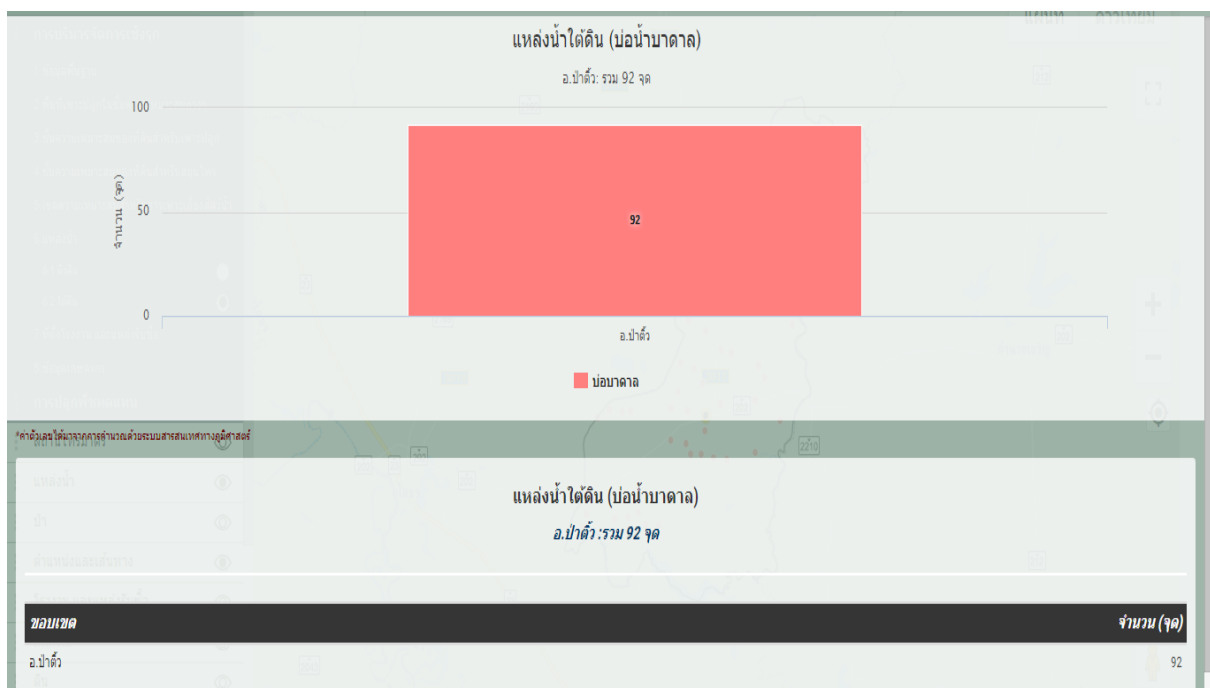
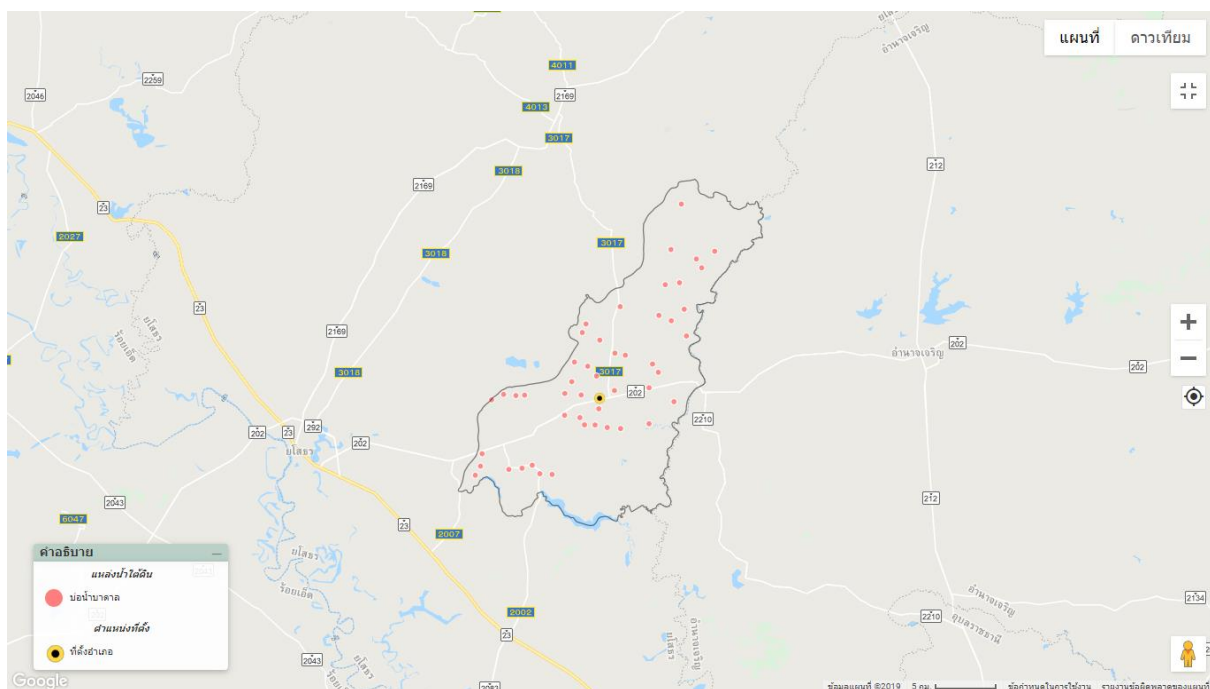
ที่มา : https://farmer.doe.go.th/farmer/water_report/report๓_ap/๓๕/๐๕ ข้อมูลปี ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๖ แสดงทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำผิวดิน

ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ภาพที่ ๑๗ แสดงทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำใต้ดิน

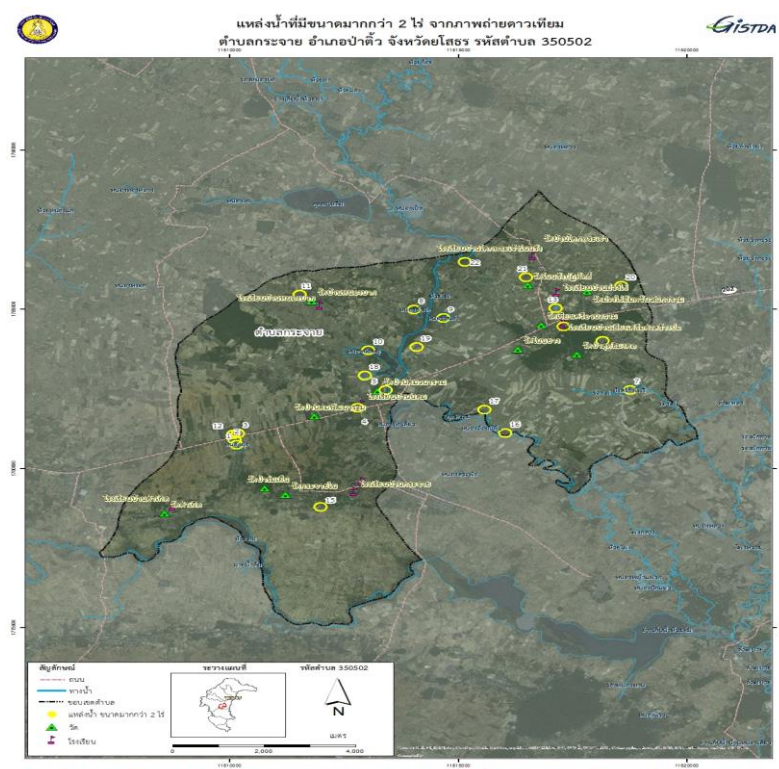
ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>

ตารางที่ ๓๓ แสดงแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูกในเขตอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ปี ๒๕๖๗/๖๘

ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	แหล่งน้ำที่ใช้			
				สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า	คลองธรรมชาติ	บ่อบาดาล (จำนวนบ่อ)	สระน้ำในไร่นา (จำนวนสระน้ำ)
๑	กระเจาย	ป่าต้ว	ยโสธร	สถานีสูบน้ำไฟฟ้าบ้านกระเจาย	ห้วยโพง, คลองไผ่, ลำห้วยถ่ม	๙๔	๕๙๐
๒	โคกนาโก	ป่าต้ว	ยโสธร	สถานีสูบน้ำไฟฟ้าบ้านนาดี	ลำเซบาย, ห้วยทรพี	๒๐๒	๘๑๓
๓	ศรีฐาน	ป่าต้ว	ยโสธร	สถานีสูบน้ำไฟฟ้าบ้านศรีฐาน, สถานีสูบน้ำไฟฟ้าบ้านเตาไห	ห้วยโพง, ห้วยถ่ม	๑๘	๓๙๔
๔	เชียงเพ็ง	ป่าต้ว	ยโสธร	สถานีสูบน้ำบ้านเซ	ลำเซบาย	๔	๑๐๔
๕	โพธิ์ไทร	ป่าต้ว	ยโสธร	สถานีสูบน้ำบ้านโพธิ์ศรี	ลำเซบาย	๖๑	๕๐๒
รวม						๓๗๙	๒,๔๐๓

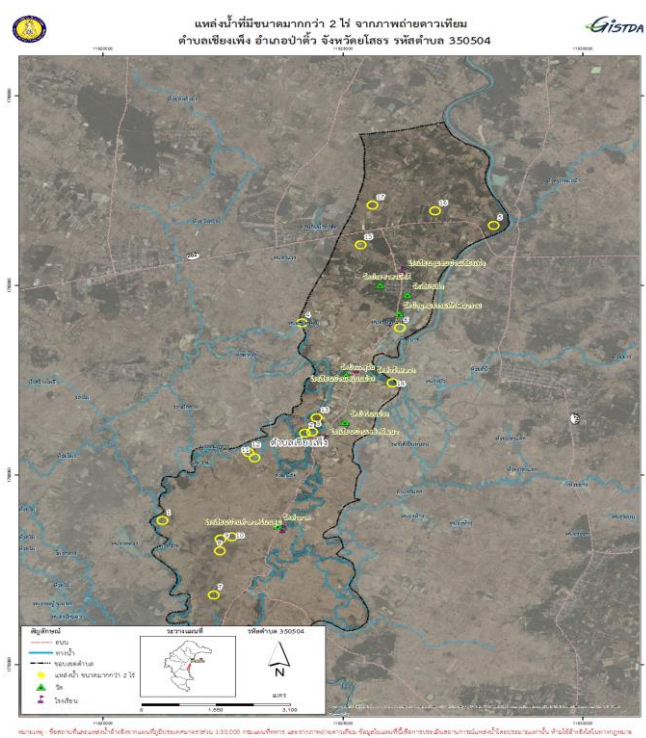
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร, พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๑๘ แสดงแหล่งน้ำนอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลกระเจาย อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

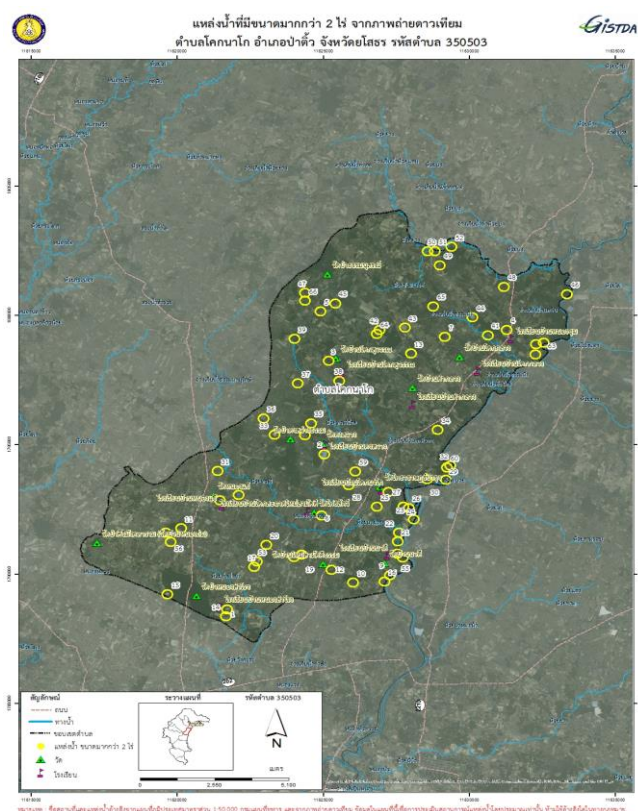
ที่มา : <https://www.gistda.or.th/home.php?lang=TH/>

ภาพที่ ๑๙ แสดงแหล่งนํ้านอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลเชียงเพ็ง อำเภอบำดุง จังหวัดยโสธร

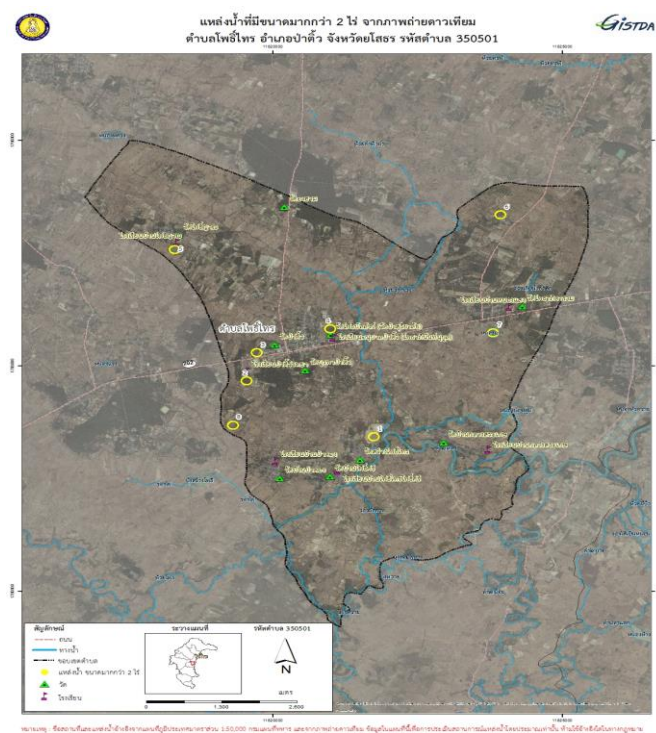
ที่มา : <https://www.gistda.or.th/home.php?lang=TH/>

ภาพที่ ๒๐ แสดงแหล่งนํ้านอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลโคกนาโก อำเภอบำดุง จังหวัดยโสธร

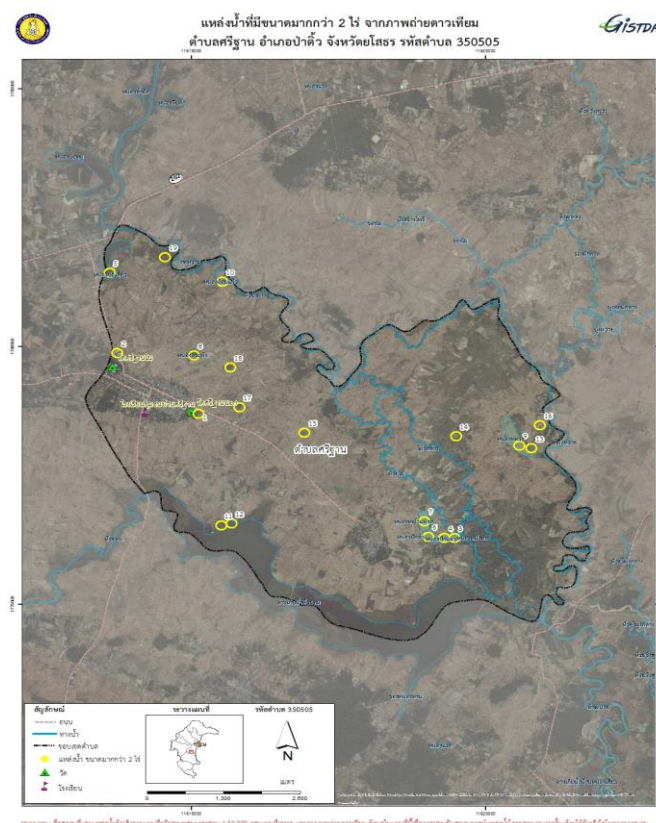
ที่มา : <https://www.gistda.or.th/home.php?lang=TH/>

ภาพที่ ๒๑ แสดงแหล่งนํ้านอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลโพธิ์ไทร อำเภอบำตัก จังหวัดยโสธร

ที่มา : <https://www.gistda.or.th/home.php?lang=TH/>

ภาพที่ ๒๒ แสดงแหล่งนํ้านอกเขตชลประทานเพื่อการเพาะปลูก ตำบลศรีฐาน อำเภอบำตัก จังหวัดยโสธร

ที่มา : <https://www.gistda.or.th/home.php?lang=TH/>

๑.๓ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น

สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่นของอำเภอบำบัด จังหวัดยโสธร คือหมอนขวานผ้าขิด

๑. ประวัติความเป็นมา

หมอนขวานผ้าขิด เป็นหัตถกรรมของอีสานทำจากผ้าทอลายขิด ซึ่งเป็นผ้าทอพื้นเมืองของภาคอีสาน มีลวดลาย รูปแบบหลากหลาย และสีสันสดใสสวยงาม ซึ่งมีเอกลักษณ์และคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย ได้รับความนิยมทั่วไป เป็นของใช้ของฝากที่มีชื่อของยโสธร และผลิตกันมากที่บ้านศรีฐาน ตำบลศรีฐาน อำเภอบำบัด จังหวัดยโสธร

หลังฤดูทำนาชาวบ้านแทบทุกครัวเรือนมีอาชีพทอผ้าและทำหมอนขิด นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปชมและซื้อหมอนขิดไว้เป็นที่ระลึก ซึ่งหมู่บ้านศรีฐาน หมู่บ้านในเขตตำบลศรีฐาน อำเภอบำบัด รู้จักกันในอีกชื่อหมู่บ้านทำหมอนขิดบ้านศรีฐาน มีขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ และการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ยาวนาน คือการผลิตหมอนขวานผ้าขิด มีการเริ่มต้นมาจากการทำหมอนหนุนซึ่งใช้ในครัวเรือนและใช้ในการแลกเปลี่ยนสิ่งของเช่น แลกข้าว ปลา พริก หอมและกระเทียมแทนการซื้อขายโดยเฉพาะกับหมู่บ้านอื่นต่อมาจึงมีการพัฒนารูปแบบที่หลากหลาย ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือหมอนขวานผ้าขิด ดังนั้นจึงได้เน้นการผลิตและพัฒนาหมอนขวานให้มีรูปแบบสวยงาม ในอดีตจะผลิตเพื่อใช้ในครัวเรือน ทำบุญถวายพระ ตลอดจนใช้ในงานประเพณีต่าง ๆ และเป็นของฝากสำหรับกับญาติพี่น้องต่างถิ่น

การนำหมอนขวานผ้าขิดมาเป็นของฝากนี้เองทำให้หมอนขวานบ้านศรีฐานเป็นที่รู้จักของคนนอกชุมชน เมื่อมีความต้องการมากขึ้นจึงมีผลิตเพื่อจำหน่าย ผู้ผลิตคนแรก คือนางธรรมมา ผู้สงคราม จากนั้น จึงผลิตหมอนขวานผ้าขิดเพื่อการจำหน่ายจนเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปจนถึงปัจจุบัน หมู่บ้านทำหมอนขิดบ้านศรีฐาน ห่างจากตัวเมืองยโสธร ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ตามเส้นทางยโสธร-ป่าติ้ว-อำนาจเจริญ (ทางหลวงหมายเลข ๒๐๒) ระหว่างหลักกิโลเมตรที่ ๑๘-๑๙ แยกทางขวามือเข้าไปทางลูกรังอีก ๓ กิโลเมตร หลังฤดูทำนา ชาวบ้านแทบทุกครัวเรือนมีอาชีพทอผ้าและทำหมอนขิด นักท่องเที่ยวเข้าไปชมและซื้อหมอนขิดไว้เป็นที่ระลึก นับเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่นารายได้เป็นอันดับสองรองจากการทำนา ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของหมู่บ้านศรีฐาน คือ หมอนขวานผ้าขิด เป็นผลิตภัณฑ์ที่ปรากฏในคำขวัญของจังหวัดยโสธร และมีประวัติความเป็นมายาวนาน พัฒนารูปแบบการผลิตอย่างต่อเนื่อง นอกจากหมอนขวานแล้วยังมีผลิตภัณฑ์อีกหลายอย่างเช่น ที่นอนพับ ที่นอนระนาด หมอนกระดุก หมอนรองคอ หมอนผลไม้ เบาะรองนั่ง และหมอนอิง เป็นต้น

นอกจากการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์แล้วยังมีการพัฒนาด้านการตลาด การสร้างเครือข่ายการตลาด บรรจุกัญชี ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ขอบรับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีการจัดนิทรรศการและจำหน่ายสินค้า OTOP เมืองทองธานี และสถานที่สำคัญอีกหลายแห่ง ทำให้ยอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หมอนขิดมีมูลค่าสูงขึ้นทุกปี หมอนขวานผ้าขิดเป็นหัตถกรรมของชาวอีสานที่มีเอกลักษณ์และคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย ได้รับความนิยมทั่วไป เป็นของใช้ของฝากที่มีชื่อของยโสธร ทำจากผ้าทอลายขิด ซึ่งเป็นผ้าทอพื้นเมืองของภาคอีสาน มีลวดลาย รูปแบบหลากหลาย และสีสันสดใสสวยงาม หมอนขวานผ้าขิด เป็นหนึ่งในวัฒนธรรมที่มีมาแต่โบราณกาล มีเอกลักษณ์อันโดดเด่น แสดงถึงภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ ต่อมาได้เห็นหมอนในจังหวัดอื่นที่ใช้ผ้าดินเงินดินทองมาทำ จึงได้นำมาพัฒนาการทำหมอนจากผ้าดินเงิน ดินทอง และต่อมา ได้พัฒนานำผ้าขิดมาทำหมอน เพิ่มรูปแบบหลากหลายมากขึ้น เช่น ที่นอน ที่รองนั่ง ในการผลิตหมอนขวานผ้า ขิดออกจำหน่าย เอกลักษณ์/จุดเด่นผลิตภัณฑ์ หมอนขวานผ้าขิด เป็นของใช้ของตกแต่งสำหรับประดับบ้านเรือน มีรูปแบบสวยงามกะทัดรัด มีหลากหลายรูปแบบ และขนาดตามความต้องการของลูกค้าและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ขึ้นชื่อของตำบลศรีฐาน เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดคำขวัญของจังหวัดยโสธร "เมืองบั้งไฟโก้แตงโมหวาน หมอนขวานผ้าขิด แหล่งผลิตข้าวหอมมะลิ"

๒. ด้านการผลิต และช่องทางตลาด

๒.๑. ปริมาณการผลิต

ขั้นตอนการทำหมอนขิดจะใช้แรงงานคน โดยเฉลี่ยหนึ่งคนจะสามารถผลิตหมอนขนาดเล็กได้ประมาณวันละ ๔๐๐ - ๕๐๐ ใบ หมอนขนาดใหญ่ (สามเหลี่ยมพับ) ผลิตได้วันละ ๕ - ๑๐ ใบ ขึ้นอยู่กับความชำนาญของแต่ละบุคคล มีผลผลิตส่งออกสู่ตลาด ประมาณ ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ ใบ/ปี

๒.๒. รายได้จากการผลิต

รายได้จากการจำหน่ายหมอนขิด รายบุคคลประมาณ ๖,๐๐๐ - ๙,๐๐๐ บาท/เดือน และในภาพรวมของทั้งหมู่บ้านศรีฐาน ซึ่งรวบรวมทุกผลิตภัณฑ์แล้วจะมีรายได้ ประมาณ ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ - ๓๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๓.๓. ช่องทางจำหน่ายผลผลิต

ช่องทางการจำหน่ายหมอนขิด จะมีทั้งเป็นชายปลีก และขายส่ง มีหน้าร้านประจำ มีการส่งให้ลูกค้าที่สั่งเป็นจำนวนมากทั้งภายในภายนอกประเทศ ออกแสดงจำหน่ายสินค้าตามหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และทางสื่อออนไลน์ต่างๆ เช่น ทาง Line , Facebook , shopee , lazada เป็นต้น

๓. คุณสมบัติที่โดดเด่น

๓.๑. เป็นสินค้าหัตถกรรมพื้นเมือง ที่มีความสวยงามและมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น

๓.๒. ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีชื่อเสียงระดับประเทศ

๓.๓. นำมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มีลวดลาย รูปแบบหลากหลาย และสีสันสดใสสวยงาม ซึ่งมีเอกลักษณ์และคุณค่าด้านประโยชน์ใช้สอย เป็นการเพิ่มมูลค่าให้สินค้า

๓.๔. เป็นแหล่งท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีไฮสโตร์ สามารถมาเยี่ยมชมการทำหมอนขิดผ้าขิด โดยมีที่พักรับรองแบบโฮมสเตย์ ประมาณ ๔๐ หลังคาเรือน

๑.๔ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๔.๑ ชนิดสินค้าข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

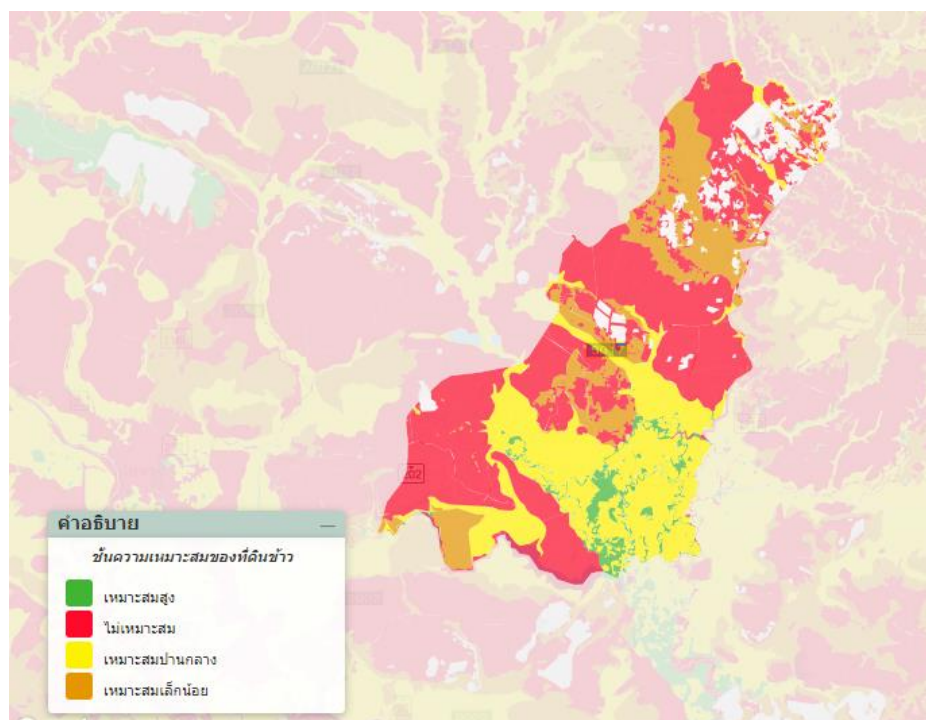
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอป่าต้ว มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๑๘๒,๔๕๙.๙๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๗,๓๗๑.๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔.๐๔ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๕๑,๑๙๗.๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๓๒,๔๔๓.๒๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๗๘ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๙๑,๔๔๖.๘๘ คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๑๑

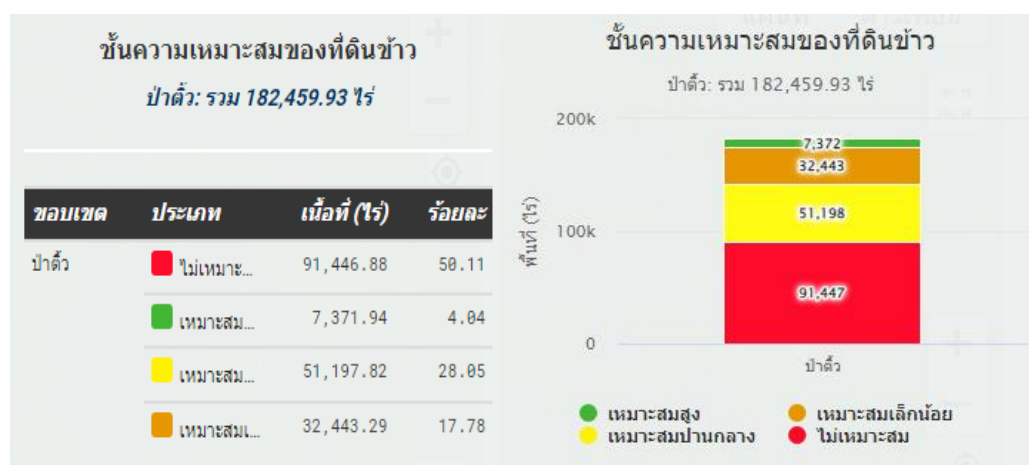
ตารางที่ ๓๔ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
โพธิ์ไทร	๑,๒๑๑.๔๘	๑๐,๘๓๒.๔๐	๕,๓๕๙.๓๔	๘,๙๙๘.๗๙	๒๖,๔๐๒.๐๑
กระจ่าย	๕๑๐.๕๖	๑๔,๐๑๗.๐๐	๖,๒๙๗.๓๗	๒๖,๙๙๑.๙๐	๔๗,๘๑๖.๘๓
โคกนาโก	-	๒,๙๗๘.๔๒	๒๐,๗๘๒.๘๐	๓๘,๒๔๙.๗๐	๖๒,๐๑๐.๙๒
เชียงเพ็ง	๑,๙๖๙.๙๒	๑๓,๒๔๗.๑๐	๓.๗๘	๖,๙๕๕.๑๙	๒๒,๑๗๕.๙๙
ศรีฐาน	๓,๖๗๙.๙๘	๑๐,๑๒๒.๙๐	-	๑๐,๒๕๑.๓๐	๒๔,๐๕๔.๑๘

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>

ภาพที่ ๒๓ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

ภาพที่ ๒๔ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

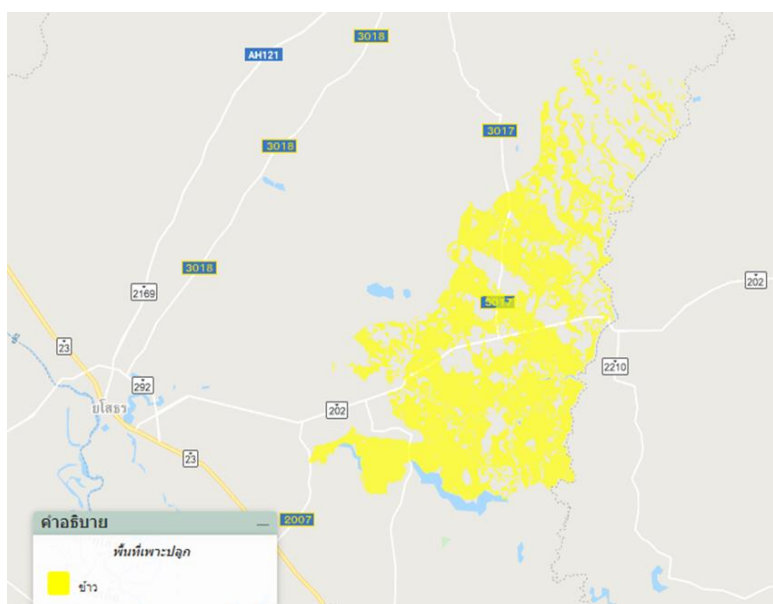
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธรมีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๙๗,๓๘๕.๕๓ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลโคกนาโก จำนวน ๒๕,๔๙๙.๑๒ ไร่ รองลงมาคือตำบลโพธิ์ไทร จำนวน ๒๐,๖๐๒.๔๗ ไร่ ตำบลกระเจา จำนวน ๑๙,๒๕๘.๙๗ ไร่ ตำบลศรีฐาน จำนวน ๑๙,๐๖๖.๔๗ และตำบลเชียงเพ็ง จำนวน ๑๒,๙๕๘.๕๑ ไร่ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
๑	โคกนาโก	๒๕,๔๙๙.๑๒
๒	โพธิ์ไทร	๒๐,๖๐๒.๔๗
๓	กระเจา	๑๙,๒๕๘.๙๗
๔	ศรีฐาน	๑๙,๐๖๖.๔๗
๕	เชียงเพ็ง	๑๒,๙๕๘.๕๑
	รวม	๙๗,๓๘๕.๕๓

ที่มา: http://farmer.doae.go.th/report/report๖๔/report_rice_๖๔_fmddfbd พ.ศ. ๒๕๖๗/๖๘

ภาพที่ ๒๕ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

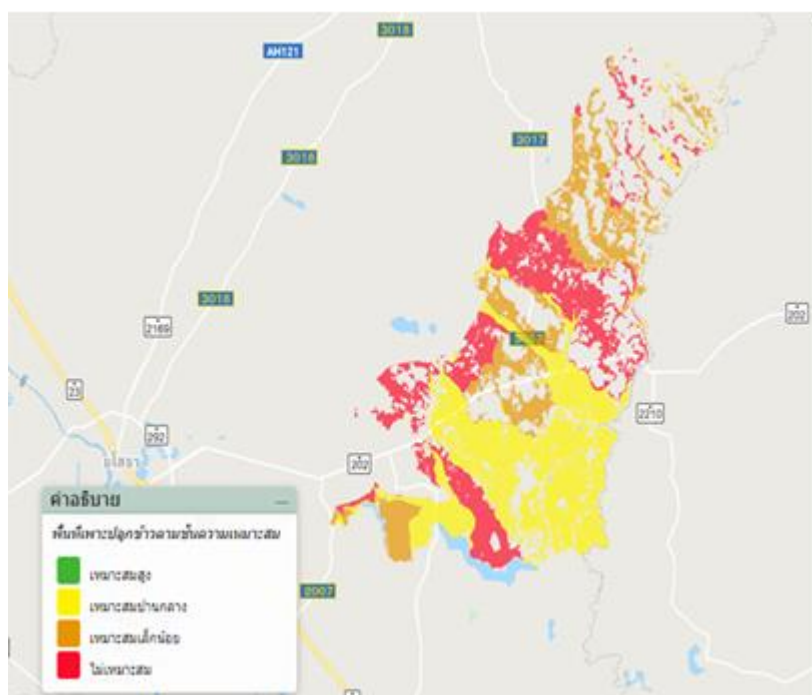
(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอป่าต้ว มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๐๙,๗๓๙.๙๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๔๘,๑๐๕.๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๘๓ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๒๗,๑๓๘.๐๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๒ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๓๔,๔๙๖.๖๗ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๓

ตารางที่ ๓๖ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบำลือ จังหวัดยโสธร

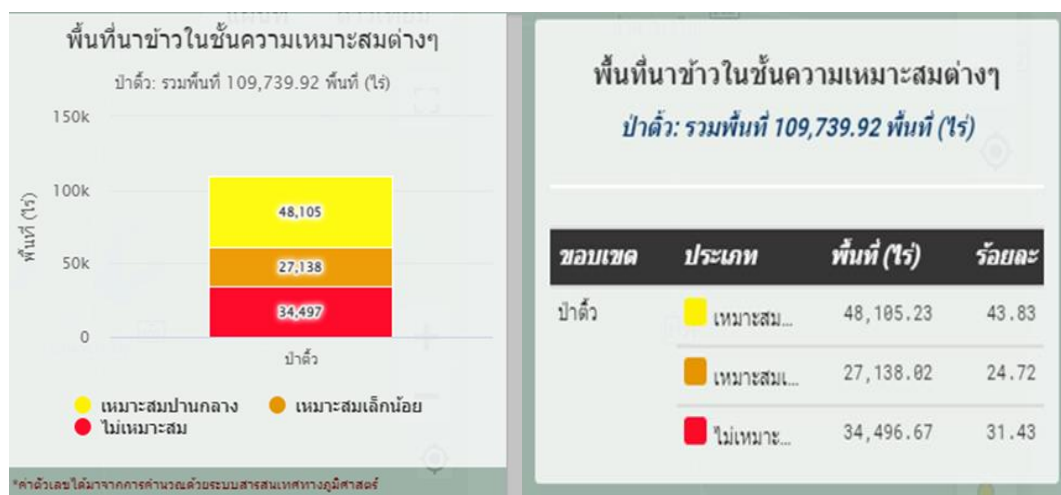
ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
โพธิ์ไทร	-	๑๐,๖๑๖.๓๐	๕,๓๕๘.๓๕	๒,๓๙๕.๙๔	๑๘,๓๗๐.๕๙
กระเจาย	-	๑๒,๒๖๘.๖๐	๖,๑๙๖.๘๙	๗,๘๙๓.๖๓	๒๖,๓๕๙.๑๒
โคกนาโก	-	๒,๑๗๗.๓๑	๑๕,๕๗๙.๐๐	๑๕,๒๓๐.๘๐	๓๒,๙๘๗.๑๑
เชียงเพ็ง	-	๑๓,๑๔๔.๕๐	๓.๗๘	๒,๒๕๒.๙๐	๑๕,๔๐๑.๑๘
ศรีฐาน	-	๙,๘๙๘.๕๒	-	๖,๗๒๓.๔๐	๑๖,๖๒๑.๙๒

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>

ภาพที่ ๒๖ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอบำลือ จังหวัดยโสธร

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

ภาพที่ ๒๗ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร
(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

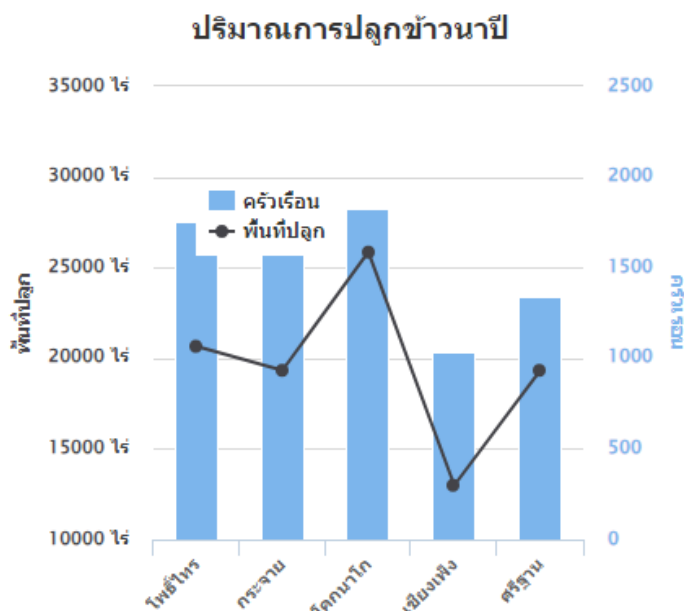
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธรมีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๙๗,๓๘๕.๕๓ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลโคกนาโก จำนวน ๒๕,๔๙๙.๑๒ ไร่ รองลงมาคือตำบลโพธิ์ไทร จำนวน ๒๐,๖๐๒.๔๗ ไร่ ตำบลกระเจาย จำนวน ๑๙,๒๕๘.๙๗ ไร่ ตำบลศรีฐาน จำนวน ๑๙,๐๖๖.๔๗ และตำบลเชียงเพ็ง จำนวน ๑๒,๙๕๘.๕๑ ไร่ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๗ แสดงปริมาณการผลิตข้าว อำเภอปาดัว จังหวัดยโสธร

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
โคกนาโก	๑,๘๒๐	๒๕,๔๙๙.๑๒	๒๕,๔๙๙.๑๒	๑๐,๓๔๑.๕๒	๐.๓๖
โพธิ์ไทร	๑,๗๖๙	๒๐,๖๐๒.๔๗	๒๐,๖๐๒.๔๗	๘,๒๖๕.๑๖	๐.๓๗
ศรีฐาน	๑,๓๒๔	๑๙,๐๖๖.๔๗	๑๙,๐๖๖.๔๗	๗,๗๓๐.๖๘	๐.๓๘
กระเจาย	๑,๗๖๔	๑๙,๒๕๘.๙๗	๑๙,๒๕๘.๙๗	๗,๗๓๐.๓๖	๐.๓๖
เชียงเพ็ง	๑,๐๓๗	๑๒,๙๕๘.๕๑	๑๒,๙๕๘.๕๑	๕,๑๙๕.๘๕	๐.๓๘
รวม	๗,๔๒๐	๙๗,๓๘๕.๕๓	๙๗,๓๘๕.๕๓	๓๙,๒๖๔.๖๗	๐.๓๗

ที่มา: http://farmer.doae.go.th/report/report๖๔/report_rice_๖๔_fmddbd พ.ศ. ๒๕๖๗/๖๘

ภาพที่ ๒๘ แสดงปริมาณการปลูกข้าว อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๔/ข้อมูลปี ๒๕๖๖

(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตข้าว

(๑) หลักในการเลือกใช้พันธุ์ข้าว

ลักษณะการผลิตทางการเกษตรทั่วไป มีการผลิตข้าวเป็นพืชหลักที่สำคัญของอำเภอป่าดัว รองลงมา คือ พืชไร่ พืชผัก และไม้ผล ตามลำดับ การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์ข้าวที่จะต้อง เป็นเมล็ดพันธุ์ที่สมบูรณ์ มีความบริสุทธิ์ ตรงตามพันธุ์ มีอัตราการงอกที่สูงมากกว่า ๘๐ %

(๒) การเตรียมดิน

ขั้นตอนการเตรียมดินก่อนการทำนา

๑. หว่านปุ๋ยหมักแห้งลงในนาภายหลังจากการเก็บเกี่ยว

๒. เดือนธันวาคม - มกราคม ใช้ปุ๋ยหมักแห้งในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ แล้วทำการไถกลบ

๓. ถ้าไม่ได้หว่านในช่วงหลังจากการเก็บเกี่ยว ให้มาหว่านในช่วงเดือนเมษายน - พฤษภาคม ในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่

๔. เดือนมิถุนายน - กรกฎาคม ขยายน้ำหมักชีวภาพ ฉีดพ่นใส่หญ้าแล้วไถกลบโดยใช้ น้ำ ๔ ปี๊บ/ไร่ (ใช้น้ำหมักชีวภาพปี๊บละ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาลปี๊บละ ๒ ช้อนโต๊ะ)

(๓) การปลูก

๑. แห่เมล็ดพันธุ์ข้าวอัตรา ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ในน้ำหมักชีวภาพ (โดยใช้น้ำ ๑ ปี๊บ เติมน้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ) แห่เมล็ดพันธุ์ข้าวนาน ๓๐ นาที

๒. นำพันธุ์ข้าวไปหว่านในแปลงที่เตรียมเพาะกล้า เมื่อครบอายุ ๕ วัน ให้หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่

๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นโดยใช้น้ำ ๔ ปีบ (ใช้น้ำหมักชีวภาพ ๒ช้อนโต๊ะและกากน้ำตาล ๒ช้อนโต๊ะ)

๔. เมื่อต้นกล้าอายุได้ ๒๐ วัน หว่านปุ๋ยหมักแห้ง ๒๐ กิโลกรัม/ไร่ ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นตามอัตราส่วนในข้อ ๓ เพื่อกระตุ้นให้ต้นกล้าแข็งแรงและถอนง่าย

๕. ดูแลระดับน้ำให้สูงขึ้นตามอายุของต้นกล้า คือ ๓-๔-๘ เซนติเมตร เมื่อครบ ๒๐-๒๕ วัน เริ่มถอนกล้าไปปักดำได้

- วิธีปลูก โดยวิธีปักดำและหว่าน มีการจ้างแรงงานมากในช่วงนี้
- พันธุ์ ข้าวเหนียว กข.๖ ,กข.๑๐ พันธุ์ข้าวเจ้า ขาดอมกะลิ ๑๐๕, กข.๑๕ (นาปี)

(๔) ระบบการให้น้ำ ส่วนใหญ่จะใช้น้ำฝน น้ำบาดาล และแหล่งน้ำตามธรรมชาติ

(๕) การดูแลรักษา ใส่ปุ๋ยทุกๆ ๓ เดือนในแต่ละช่วงอายุของข้าว และมีการกำจัดวัชพืชทุกๆสัปดาห์

(๖) การใส่ปุ๋ย ปุ๋ยที่ใช้ คือปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕,สูตร ๑๖-๒๐-๐,สูตร ๑๖-๑๖-๘ , สูตร ๑๖-๘-๘ มีการใส่ ๒ ครั้ง คือ ตอนรองพื้น และช่วงข้าวตั้งท้อง และมีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้นเนื่องจากมีราคาต่ำกว่าปุ๋ยเคมี ส่วนปุ๋ยคอก จะ มีการใส่เพียงเล็กน้อยส่วนใหญ่ใส่ช่วงก่อนทำการปลูกในฤดูถัดไป ประมาณ ๑-๒ เดือน

(๗) การเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ใช้แรงงานคนเกี่ยวเพื่อให้เกิดรายได้ในชุมชน และมีการใช้รถเกี่ยวบ้าง ค่าจ้างประมาณ ๗๐๐ - ๘๐๐ บาท/ไร่ ส่วนการนวดข้าวทั้งหมดมีการใช้รถนวดข้าวการเก็บเกี่ยวระยะพลับพลึง (หลังข้าวออกดอก ๒๕-๒๘ วัน)

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว มีการไถกลบตอซังข้าวและปลูกพืชหมุนเวียนในช่วงหลังการเก็บเกี่ยว

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู การใช้สารเคมี มีการแนะนำการปลูกพืชปลอดภัยจากสารพิษ และรณรงค์ให้ทราบโทษของสารเคมี เกษตรกรจึงนิยมหันไปใช้สารสกัดจากสมุนไพรธรรมชาติ เช่น สารสกัดจากสะเดา, ตะไคร้หอม,และอื่นจำนวนมาก โดยมีหลายบริษัทเป็นตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์เสริมอาหารให้กับพืช และเกษตรกรบางรายสามารถผลิตน้ำหมักชีวภาพไว้ใช้เอง

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตารางที่ ๓๘ แสดงปฏิทินการปลูกข้าว อำเภอป่าตึง จังหวัดยโสธร

กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑. นำปุ๋ยหมักแห้ง ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านลงในแปลงนาภายหลังจากเกี่ยวข้าวเสร็จเรียบร้อยแล้วให้เหลือตอซังข้าวไว้ หรือนำปุ๋ยหมักแห้งไปขยาย ๒๔ ชั่วโมงในอัตรา ๑๐๐ กิโลกรัม/ไร่ หว่านลงในแปลงแล้วทำการไถกลับ												
๒. หว่านปุ๋ยหมักแห้งหลังจากฝนตกครั้งแรกในอัตรา ๑๕๐ กิโลกรัม/ไร่ (ในกรณีที่ไม่สามารถหว่านตามกำหนดเวลาในช่วงแรกได้)												
๓. ขยายน้ำหมักชีวภาพนำไปฉีดพ่นไล่ต้นหญ้าแล้วทำการไถกลับ (น้ำหมักชีวภาพ ๒ ช้อนโต๊ะ + กากน้ำตาล ๒ ช้อนโต๊ะ + น้ำ ๑ ปี๊บ)												
๔. ทำการไถ-คราดดิน-ปักดำ												
๕. ขยายน้ำหมักชีวภาพฉีดพ่นอีกครั้ง ห่างจากช่วงแรก ๓๐ วัน												
๖. เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตและเตรียมจัดทำปุ๋ยหมักแห้งไว้ใช้ในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป												

สัญลักษณ์

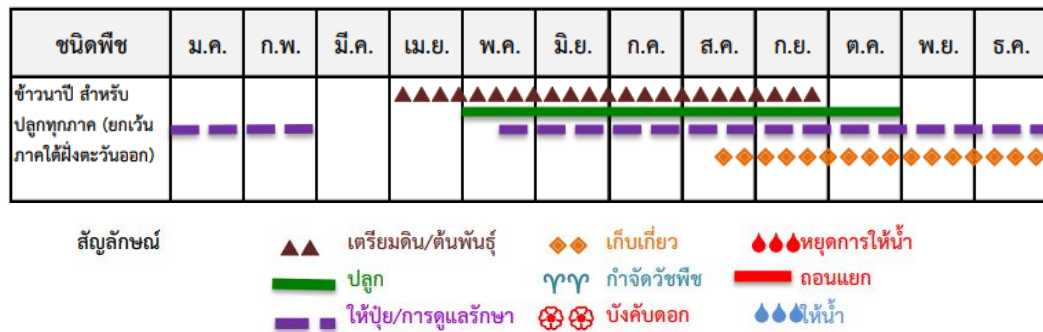
←→ ช่วงฤดูปลูก

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

△ ปลูกสูงสุด

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ปฏิทินการปลูกพืชไร่ และธัญพืช

ภาพที่ ๒๙ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ในอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา : สำนักงานส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร มีต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ เป็นเงิน ๓,๓๕๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๓๙ แสดงต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ เป็นเงิน ๓,๓๕๐ บาท/ไร่ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

รายการ	นาดำ (บาท/ไร่)	นาหว่าน(บาท/ไร่)
๑. ต้นทุนในการเตรียมแปลง		
-ไถดะ	๒๕๐	๒๕๐
-ไถพรวน	๒๕๐	๒๕๐
๒. ต้นทุนการปลูก		
-ค่าเมล็ดพันธุ์	๒๐๐	๖๒๕
-ค่าจ้างปลูกข้าว	๑,๕๐๐	๓๐๐
๓. ต้นทุนการดูแลรักษา		
-ค่ากำจัดวัชพืช	-	๑,๕๐๐
-ค่าปุ๋ย	๔๐๐	๘๐๐
๔. ต้นทุนการเก็บเกี่ยว		
-ค่าเก็บเกี่ยวผลผลิต	๗๕๐	๗๕๐
รวมต้นทุนในการผลิต	๓,๓๕๐	๔,๔๗๕
ผลผลิตที่ได้(กิโลกรัม/ไร่)	๕๐๐	๔๕๐
ราคาผลผลิต (บาท/กก.)	๑๐	๑๐
รายได้จากการขายผลผลิต	๕,๐๐๐	๔,๕๐๐
กำไรสุทธิ	๑,๖๕๐	๒๕

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว พ.ศ. ๒๕๖๗

ผลผลิตเฉลี่ย	๕๐๐	กิโลกรัม/ไร่
ราคาปัจจุบันกิโลกรัมละ	๑๐	บาท
เป็นเงิน	๕,๐๐๐	บาท
หักต้นทุน	๓,๓๕๐	บาท
กำไร	๑,๖๕๐	บาท

- รถไถเดินตาม และรถแทรกเตอร์ ค่าจ้างไร่ไถตะไถแปร ๖๐๐ บาทต่อไร่ รถเกี่ยว นวด ข้าว ค่าจ้างไร่ละ ๗๐๐ - ๘๐๐ บาท

- เมล็ดพันธุ์ข้าวเหนียว กข ๖ ,ข้าวเจ้ามะลิ ๑๐๕ ,ข้าวเจ้ากข. ๑๕ ราคา กระสอบละ ๕๒๕ บาทราคา กก. ละ ๒๑ บาท ข้าวเจ้าแตก ราคา กก.ละ ๒๐ บาท

๖) สถานการณ์ตลาด/วิธีการตลาด

สถานการณ์การราคาข้าวเปลือกที่ผ่านมา คาดว่าราคาข้าวเปลือกเจ้าเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้และข้าวเปลือกเหนียวปรับตัวลดลง เนื่องจากผลผลิตได้รับความเสียหายจากน้ำท่วม ทำให้มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ขณะที่ราคาข้าวเปลือกเจ้าหอมมะลิที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง เนื่องจากปัจจุบันมี คู่แข่งขันมากขึ้น อาทิ เวียดนาม และกัมพูชา จึงส่งผลต่อราคาข้าวหอมมะลิไทยลดลง ราคาข้าวเปลือกปัจจุบัน ราคาข้าว เปลือก เจ้ามะลิ ๑๐๕ ราคา ต้นละ ๑๐,๐๐๐ - ๑๒,๐๐๐ บาท ราคาข้าว เปลือก ข้าวเหนียว กข.๖ ราคา ต้นละ ๙,๐๐๐ - ๑๑,๐๐๐ บาท

-แหล่งรับซื้อผลผลิต ข้าวเปลือก ในเขตพื้นที่อำเภอป่าติ้ว

-สหกรณ์การเกษตรป่าติ้ว รับซื้อในราคาท้องตลาด

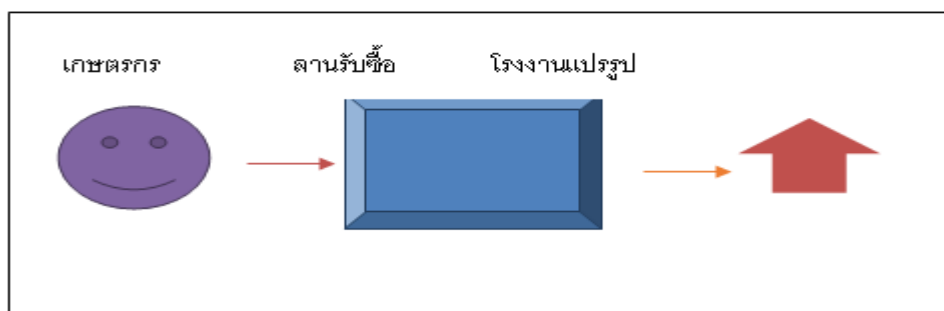
-ร้านแสงทวี ตำบลโคกนาโก รับซื้อในราคาท้องตลาด

-ลานรับซื้อในท้องถิ่นในเขตพื้นที่ตำบลต่างๆ

-วิสาหกิจชุมชน รับซื้อผลผลิตจากสมาชิก เช่น วิสาหกิจข้าวคุณค่าชาวนาคุณธรรม

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

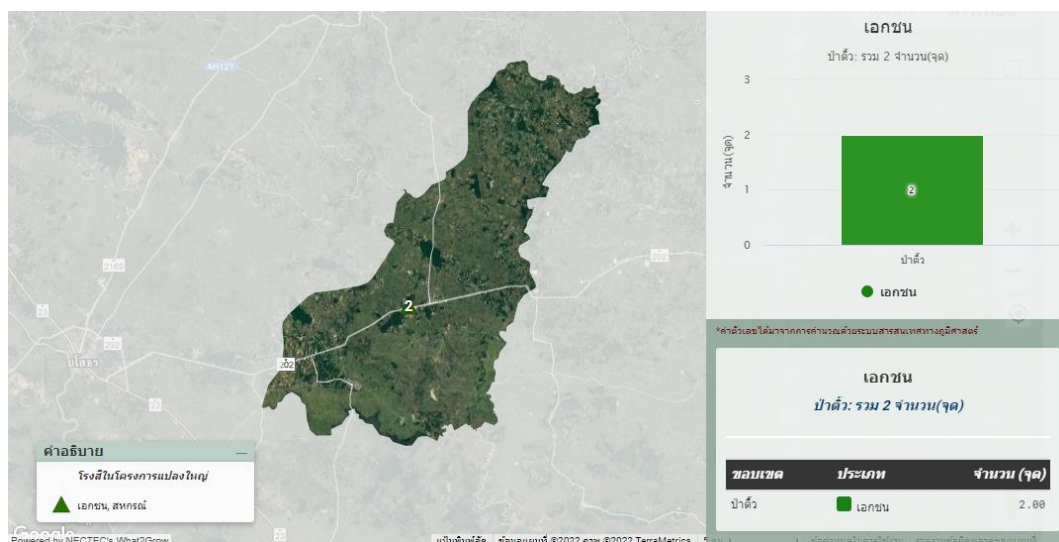
วิธีการตลาดมีโรงสีขนาดใหญ่ที่เกษตรกรนิยมนำผลผลิตไปขายได้แก่ ตำบลกระจ่าย ได้แก่ โรงสีชัยประเสริฐ และโรงสีสหกรณ์การเกษตรอำเภอป่าติ้ว ส่วนลานอื่นๆจะเปิดตามฤดูกาลที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก

ภาพที่ ๓๐ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอป่าติ้ว จังหวัดยโสธร

(ที่มา : ข้อมูลตลาดรับซื้อข้าวในอำเภอป่าติ้ว พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป
อำเภอป่าต้ว มีโรงสีข้าวขนาดใหญ่ รวม ๒ แห่ง

ภาพที่ ๓๑ แสดงแหล่งรับซื้อข้าว อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา : ข้อมูลตลาดรับซื้อข้าวในอำเภอป่าต้ว พ.ศ. ๒๕๖๗)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอป่าต้ว มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตข้าว จำนวน ๕ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ข้าว จำนวน ๕ ราย องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตข้าวอินทรีย์ที่มีความโดดเด่น ดังนี้
ตารางที่ ๔๐ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายบุญเรือง พุทธบุตร	๗	ศรีฐาน	ป่าต้ว	๒๕๕๕	ผลิตข้าว
๒	นางกล้วย ดวงคำ	๗	เชียงเพ็ง	ป่าต้ว	๒๕๖๐	ผลิตข้าว
๓	นางทองเหลา หงษ์ไทย	๒	โพธิ์ไทร	ป่าต้ว	๒๕๕๓	ผลิตข้าว
๔	นายประจันต์ ไชยมาทอง	๘	กระจ่าย	ป่าต้ว	๒๕๖๒	ผลิตข้าว
๕	นายสุนทร เขียวสุดตา	๘	โคกนาโก	ป่าต้ว	๒๕๖๓	ผลิตข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, พ.ศ.๒๕๖๗)

๑.๔.๒ ชนิดสินค้ามันสำปะหลัง

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

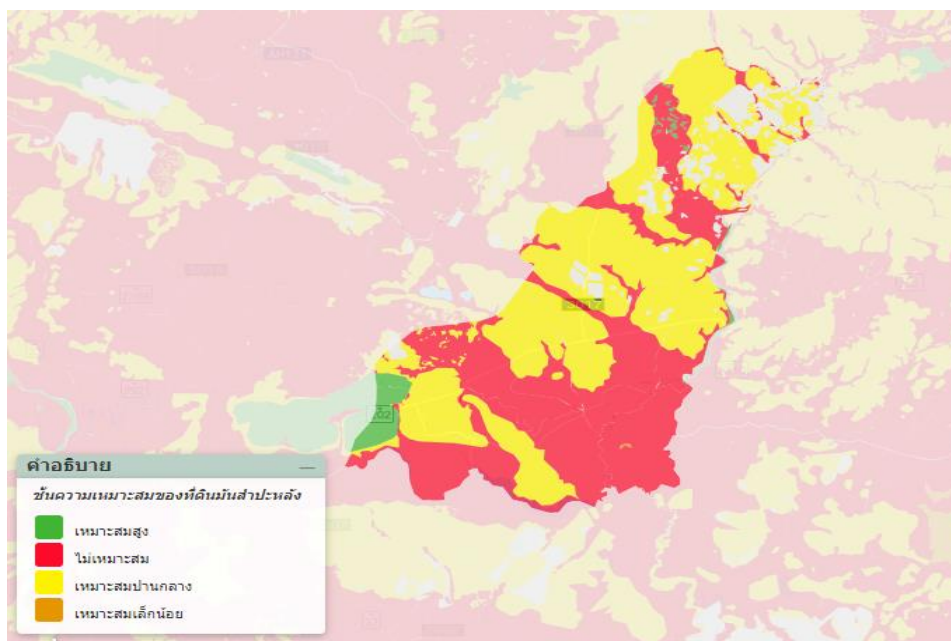
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอป่าต้ว มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกมันสำปะหลัง ทั้งหมด จำนวน ๑๗๗,๖๕๑.๗๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔,๔๙๑.๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๒ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๘๒,๑๕๑.๘๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๒๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๗,๐๙๘.๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๙ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๘๓,๙๐๙.๗๐ คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๒๓

ตารางที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลังอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

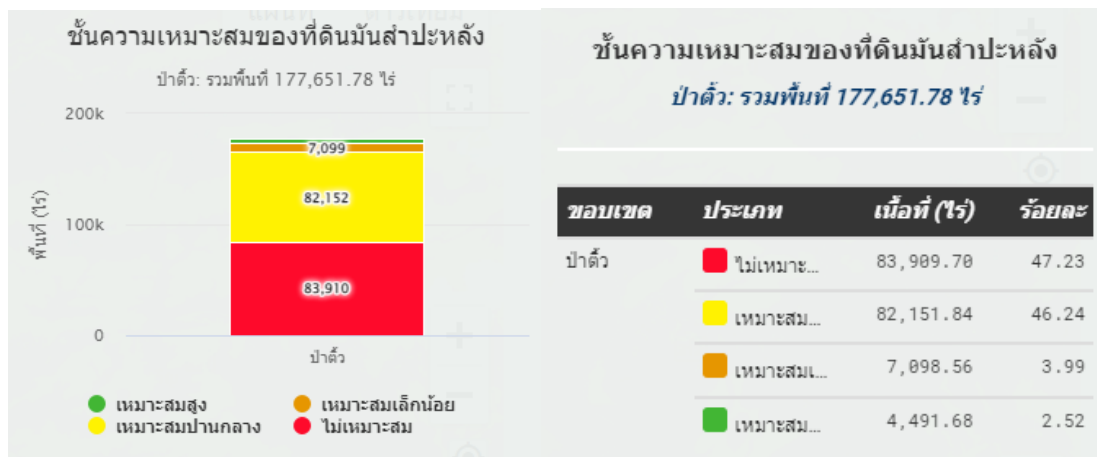
ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
โพธิ์ไทร	-	๑๔,๒๗๗.๓๐	-	๑๒,๑๐๖.๕๐	๒๖,๓๘๓.๘๐
กระเจียว	๔,๔๙๑.๖๘	๑๗,๗๒๙.๗๐	-	๒๔,๘๖๙.๗๐	๔๗,๐๙๑.๐๘
โคกนาโก	-	๓๕,๑๕๗.๗๐	๗,๐๙๘.๕๖	๑๕,๗๒๔.๙๐	๕๗,๙๘๑.๑๖
เชียงเพ็ง	-	๖,๔๗๙.๘๕	-	๑๕,๖๖๐.๘๐	๒๒,๑๔๐.๖๕
ศรีฐาน	-	๘,๕๐๗.๒๙	-	๑๕,๕๔๗.๘๐	๒๔,๐๕๕.๐๙

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>

ภาพที่ ๓๒ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกมันสำปะหลังอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

ภาพที่ ๓๓ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับสำหรับปลูกมันสำปะหลังอำเภอป่าดီး จังหวัดยโสธร
(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

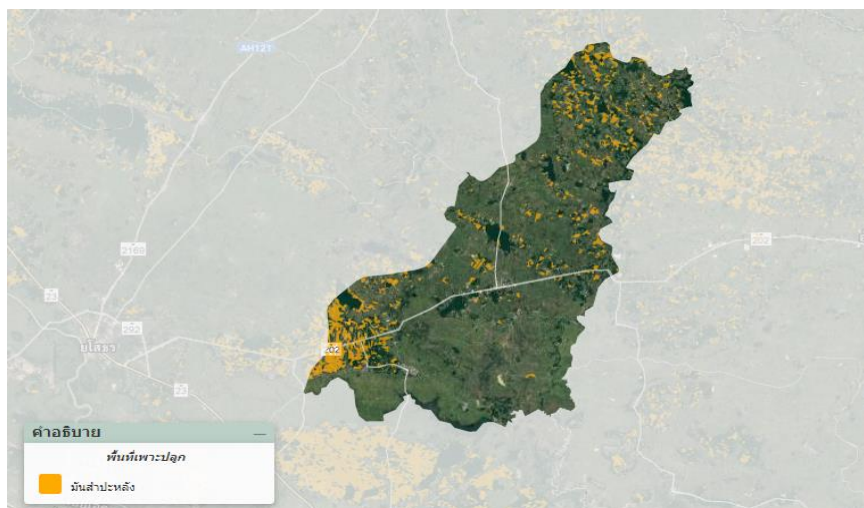
(๒) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

อำเภอป่าดီး จังหวัดยโสธร มีพื้นที่มันสำปะหลัง จำนวน ๘,๓๘๗.๒๘ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือตำบลโคกนาโก จำนวน ๔,๓๗๓.๐๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลกระเจา จำนวน ๓,๕๗๒.๗๓ ไร่ ตำบลโพธิ์ไทร จำนวน ๒๓๓.๗๙ ไร่ ตำบลศรีฐาน จำนวน ๑๔๖.๕๐ และตำบลเชียงเพ็ง จำนวน ๖๑.๒๕ ไร่ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๒ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังอำเภอป่าดီး จังหวัดยโสธร

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)
๑	โคกนาโก	๔,๓๗๓.๐๐
๒	โพธิ์ไทร	๒๓๓.๗๙
๓	ศรีฐาน	๑๔๖.๕๐
๔	กระเจา	๓,๕๗๒.๗๓
๕	เชียงเพ็ง	๖๑.๒๕
	รวม	๘,๓๘๗.๒๘

ที่มา: http://farmer.doae.go.th/report/report๖๔/report_rice_๖๖_fmddbd พ.ศ. ๒๕๖๗/๖๘

ภาพที่ ๓๔ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอป่าดီး จังหวัดยโสธร
(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

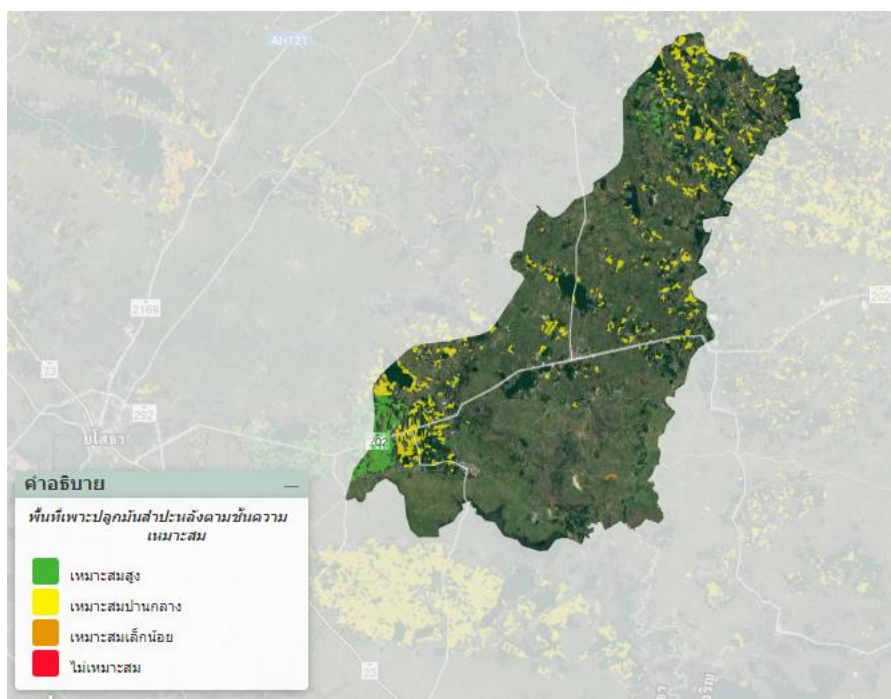
(๓) พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอป่าต้ว มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสมจำนวน ๑๔,๖๑๖.๓๒ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๒,๕๗๙.๔๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๖๔ พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๘,๓๔๖.๓๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๑๐ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๖๐๐.๑๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๙๔ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๒,๐๙๐.๔๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๐

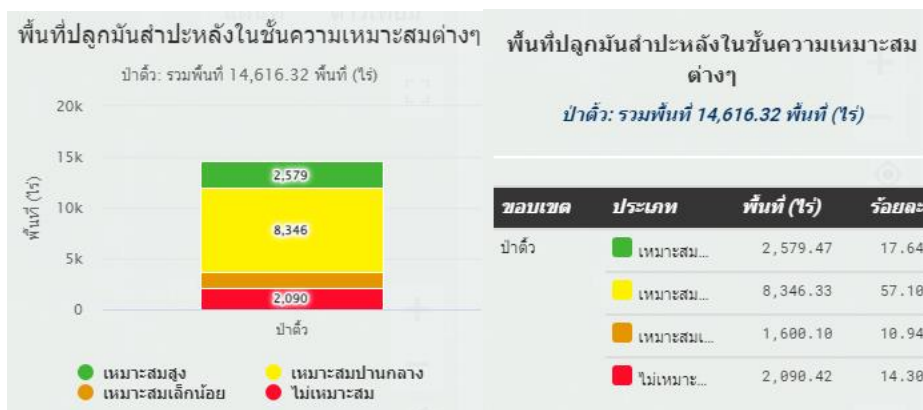
ตารางที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S๑)	เหมาะสมปานกลาง (S๒)	เหมาะสมน้อย (S๓)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
โพธิ์ไทร	-	๙๙๒.๖๔	-	๙.๙๔	๑,๐๐๒.๕๘
กระจ่าย	๒,๕๗๙.๔๗	๓,๒๖๑.๙๒	-	๑,๐๒๔.๕๘	๖,๘๖๕.๙๗
โคกนาโก	-	๓,๔๕๕.๗๘	๑,๖๐๐.๑๐	๙๕๘.๕๒	๖,๐๑๔.๔๐
เชียงเพ็ง	-	๕๘๔.๘๙	-	๘๓.๓๒	๖๖๘.๒๐
ศรีฐาน	-	๕๑.๑๐	-	๑๔.๐๗	๖๕.๑๗

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>

ภาพที่ ๓๕ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

ภาพที่ ๓๖ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร
(ที่มา <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

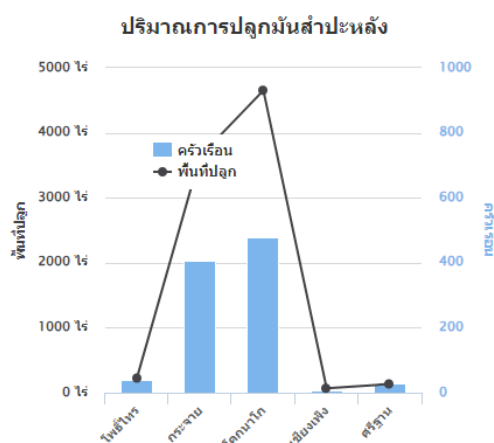
๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอป่าดัว มีพื้นที่การปลูกมันสำปะหลัง จำนวน ๘,๓๔๗.๒๘ ไร่ ๙๒๘ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลตำบลโคกนาโก จำนวน ๔,๓๗๓.๐๐ ไร่ รองลงมาคือตำบลกระเจาย จำนวน ๓,๕๗๒.๗๓ ไร่ ตำบลโพธิ์ไทร จำนวน ๒๓๓.๗๙ ไร่ ตำบลศรีฐาน จำนวน ๑๔๖.๕๐ และตำบลเชียงเพ็ง จำนวน ๖๑.๒๕ ไร่ตามลำดับ

ตารางที่ ๔๔ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
โคกนาโก	๔๔๖	๔,๓๗๓.๐๐	๔,๓๗๓.๐๐	๑๙,๑๖๓.๐๐	๓.๕
โพธิ์ไทร	๓๕	๒๓๓.๗๙	๒๓๓.๗๙	๑,๐๐๔.๑๖	๓.๕
ศรีฐาน	๓๐	๑๔๖.๕๐	๑๔๖.๕๐	๕๓๕.๐๐	๓.๕
กระเจาย	๔๑๖	๓,๕๗๒.๗๓	๓,๕๗๒.๗๓	๑๔,๗๔๓.๙๒	๓.๕
เชียงเพ็ง	๖	๖๑.๒๕	๖๑.๒๕	๓๐๑.๐๐	๓.๕
รวม	๙๒๘	๘,๓๔๗.๒๘	๘,๓๔๗.๒๘	๓๕,๗๔๗.๑๒	๓.๕

ที่มา: http://farmer.doae.go.th/report/report๖๔/report_rice_๖๖_fmddfbd พ.ศ. ๒๕๖๗/๖๘

ภาพที่ ๓๗ แสดงปริมาณการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอป่าดัว จังหวัดยโสธร

ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๔/ข้อมูลปี ๒๕๖๖
(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลัง

(๑) การใช้พันธุ์ดี

การใช้พันธุ์ดีการเลือกพันธุ์ดี ให้เหมาะสมกับพื้นที่เป็นการลดต้นทุนการผลิตโดยพิจารณาจากปริมาณน้ำฝนร่วมด้วยในพื้นที่อำเภอป่าตองควรใช้พันธุ์ระยะ ๗ ระยะ ๗๒ ระยะ ๙ ระยะ ๕ และพันธุ์เกษตรศาสตร์ ๕๐ พันธุ์มันสำปะหลังที่ปลูก สามารถให้ผลผลิตดีและสามารถเจริญเติบโต ในสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์แตกต่างกัน มีบางอันที่สามารถสร้างหัวได้เร็วเช่นพันธุ์ระยะ ๗ การเตรียมท่อนพันธุ์ที่ดีสามารถทำได้ดังนี้

๑. ต้นพันธุ์ควรสดใหม่ไม่บอบช้ำและปราศจากโรคและแมลงโดยเฉพาะเพลี้ยแป้ง สีส้มพุ่มควรใช้จากแหล่งที่เชื่อถือได้

๒. ควรเลือกพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่สภาพดินและปริมาณน้ำฝนจากแหล่งผลิตที่เชื่อถือได้ต้นพันธุ์มีอายุ ๘-๑๒ เดือนใหม่สดตัดไว้ไม่เกิน ๑๕-๒๐ วันไม่บอบช้ำปราศจากโรคและแมลงศัตรูพืช

๓. การตัดท่อนพันธุ์ ยาวประมาณ ๒๐ ถึง ๒๕ เซนติเมตรมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕ ตา

๔. การแช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันเพลี้ยแป้งนาน ๕-๑๐ นาที

(๒) การเตรียมดิน ไถตะไคร่โดยฉาน ๓ ลึก ๒๐ -๓๐ เซนติเมตรตากดินไว้ประมาณ ๗-๑๐ วัน เพื่อกำจัดวัชพืชและเศษพืช ใบ ราก ลำต้นและเหง้าลงไปในดิน ทำการหว่านปุ๋ยอินทรีย์อัตราได้ละ ๕๐๐-๑๐๐๐ กิโลกรัม ให้ทั่วทั้งแปลง ทำการไถพรวนโดยฉาน ๗ วันย่อยดินให้ร่วนซุยและกลบปุ๋ยอินทรีย์ที่หว่านลงไปควรใช้บัว หลังฝนตกประมาณ ๒-๓ วันเพื่อให้เกิดความชื้นในดิน ให้มันสำปะหลังเจริญเติบโตได้ และทำการไถยกร่องปลูก ความสูงของร่อง ๓๐-๔๐ เซนติเมตรระยะห่างระหว่างร่อง ๑๐๐-๑๒๐ เซนติเมตรเพื่อระบายน้ำและสะดวกในการกำจัดวัชพืชและเก็บเกี่ยว แต่บางพื้นที่ที่ไม่มีน้ำขังอาจไม่ต้องยกร่อง

(๓) การปลูก ควรปักท่อนพันธุ์ให้ตั้งตรงลึก ๑๐-๑๕ cm และควรปลูกในช่วงฤดูฝน หากมีแหล่งน้ำปลูกได้ตลอดปี ระยะปลูก ๑ * ๑ เมตร หรือ ๑.๒๐ * ๐.๘ ๐ เมตร ทำให้ได้ ๑,๖๐๐ ต้นต่อไร่

(๔) ระบบการให้น้ำ มันสำปะหลังเป็นพืชที่อาศัยน้ำฝน สามารถเจริญเติบโตได้ดีตลอดปี

(๕) การดูแลรักษา ควรมีการกำจัดวัชพืชในระยะ ๑-๔ เดือนแรกของการปลูก ๒-๓ ครั้งหรือตามการเจริญเติบโตและปริมาณวัชพืช การป้องกันอาจใช้สารเคมีฉีดคุมวัชพืชหรือใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรขนาดเล็ก

(๖) การใส่ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยเคมีที่มีอัตราส่วน N P K ๒:๒:๑ ในทางปฏิบัติแนะนำให้ใช้ปุ๋ย สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ หรือใช้สูตร ๑๖-๘-๑๖ อัตรา ๕๐ ถึง ๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ เติมน้ำปุ๋ยเดี่ยว ๐-๐-๖๐ ปริมาณ ๘ กิโลกรัมต่อไร่ การใส่ปุ๋ยใส่เพียงครั้งเดียวเมื่อมันสำปะหลังอายุ ๑-๒ เดือนในขณะที่ดินมีความชื้นเพียงพอ โดยขุดหลุมใส่ ๒ ข้าง ต้นระยะพุ่มใบแล้วกลบดิน

(๗) การเก็บเกี่ยว ระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมมันสำปะหลังเป็นพืชที่ไม่จำกัดอายุเก็บเกี่ยวแต่ควรเก็บเกี่ยวเมื่ออายุครบ ๘ เดือนขึ้นไปอายุเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมคือ ๑๒ เดือนไม่ควรเก็บเกี่ยวในช่วงที่มีฝนตกชุกกว่าจะทำให้เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำหากไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้สามารถทิ้งไว้ในดินถึง ๑๘ เดือนหากทิ้งไว้นานกว่านั้นปริมาณเส้นใยจะมากขึ้นไปโรงงานอาจปฏิเสธการรับซื้อ

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ผลผลิตหัวสดไม่สามารถเก็บรักษาได้ต้องนำส่งโรงงานแปรรูปทันทีในที่นี้จะหมายถึงการเก็บรักษากิ่งพันธุ์เพื่อใช้ปลูกในฤดูการต่อไปส่วนที่ใช้จ่ายพันธุ์ของมันสำปะหลังคือส่วนของลำต้นการเก็บรักษาพันธุ์มีระยะเวลาจำกัดเนื่องจากความสมบูรณ์แข็งแรงความงอกจะลดลงตามลำดับ

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู แมลงศัตรูพืชที่สำคัญของมันสำปะหลังได้แก่ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง เพลี้ยแป้งสีชมพูไรแดงและแมลงหวี่ขาวส่วนร่วมโรคพืชได้แก่โรคใบไหม้และรากเน่าโคนเน่าการป้องกันกำจัดต้องแช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันเพลี้ยแป้งและเดินสำรวจแปลงในระหว่างปีหากพบแป้งสีชมพูต้องรีบทำจากและแจ้งเจ้าหน้าที่ให้ทราบเพื่อปล่อยแตนเบียนและแมลงช้างปีกใส

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตารางที่ ๔๕ แสดงปฏิทินการปลูกมันสำปะหลัง อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง (ปลายฝน) ปีที่ ๑									← Δ →			
ปีที่ ๒										← ▽ →		
มันสำปะหลัง (ต้นฝน) ปีที่ ๑				← Δ →								
ปีที่ ๒	← ▽ →											
มันสำปะหลัง (หลังนา) ปีที่ ๑										← Δ →		
ปีที่ ๒				← ▽ →								

สัญลักษณ์

← → ช่วงฤดูปลูก

Δ ปลูกสูงสุด

← → ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว พ.ศ. ๒๕๖๗

ปฏิทินการปลูกพืชไร่ และธัญพืช

ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มันสำปะหลัง (ปลายฝน)												
ปีที่ 1									เตรียมดิน/ท่อนพันธุ์ ปลูก			
ปีที่ 2											เก็บเกี่ยว	
มันสำปะหลัง (ต้นฝน)												
ปีที่ 1					เตรียมดิน/ท่อนพันธุ์ ปลูก	ให้ปุ๋ย 1 ให้ปุ๋ย 2						
ปีที่ 2	เก็บเกี่ยว											

ภาพที่ ๓๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมันสำปะหลังโรงงานในอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา : สำนักงานส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอป่าต้ว มีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยไม่มีพื้นที่ในเขตชลประทานมีเพียงพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง เป็นเงิน ๔,๙๕๐ บาท/ไร่

ตารางที่ ๔๖ แสดงต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังต่อไร่ ปี ๒๕๖๗ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

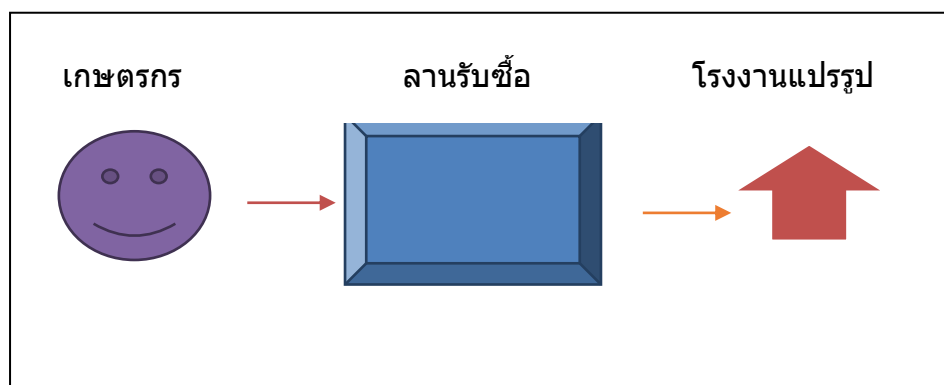
รายการ (ตัวอย่าง)	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน	
	จำนวน	บาท	จำนวน	บาท
ไถดะ	-	-	๑ คับ	๒๕๐
ไถแปร	-	-	๑ คับ	๒๕๐
ไถยกร่อง	-	-	๑ คับ	๒๕๐
พันธุ์มันสำปะหลัง	-	-	๓๐๐ ลำ	๖๐๐
ค่าจ้างปลูก	-	-	๑ คน	๓๐๐
ยาคุมวัชพืช (๒ ครั้ง)	-	-	๑ ถัง	๒๐๐
ค่าปุ๋ยคอก	-	-	๑ ตัน	๑๐๐๐
ปุ๋ย ๘๐ กก./ไร่(๒ ครั้ง)	-	-	๑๐๐ กก.	๑๖๐๐
ค่าจ้างเก็บเกี่ยว	-	-	๑ คน	๓๐๐
ค่าขนส่ง	-	-	๔ ตัน	๓๐๐
ค่าเช่าที่ดิน	-	-	-	-
รวม	-	-		๕,๐๕๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว พ.ศ. ๒๕๖๗

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

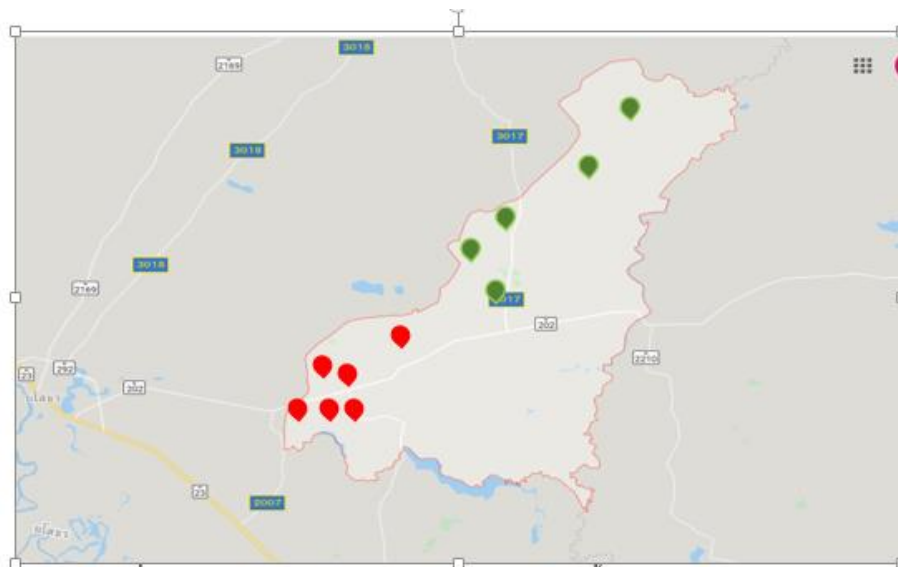
อำเภอป่าต้วมีจุดรับซื้อมันสำปะหลังกระจายอยู่ในท้องถิ่น เป็นจุดรับซื้อหรือลานรับซื้อมันสำปะหลังของพ่อค้าคนกลางโดยเฉพาะพื้นที่ตำบลกระจาย และโคกนาโก ซึ่งเป็นตำบลที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังจำนวนมากเพื่อนำไปส่งต่อให้แก่โรงงานแปรรูปมันสำปะหลังต่อไป จุดรับซื้อมันสำปะหลังในอำเภอป่าต้วมีจำนวน ๑๐ แห่ง ตำบลกระจาย ๕ แห่ง ตำบลโพธิ์ไทร ๒ แห่ง และตำบลโคกนาโก ๓ แห่ง

วิธีการตลาดลานรับซื้อมันสำปะหลังขนาดใหญ่ที่เกษตรกรนิยมนำผลผลิตไปขายได้แก่ ตำบลกระจาย ได้แก่ ลานมันสุระพล และลานมันอุบลไปโอเอทอนอล สาขาป่าต้ว ส่วนตำบลโคกนาโก ได้แก่ ร้านแสวงทวี เป็นจุดรับซื้อขนาดใหญ่ รับซื้อมันสำปะหลังตลอดปี ส่วนลานอื่นๆจะเปิดตามฤดูกาลที่ผลผลิตออกสู่ตลาดจำนวนมาก

ภาพที่ ๓๙ แสดงวิธีการตลาดมันสำปะหลัง อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

(ที่มา : ข้อมูลตลาดรับซื้อมันสำปะหลังในอำเภอป่าต้ว พ.ศ. ๒๕๖๗)

ภาพที่ ๔๐ แสดงแหล่งรับซื้อผลผลิต/โรงงานแปรรูปมันสำปะหลัง อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป อำเภอป่าต้ว รวม ๑๐ แห่ง

ข้อมูลการตลาด

แหล่งรับซื้อที่มีความสำคัญในอำเภอป่าต้ว มีปริมาณการรับซื้อรวม ๖๗,๒๐๐ ตัน/ปี

ตารางที่ ๔๗ แสดงข้อมูลจุดรับซื้อมันสำปะหลัง อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่	ชื่อโรงงาน/ แหล่งรับซื้อ	ที่ตั้ง (ตำบล)	พิกัด		ปริมาณ การรับซื้อ ตัน/ปี	ช่วง เวลารับซื้อ
			X	Y		
๑	แปลงใหญ่วิสาหกิจมันสำปะหลัง	โคกนาโก	๔๔๑๙๓๗	๑๗๖๓๑๑๗	๓,๐๐๐	ตลอดปี
๒	บ้านคำกลาง ม.๙	โคกนาโก	๔๔๑๙๐๔	๑๗๖๑๑๖๙	๓,๐๐๐	ตลอดปี
	นายสุทัต นาคำ					ตลอดปี
๓	บ้านอ่างทอง	โคกนาโก	๔๔๐๒๑๒	๑๗๖๖๓๒๙	๗,๐๐๐	ตลอดปี
๔	สมานชัยการเกษตร	โพธิ์ไทร	๔๓๔๒๒๔	๑๗๕๑๑๗๓	๗,๐๐๐	ตลอดปี
๕	เสี้ยคอง ม.๘	โพธิ์ไทร	๔๓๘๔๐๕	๑๗๕๑๓๓๖	๔,๐๐๐	ตลอดปี
๖	ศิริรุ่งเรือง ม.๗	กระจ่าย	๔๒๔๑๔๙	๑๗๔๖๒๑๙	๑๕,๐๐๐	ตลอดปี
๗	อุบลไปโอเอทานอล ม.๑	กระจ่าย	๔๒๕๘๑๘	๑๗๔๖๘๑๑	๑๕,๐๐๐	ตลอดปี
๘	เกิดสิน ม.๗	กระจ่าย	๔๒๓๒๑๕	๑๗๔๗๕๔๖	๗,๐๐๐	ตลอดปี
๙	ลานอรุณประเสริฐ	กระจ่าย	๔๒๕๓๙๔	๑๗๔๖๕๕๗	๓,๐๐๐	ตลอดปี
๑๐	แปลงใหญ่วิสาหกิจมันสำปะหลัง	กระจ่าย	๔๒๔๑๔๙	๑๗๔๖๒๑๙	๓,๒๐๐	ตลอดปี
รวม					๖๗,๒๐๐	

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, ๒๕๖๗

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอป่าต้ว มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตมันสำปะหลัง จำนวน ๕ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๗ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตมันสำปะหลังอินทรีย์ ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๔๘ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตมันสำปะหลัง อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	นายสมพงษ์ ชื่นบาน	๙	โคกนาโก	ป่าต้ว	๒๕๖๑	ผลิตมันสำปะหลัง
๒	นายสมบูรณ์ ตัวงาม	๙	โคกนาโก	ป่าต้ว	๒๕๖๒	ผลิตมันสำปะหลัง
๓	นายสำ บุญทศ	๙	โคกนาโก	ป่าต้ว	๒๕๖๔	ผลิตมันสำปะหลัง
๔	นายไฉยมย สีสภา	๓	กระจ่าย	ป่าต้ว	๒๕๖๓	ผลิตมันสำปะหลัง
๕	นายบัญชา ไชยจันทร์	๓	กระจ่าย	ป่าต้ว	๒๕๖๐	ผลิตมันสำปะหลัง

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๑.๔.๓ ชนิดสินค้าทางการ

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

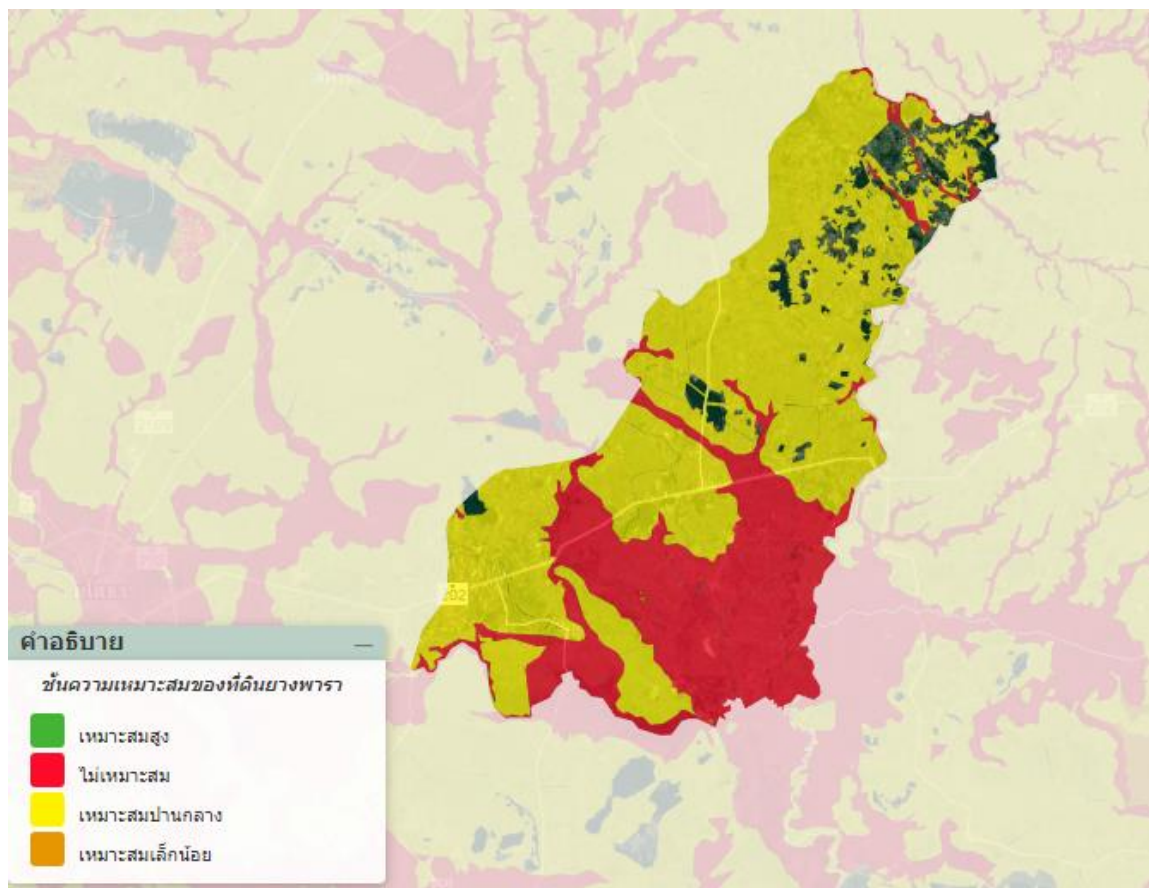
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอป่าต้ว มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกยางพารา ทั้งหมด จำนวน ๑๘๒,๕๑๕.๒๘ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑๒๑,๕๔๒.๘๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๕๕ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๑๖.๔๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๖๐,๘๕๕.๙๔ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๔

ตารางที่ ๔๙ แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพาราอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
โพธิ์ไทร	-	๑๔,๓๓๙.๓๐	-	๑๒,๐๖๒.๗๐	๒๖,๔๐๒
กระจ่าย	-	๓๒,๗๖๑.๔๐	๔๕.๘๒	๑๕,๐๐๙.๗๐	๔๗,๘๑๖.๙๒
โคกนาโก	-	๕๙,๐๔๑.๐๐	๕๒.๒๕	๒,๙๒๑.๘๔	๖๒,๐๖๕.๐๙
เชียงเพ็ง	-	๖,๘๔๓.๘๘	-	๑๕,๓๓๒.๒๐	๒๒,๑๗๖.๐๘
ศรีฐาน	-	๘,๕๐๗.๒๙	๑๘.๔๐	๑๕,๕๒๙.๕๐	๒๔,๐๕๕.๑๙

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>

ภาพที่ ๔๑ แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกยางพาราอำเภอป่าตั่ว จังหวัดยโสธร (ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

ภาพที่ ๔๒ แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับปลูกยางพาราอำเภอป่าตั่ว จังหวัดยโสธร (ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

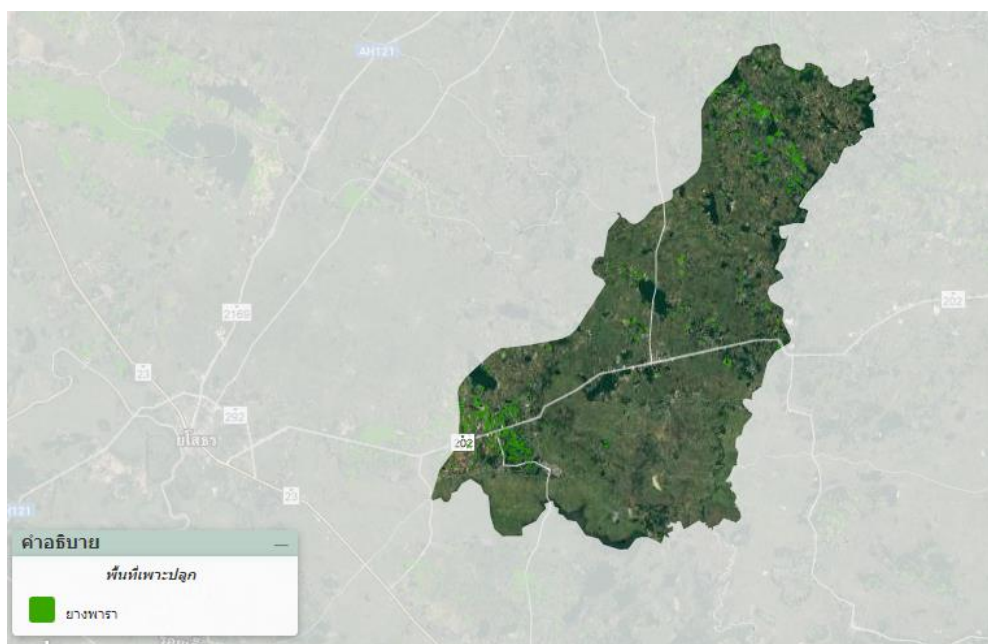
(๒) พื้นที่ปลูกยางพารา

อำเภอป่าต้ว มีพื้นที่การปลูกยางพารา จำนวน ๗,๐๐๕.๔๑ ไร่ ๗๒๑ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลโคกนาโก จำนวน ๒,๙๗๗.๖๒ ไร่ จำนวน ๒๙๔ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลกระเจาย จำนวน ๒,๗๗๗.๔๑ ไร่ จำนวน ๒๖๙ ครัวเรือน ตำบลศรีฐาน จำนวน ๖๔๔.๐๗ ไร่ ๙๖ ครัวเรือน ตำบลโพธิ์ไทร จำนวน ๔๓๐.๙๑ ไร่ ๔๓ ครัวเรือน และตำบล เชียงเพ็ง จำนวน ๑๗๕.๔๐ ไร่ จำนวน ๑๙ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๐ แสดงพื้นที่ปลูกยางพาราอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่	ตำบล	พื้นที่ปลูกยางพารา (ไร่)
๑	โพธิ์ไทร	๔๓๐.๙๑
๒	กระเจาย	๒,๗๗๗.๔๑
๓	โคกนาโก	๒,๙๗๗.๖๒
๔	เชียงเพ็ง	๑๗๕.๔๐
๕	ศรีฐาน	๖๔๔.๐๗
	รวม	๗,๐๐๕.๔๑

ที่มา : ข้อมูลการยางแห่งประเทศไทย จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๔๓ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา (พื้นที่ปลูกจริง) อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

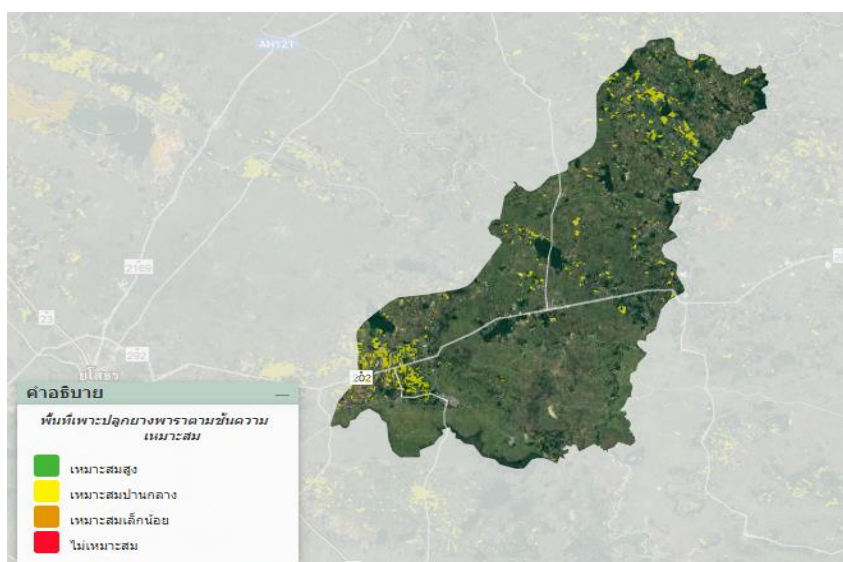
(๓) พื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอป่าต้ว มีพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๖,๖๑๐.๗๓ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ - พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๖,๔๙๔.๓๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๘.๒๔ พื้นที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑๑๖.๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑.๗๖ และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน - ไร่ คิดเป็นร้อยละ -

ตารางที่ ๕๑ แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
โพธิ์ไทร	-	๓๙๖.๘๙	-	-	๓๙๖.๘๙
กระจาย	-	๒,๗๙๘.๑๑	๔๕.๘๒	-	๒,๘๔๓.๙๓
โคกนาโก	-	๓,๐๔๐.๗๗	๕๒.๑๓	-	๓,๐๙๒.๙๐
เชียงเพ็ง	-	๒๒๖.๓๗	-	-	๒๒๖.๓๗
ศรีฐาน	-	๓๒.๒๔	๑๘.๔๐	-	๕๐.๖๔

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>

ภาพที่ ๔๔ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

ภาพที่ ๔๕ แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกยางพารา ตามระดับชั้นความเหมาะสม อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

๒) ปริมาณการผลิต

อำเภอป่าต้ว มีพื้นที่การปลูกยางพารา จำนวน ๗,๐๐๕.๔๑ ไร่ ๗๒๑ ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมากตำบลโคกนาโก จำนวน ๒,๙๗๗.๖๒ ไร่ จำนวน ๒๙๔ ครัวเรือน รองลงมาคือตำบลกระเจาย จำนวน ๒,๗๗๗.๔๑ ไร่ ๒๖๙ ครัวเรือน ตำบลศรีฐาน จำนวน ๖๔๔.๐๗ ไร่ ๙๖ ครัวเรือน ตำบลโพธิ์ไทร จำนวน ๔๓๐.๙๑ ไร่ ๔๓ ครัวเรือน และตำบลเชียงเพ็ง จำนวน ๑๗๕.๔๐ ไร่ จำนวน ๑๙ ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ ๕๒ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ตำบล	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
โพธิ์ไทร	๔๓	๔๓๐.๙๑	๔๓๐.๙๑	๘๔.๒๒	๐.๓๒๐
กระเจาย	๒๖๙	๒,๗๗๗.๔๑	๒,๗๗๗.๔๑	๕๗๐.๒๑	๐.๓๕๐
โคกนาโก	๒๙๔	๒,๙๗๗.๖๒	๒,๙๗๗.๖๒	๕๖๔.๗๑	๐.๓๘๐
เชียงเพ็ง	๑๙	๑๗๕.๔๐	๑๗๕.๔๐	๒๙.๓๓	๐.๓๐๐
ศรีฐาน	๙๖	๖๔๔.๐๗	๖๔๔.๐๗	๑๒๗.๙๘	๐.๓๕๐
รวม	๗๒๑	๗,๐๐๕.๔๑	๗,๐๐๘.๔๑	๑,๓๗๖.๔๔	๐.๓๔๐

ที่มา : ข้อมูลการยางแห่งประเทศไทย จังหวัดยโสธร พ.ศ. ๒๕๖๗

ภาพที่ ๕๖ แสดงปริมาณการปลูกยางพารา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่มา : http://www.aiu.doae.go.th/bi_report/bi_report๑/#tabs๔/ข้อมูลปี ๒๕๖๖

(ตัดยอด ณ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๗)

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิตยางพารา

(๑) การใช้พันธุ์ดี พันธุ์ยางที่แนะนำให้ปลูก แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มตามวัตถุประสงค์ของการปลูก ดังนี้

กลุ่มที่ ๑. พันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางสูง เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตน้ำยางสูงเป็นหลัก การเลือกปลูกพันธุ์ยางในกลุ่มนี้ ควรมุ่งเน้นผลผลิตน้ำยาง เช่น พันธุ์ BPM ๒๔, RRIM ๖๐๐, RRIC ๑๐๐, RRIC ๑๐๑, PR ๓๐๒ เป็นต้น

กลุ่มที่ ๒. พันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง เป็นพันธุ์ที่ให้ทั้งผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้ โดยให้ผลผลิตน้ำยางสูงและมีการเจริญเติบโตดี ลักษณะลำต้นตรง ให้ปริมาตรเนื้อไม้ในส่วนลำต้น สูง เช่น พันธุ์ PB ๒๓๕, ๒๕๕, ๒๖๐, PRIC ๑๑๐, RRIC ๑๒๑ เป็นต้น

กลุ่มที่ ๓. พันธุ์ยางผลผลิตเนื้อไม้สูง เป็นพันธุ์ที่ให้ผลผลิตเนื้อไม้สูงเป็นหลัก มีการเจริญเติบโตดีมาก ลักษณะลำต้นตรง ให้ปริมาตรเนื้อไม้ในส่วนลำต้นสูงมาก ผลผลิตน้ำยางจะอยู่ในระดับต่ำกว่าพันธุ์ยางในกลุ่มที่ ๑ และ ๒ เหมาะสำหรับเป็นพันธุ์ที่จะปลูกเป็นสวนป่าเพื่อการผลิตเนื้อไม้ เช่น พันธุ์ ฉะเชิงเทรา ๕๐, AVROS ๒๐๓๗, BPM ๑, RRI๑๑๘, ๒๐๓ เป็นต้น

(๒) การเตรียมดิน สภาพพื้นที่เดิมที่จะใช้สำหรับปลูกยางพาราในแต่ละท้องที่แต่ละแห่ง จะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของพื้นที่ และในการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูกจึงสามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในกรณีที่เป็นสวนยางพาราเก่า พื้นที่มีลักษณะเป็นป่า หรือมีไม้อื่นปลูกรวมอยู่ด้วย การเตรียมพื้นที่นั้นจะต้องโค่นล้มไม้เหล่านี้ออกเสียก่อน ซึ่งการโค่นล้มไม้อาจทำได้โดยใช้แรงงานคน หรือแรงงานเครื่องจักรกล เช่น ใช้เลื่อย ใช้ขวานฟัน หรือใช้เลื่อยยนต์ก็ได้ โดยตัดไม้ให้เหลือเฉพาะตอไม้ ให้ความสูงจากพื้นดินประมาณ ๕๐ ถึง ๖๐ เซนติเมตร จากนั้นจะต้องทำการฆ่าตอไม้โดยใช้ยาฆ่าตอไม้ ชนิด ๒,๔,๕-T ในอัตราส่วนสารเคมี ๑ ส่วน ผสมน้ำมันโซล่า ๑๖ ส่วน และใช้ทาตอไม้ในขณะที่ยังมีความสดอยู่ ซึ่งเป็นวิธีการที่จะทำให้ตอไม้ตายและผุสลายเร็วขึ้น หรืออาจใช้รถแทรกเตอร์ไถต้นไม้ทั้งหมดก็ได้ วิธีนี้จะถอนรากถอนโคนของไม้ออกได้หมด แต่มีข้อเสียบางประการคือเกิดการสูญเสียหน้าดินมาก หลังจากโค่นต้นยางเก่าหรือต้นไม้อื่นลงหมดแล้ว และจะต้องเก็บไม้ใหญ่ออกจากพื้นที่ จากนั้นเก็บเศษไม้ต่างๆ มารวมกันไว้เป็นกอง จัดเรียงเป็นแนวตามพื้นที่ และตากให้แห้งเพื่อทำแนวกันไฟ จากนั้นก็ทำการเผาเศษไม้เหล่านั้น หลังจากเผาเสร็จแล้ว ก็ควรจะรวบรวมปรนที่ยังเผาไหม้ไม่หมดมารวมกันเพื่อเผาไหม้อีกครั้ง และทำการเตรียมพื้นที่สำหรับปลูก โดยการใช้วิธีการไถ จำนวน ๒ ครั้ง พรอนดินอีก ๑ ครั้ง ส่วนพื้นที่ที่ยังมีตอไม้ยางเก่าหรือตอไม้อื่นอยู่หลงเหลืออยู่ อาจจะทำการเตรียมดินสำหรับการปลูกไม่สะดวกมากนัก แต่หากเป็นกรณีที่เป็นพื้นที่ที่จะปลูกมีความลาดเทมาก เช่น พื้นที่บริเวณควนหรือเนิน จะต้องมีการจัดทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดหรือทำการตัดดิน เพื่อสกัดกันไม่ให้หน้าฝนชะล้างดินเหล่านั้นให้ไหลตามน้ำ การทำพื้นที่เป็นขั้นบันไดอาจทำเฉพาะในลักษณะของต้นหรือยาวเป็นแนวเดียวกัน หรืออาจจะทำพื้นที่ในลักษณะเป็นวงรอบไปตามลักษณะของควนหรือเนินก็ได้ โดยให้ระดับขนานกับพื้นดิน และความกว้างของขั้นบันไดอย่างน้อยกว้าง ๑.๕ เมตร และแต่ละขั้นบันไดก็ใช้วิธีการตัดดินให้มีความลึกและเอียงเข้าไปในทางเป็นเนินดิน โดยให้บริเวณขอบด้านนอกของขั้นบันไดเป็นลักษณะคันดิน มีความสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร ความกว้าง ๖๐ ถึง ๗๐ เซนติเมตร และระยะห่างระหว่างขั้นบันไดมีความกว้างระหว่าง ๘ ถึง ๑๐ เมตร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความลาดชันของควนหรือเนิน หากมีความชันมากระยะระหว่างขั้นบันไดก็ควรจะห่างออกไปด้วย

(๓) การปลูก การกำหนดระยะปลูกและการวางแผนปลูกจะต้องพิจารณาถึงสิ่งต่างๆ เช่น พันธุ์ยางพาราที่ปลูก สภาพพื้นที่ เป็นต้น สำหรับระยะปลูกในที่ราบ จากการทดลองค้นคว้าพบว่าต้นยางพาราจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุดต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า ๒๐ ตารางเมตรต่อ ๑ ต้น สำหรับการแนะนำเจ้าของสวนยางพาราในเรื่องระยะปลูกจึงต้องคำนึงถึงเรื่องพื้นที่ที่จะให้ต้นยางพาราดังกล่าวเป็นหลัก ส่วนจะใช้ระยะเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะปลูกพืชแซมระหว่างแถวยางหรือไม่การใช้ระยะระหว่างแถวกว้าง รัชพืชจะมีพื้นที่ในการเจริญเติบโตมากขึ้นเช่นเดียวกัน ถ้าใช้ระยะระหว่างแถวแคบเกินไปหรือมีระยะน้อยกว่า ๒.๕ เมตร ต้นยางจะเบียดเสียดกันแย่งธาตุอาหารกันและจะชะงักขึ้นไป เจริญเติบโตทาง

ด้านข้างน้อย ส่วนการกำหนดแถวหรือการจัดวางแนวปลูกเพื่อให้ได้สวนยางพาราที่มีลักษณะสวยงามเป็นระเบียบ มีขั้นตอนในการจัดวางแนวดังต่อไปนี้ กำหนดแถวหลัก การกำหนดแถวหลักควรจะปลูกขวางทิศทางการไหลของน้ำ เพื่อลดการชะล้างหน้าดิน และจะต้องให้ห่างจากแนวสวนยางพาราเก่าไม่น้อยกว่า ๑.๕ เมตร และไม่ควรกำหนดแถวหลักไปตามแนวเดียวกับสวนยางพาราเก่าเนื่องจากต้นยางพาราที่ปลูกใหม่จะถูกแย่งอาหารและได้รับแสงไม่เพียงพอจัดเลี้ยงแนวการทำแถวหลัก เมื่อกำหนดแถวหลักว่าจะใช้ในแถวใดแล้ว ก็ทำการวัดระยะจากเขตสวนยางพาราในด้านที่จะเริ่มทำแถวแรกในการปลูกเข้าไปเป็นแนวตั้งฉากเป็นระยะห่างในการปลูก

(๔) ระบบการให้น้ำ การให้น้ำยางพาราแบบมีปริมาณน้ำจำกัดทำได้ดังนี้

๑. กรณียางปลูกใหม่ เราสามารถให้น้ำได้ตลอดปี โดยใช้สาย PE ร่วมกับหัวน้ำหยดแบบปรับปริมาณน้ำด้วยเกลียว ๕-๑๐ ลิตรต่อชั่วโมง (ราคาหัวละ ๒ บาท) เปิดน้ำครั้งละ ๒-๓ ชั่วโมง เดือนละ ๓ ครั้ง ในฤดูหนาวเมื่อเข้าฤดูร้อน เปิดน้ำประมาณ ๕ วัน/ครั้ง จะทำให้ต้นยางปีแรกไม่เฉาไม่ทิ้งใบในหน้าแล้ง และมีอัตราการตายจากความแห้งแล้งน้อยมากประมาณ ๒-๕% แต่ถ้าไม่มีการให้น้ำจะมีอัตราการตายถึง ๑๐-๓๐%

๒. ในยางปีสองและปีต่อไป ยางเริ่มแตกทรงพุ่มอาจใช้วิธีขยับเลื่อนสาย PE ทั้งเส้นจากหัวน้ำหยดที่หยดลงตรงโคนต้น ให้ขยับมาอยู่ตรงกลางระหว่างต้นในแถว เมื่อเปิดระบบน้ำ น้ำจะหยดลงตรงกลางระหว่างต้น ชีมลึก และเปียกนาน แต่อาจมีปัญหาเส้นผ่าศูนย์กลางความเปียกแคบไปเปียกไม่กระจาย จึงอาจเปลี่ยนใช้หัวมินิสปริงเกอร์แบบปั่นประทะใส่แทน ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องคำนวณปริมาณน้ำและแรงดันในสายให้พอดีกับจำนวนหัวมินิสปริงเกอร์ที่เปลี่ยนมาใส่ด้วย ส่วนหัวมินิสปริงเกอร์แบบสบัด (หมุน) ถ้าเรามีปริมาณน้ำจำกัดจะไม่แนะนำให้ใช้ เพราะมีข้อด้อยคือ การเปียกชิมจะไม่ลึกและระเหยหมดไปอย่างรวดเร็ว ถ้าจะให้ลึกต้องใช้หัวสปริงเกอร์ขนาด ๑๒๐ ลิตรต่อชั่วโมงขึ้นไป ซึ่งจะขัดแย้งกับปริมาณน้ำที่มีจำกัดและสิ้นเปลืองงบประมาณในการเดินท่อส่งน้ำหลัก main pipe

จากนั้นเมื่อต้นยางเริ่มเข้าปี ๓-๔ ทรงพุ่มจะใหญ่โต เราจะไม่สามารถให้น้ำได้ตลอดปี เพราะยางปี ๓ จะมีปริมาณใบเยอะ คายน้ำมากในหน้าแล้งต้องปล่อยให้ทิ้งใบ หลังจากหมดฝนยางจะเริ่มทิ้งใบในเดือนมกราคมและเริ่มแตกใบใหม่หลังจากนั้นอีก ๑๕ วัน เราต้องปล่อยให้ต้นยางทิ้งใบตามธรรมชาติ และเมื่อต้นยางแตกใบใหม่ เราจึงเริ่มให้น้ำอีกครั้ง จนกว่าใบจะแก่ทั้งสวน ทั้งนี้เราอาจผสม แมกนีเซียมซัลเฟตแบบเกร็ดละลายไปกับระบบน้ำเฉลี่ยต้นละ ๓๐ กรัม/ค้ำ เพื่อทำให้ใบยางแข็งแรงและทนความร้อนแล้งได้ดี เมื่อใบยางแก่ดีแล้ว หากเรามีน้ำเหลือจะให้อีกก็ได้ แต่ให้ระวังอย่าให้ยางแตกยอดอ่อนเพิ่มมากนัก เพราะเมื่อใบอ่อนไปเจอลมเจอแดดมากๆ อาจเกิดอาการตายกลับ Die back ได้

สำหรับในยางเปิดกรีด เมื่อฝนหยุดตกประมาณกลางเดือนตุลาคม ดินยังคงมีความชื้นไปอีกประมาณ ๑ เดือน หลังจากนั้นเราจะต้องเริ่มให้น้ำ เพราะเข้าฤดูหนาว อากาศเย็น ความชื้นน้ำค้างสูงน้ำยางจะออกดี แต่ดินจะเริ่มแห้ง เราจึงต้องให้น้ำ ซึ่งเป็น ๑ ในวัตถุประสงค์ที่จะนำมาผลิตน้ำยาง อาจมีการเสริมโพแทสเซียมไปกับระบบน้ำเล็กน้อย และให้น้ำไปจนใบเริ่มร่วงอากาศเริ่มร้อนและหยุดกรีดน่าจะประมาณปลายเดือนมกราคม-ต้นเดือนกุมภาพันธ์ เราจะปล่อยให้ต้นยางใบร่วง แล้วให้น้ำเมื่อต้นยางแตกใบอ่อนอีกครั้ง เสริมความแข็งแรงของลำต้นและใบด้วย แมกนีเซียมซัลเฟต ละลายน้ำเหมือนเดิม

(๕) การดูแลรักษา การปลูกยางพาราไม่ว่าจะใช้วัสดุปลูกชนิดใด ภายหลังจากการทำการปลูกไปแล้ว ย่อมจะมีต้นยางพาราที่แตกต่างกันเสมอ ส่วนจะมีมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความสมบูรณ์ของวัสดุที่ใช้ปลูก สภาพภูมิอากาศ ความชำนาญของผู้ปลูก และผลจากการทำลายของโรคและแมลงเป็นต้น โดยจุดประสงค์แล้วการปลูกซ่อมยางพาราก็เพื่อต้องการให้ได้จำนวนต้นยางที่ปลูกมีจำนวนเท่าเดิมและไม่มีหลุมว่าง ซึ่งจะทำให้ได้รับผลผลิตอย่างเต็มที่ อีกประการหนึ่งสิ่งที่จะต้องคำนึงอยู่เสมอในการปลูกซ่อมยางพาราก็คือ การเจริญเติบโตที่สม่ำเสมอของยางพาราเดิมและยางพาราที่ปลูกซ่อมใหม่ ในการปลูกซ่อมเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์

ดังกล่าวจึงต้องพิจารณาใช้วัสดุปลูกซ่อมอย่างเหมาะสม การจะใช้วัสดุปลูกซ่อมชนิดใด เช่น ดันตอตา ดันติดตา หรือ ดันยางชำถุง ต้องขึ้นอยู่กับขนาดของต้นยางพาราในแปลงปลูกในระยะนั้นๆ ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่จะทำการปลูกซ่อมด้วย และการกำจัดวัชพืชทำได้ ๓ วิธีคือ

๑. ใช้จอบถากหรือแทรกเตอร์ไถ วิธีนี้เกษตรกรนิยมใช้มากแต่มีข้อเสียคือจะกระทบกระเทือนต่อราก ทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโต

๒. ใช้วิธีปลูกพืชคลุมดิน โดยนำเมล็ดพืชคลุมดินแต่ละชนิดมาผสมกันแล้วนำไปปลูก โดยใช้เมล็ดพืชคลุมดินในอัตรา ๑ กิโลกรัมต่อพื้นที่ปลูกยาง ๑ ไร่ ยกเว้นในท้องที่แห้งแล้งใช้อัตรา ๑.๕ กิโลกรัมต่อไร่

๓. การใช้สารเคมี เป็นวิธีที่ให้ผลดี ประหยัดแรงงาน และเวลา นิยมใช้กับต้นยางที่มีอายุ ๑ ปีขึ้นไป หรือต้นยางที่มีเปลือกบริเวณโคนต้นเป็นสีน้ำตาลสูงจากพื้นดินมากกว่า ๗๕ เซนติเมตรไปแล้ว ส่วนต้นยางที่มีเปลือกบริเวณโคนต้นเป็นสีน้ำตาลสูงจากพื้นดินน้อยกว่า ๗๕ เซนติเมตรไม่ควรใช้วิธีนี้

(๖) การใส่ปุ๋ย วิธีการใส่ปุ๋ยที่ดี จะต้องเป็นวิธีที่ง่ายและสะดวกในการปฏิบัติ และเมื่อใส่ปุ๋ยแล้วพืชสามารถดูดปุ๋ยไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด โดยมีวิธีการใส่ปุ๋ยดังนี้

ใส่ร่องพื้น นิยมใช้ปุ๋ยร็อคฟอสเฟต ซึ่งเป็นปุ๋ยที่เคลื่อนไหวได้ยากเพราะถูกตรึงด้วยแร่ธาตุต่างๆ ในดิน โดยคลุกเคล้าปุ๋ยกับดินแล้วใส่ลงในหลุมก่อนปลูกยาง

ใส่แบบหว่าน เป็นการหว่านปุ๋ยให้ทั่วบริเวณที่ต้องกรใส่ปุ๋ย เหมาะสำหรับใช้กับพื้นที่ที่เป็นที่ราบ และมีการกำจัดพืชด้วยสารเคมีเพราะเศษซากพืชที่เหลือ จะช่วยป้องกันการชะล้างปุ๋ยในช่วงที่มีฝนตก แต่หากเป็นที่ราบที่กำจัดพืชด้วยวิธีถากควรรไถคราดเพื่อให้ปุ๋ยเข้ากับดินด้วย และเพื่อป้องกันน้ำฝนชะล้างปุ๋ย

ใส่แบบเป็นแถบ เป็นการใส่ปุ๋ยโดยการโรยเป็นแถบไปตามแนวแถวของต้นยางพาราที่อยู่ในร่องที่เพาะไว้ จากนั้นจึงทำการกลบ วิธีนี้จะใช้กับต้นยางพาราที่มีอายุ ๑๗ เดือนขึ้นไป และยังเหมาะสมสำหรับพื้นที่ที่มีความลาดเทเล็กน้อยหรือพื้นที่ทำขั้นบันไดด้วย

ใส่แบบเป็นหลุม เป็นการใส่ปุ๋ยโดยการขุดหลุมบริเวณรอบโคนหรือสองข้างของต้นยางประมาณ ๒ ถึง ๔ หลุมต่อต้น แล้วใส่ปุ๋ยลงในหลุมแล้วทำการกลบให้เรียบร้อย เหมาะสำหรับพื้นที่ที่ลาดเทและไม่ได้ทำขั้นบันได

นอกจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้ว สิ่งที่ต้องคำนึงในการใส่ปุ๋ยให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ก็คือควรใส่ปุ๋ยในขณะที่ดินมีความชุ่มชื้นเพียงพอ และหลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยในช่วงที่มีอากาศแห้งแล้งหรือฝนตกชุกมากเกินไป นอกจากนี้ควรกำจัดวัชพืชก่อนใส่ปุ๋ยทุกครั้ง หากต้องการให้ต้นยางพาราสมบูรณ์ แข็งแรง เจริญเติบโตดี สามารถเปิดกรีดได้เร็ว และให้ผลผลิตสูงอย่างสม่ำเสมอติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน จะต้องมีการใส่ปุ๋ยให้กับต้นยางพาราอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เริ่มต้นปลูกไปจนถึงก่อนโค่นต้นยาง ๓ ถึง ๕ ปี โดยปฏิบัติให้ถูกต้องเหมาะสมตามหลักการที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

(๗) การเก็บเกี่ยวยางพาราโดยการกรีด คือการนำผลผลิตน้ำยางออกมาจากต้นยาง ซึ่งเจ้าของสวนยางควรศึกษาและวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้อง ซึ่งจะทำให้ผลผลิตที่มากแบบยั่งยืนไม่ทำให้ต้นยางเสียหาย มีอายุการกรีดนาน การเจริญเติบโตของต้นยางดี ขยายไม่ได้อายุเมื่อโคนล้มเพื่อปลูกแทนใหม่ ยางพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูง จำเป็นต้องใช้วิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงจะได้ผลคุ้มค่า การเลือกใช้วิธีการต่างๆ เช่น การเปิดกรีด วิธีการกรีด ระบบกรีด และมีกรีดยางที่ถูกต้อง สามารถที่จะรักษาดันยางเพื่อให้กรีดได้นาน แต่หากใช้วิธีการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้อง นอกจากได้น้ำยางน้อยแล้วยังทำให้ต้นยางเสียหาย เป็นเหตุให้รายได้ของเกษตรกรลดน้อยลงด้วย โดยการกรีดยางจะต้องยึดหลักที่ว่า เมื่อกรีดแล้วต้องได้น้ำยางมาก เปลือกเสียหายน้อยที่สุด แล้วยังสามารถกรีดได้นาน ๒๕-๓๐ ปี

ปฏิทินการปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น

ชนิดพืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมายเหตุ
ยางพารา													ยางพารา ปี 1 - เริ่มเปิดกรีดได้เมื่อต้นยางมีเส้นรอบต้นไม่น้อยกว่า 50 ซม. ปี 2 - เปิดกรีดครั้งแรก เมื่อมีจำนวนต้นยางที่พร้อมจะเปิดกรีดเกินกว่าครึ่งหนึ่งของต้นยางทั้งหมดในสวน ปี 3-6 - กรีดเรื่อยไปจนผลัดใบ - หยุดกรีดขณะยางผลัดใบ ปี 7-30 - เปิดกรีดใหม่เมื่อใบยางที่แตกใหม่แก่เต็มที่
ปีที่ 1	เตรียมพื้นที่			เตรียมหลุม	ปลูก	ใส่ปุ๋ย			ใส่ปุ๋ย	ตัดแต่งกิ่ง	ใส่ปุ๋ย	ทำแนวกันไฟ	
ปีที่ 2	ทำแนวกันไฟ				ใส่ปุ๋ย	ปลูกซ่อม	ใส่ปุ๋ย			ตัดแต่งกิ่ง	ใส่ปุ๋ย	ทำแนวกันไฟ	
ปีที่ 3-6	ทำแนวกันไฟ				ใส่ปุ๋ย					ใส่ปุ๋ย		ทำแนวกันไฟ	
ปีที่ 7-30	เริ่มกรีด		หยุดกรีด		ใส่ปุ๋ย			เปิดกรีดใหม่		ใส่ปุ๋ย			

ภาพที่ ๔๗ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกยางในอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร
(ที่มา : สำนักงานส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ.๒๕๖๗)

๕) ต้นทุนการผลิตยางพารา

อำเภอป่าต้ว มีต้นทุนการผลิตยางพารา โดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุนยางพารา
เป็นเงิน - บาท และพื้นที่นอกเขตชลประทานมีต้นทุนยางพารา เป็นเงิน ๑๕,๗๘๕.๓๖ บาท

ตารางที่ ๕๔ แสดงต้นทุนการผลิตยางพารา ปี ๒๕๖๗ อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

รายการ	สรุปต้นทุนการบำรุงรักษาสวนยางพารา			
	วัตถุดิบ (1)	ค่าแรงงาน (2)	ค่าใช้จ่าย การผลิต (ผันแปร) (3)	รวมต้นทุน การปลูก ยางพารา (1)+(2)+(3)
การเตรียมพื้นที่ปลูก				
ค่าบุกเบิกพื้นที่และค่าไถพรวน	0.00	5,500.00	0.00	5,500.00
รวมต้นทุนการเตรียมพื้นที่	0.00	5,500.00	0.00	5,500.00
การปลูกยางพารา				
ค่าพันธุ์ยางปลูก	1,275.00	0.00	0.00	1,275.00
ค่าแรงงาน (วางแผน, ขุดหลุม, ใส่ปุ๋ยและกลบหลุม)	0.00	600.00	0.00	600.00
ค่าวัสดุวางแผน	0.00	0.00	45.00	45.00
ค่าปุ๋ยรองก้นหลุม	0.00	0.00	225.00	225.00
รวมต้นทุนการปลูกยางพารา	1,275.00	600.00	270.00	2,145.00
การบำรุงรักษายางพารา				
ค่าพันธุ์ยางในการปลูกซ่อม	374.00	0.00	0.00	374.00
ค่าแรงงานในการปลูกซ่อม	0.00	176.00	0.00	176.00
ค่าสารเคมีปราบวัชพืช	0.00	0.00	300.00	300.00
ค่าปุ๋ยบำรุงสวนยาง	0.00	0.00	80.00	80.00
รวมต้นทุนการบำรุงรักษายางพารา	374.00	176.00	380.00	930.00
การกรีดยาง				
ค่าแรงงานเตรียมเปิดกรีดยางและติดตั้งอุปกรณ์	0.00	299.25	0.00	299.25
ค่าแรงงานกรีดยาง	0.00	3,010.00	0.00	3,010.00
ค่าแรงงานเก็บน้ำยาง	0.00	1,935.00	0.00	1,935.00
ค่าแรงงานรีดยาง	0.00	645.00	0.00	645.00
ค่าแรงงานล้างแห้งและเก็บเข้าห้อง	0.00	215.00	0.00	215.00
ค่าขนส่งน้ำยางจากไร่ มาโรงกรีดยาง	0.00	0.00	72.00	72.00
การกรีดยาง (ต่อ)				
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง (น้ำกรด+สารกันบูด+สารฟอกสี)	0.00	0.00	205.00	205.00
ค่าปุ๋ย	0.00	0.00	800.00	800.00
ค่าไฟฟ้า	0.00	0.00	18.00	18.00
ค่าซ่อมบำรุงจักรรีดยาง	0.00	0.00	11.11	11.11
รวมต้นทุนการกรีดยาง	0.00	6,104.25	1,106.11	7,210.36
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	1,649.00	12,380.25	1,756.11	15,785.36

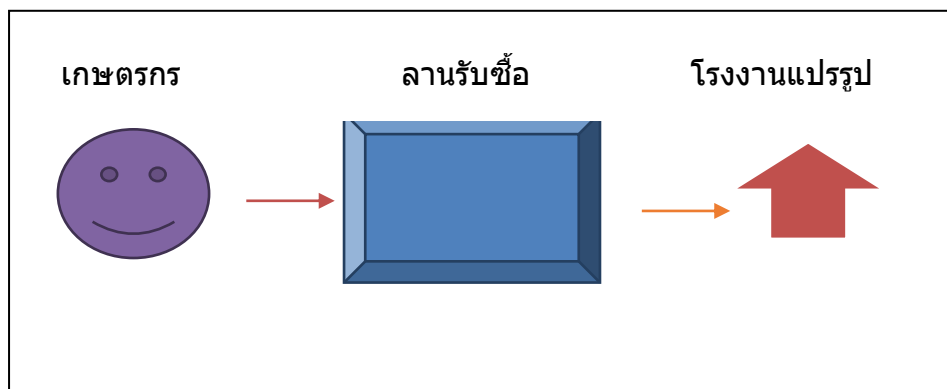
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, ๒๕๖๗)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

อำเภอป่าต้วมีจุดรับซื้อยางพารากระจายอยู่ในท้องถิ่น เป็นจุดรับซื้อหรือลานรับซื้อยางพาราของพ่อค้าคนกลางโดยเฉพาะพื้นที่ตำบลกระเจาย และโคกนาโก ซึ่งเป็นตำบลที่มีพื้นที่ปลูกยางพารา จำนวนมาก เพื่อนำไปส่งต่อให้แก่โรงงานแปรรูปยางพาราต่อไป จุดรับซื้อมีจำนวน ๑๒ แห่ง ตำบลกระเจาย ๕ แห่ง และตำบลโคกนาโก ๗ แห่ง

(๑) วิธีการตลาด (เป็นวิธีตลาดที่เกิดขึ้นในอำเภอ)

วิธีการตลาดลานรับซื้อยางพาราทตามโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ๑ แห่ง คือแปลงใหญ่ยางพารา หมู่ ๑ ตำบลกระเจาย อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร สมาชิก ๙๐ ราย พื้นที่ ๑,๐๔๒ ไร่

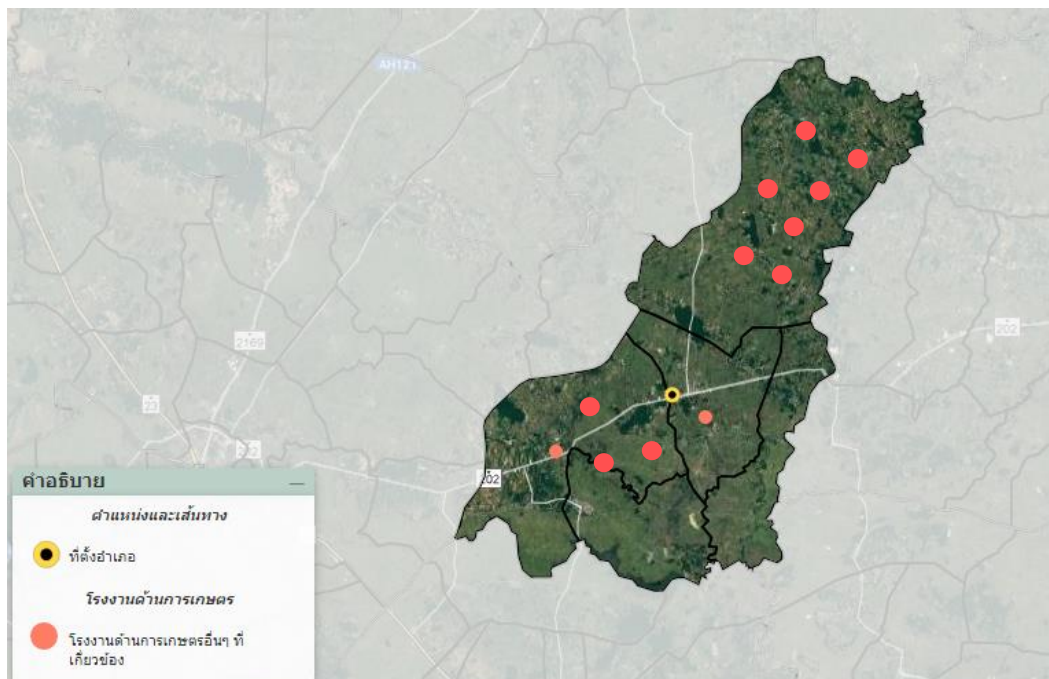

ภาพที่ ๔๘ แสดงวิธีการตลาดยางพารา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

(ที่มา : ข้อมูลตลาดรับซื้อยางพาราในอำเภอป่าต้ว พ.ศ. ๒๕๖๗)

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

อำเภอป่าต้ว มีแหล่งรับซื้อยางพารา รวม ๑๒ แห่ง ตำบลกระเจาย ๕ แห่ง และตำบลโคกนาโก ๗ แห่ง

ภาพที่ ๔๙ แสดงแหล่งรับซื้อยางพารา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

(ที่มา : <https://agri-map-online.moac.go.th/พ.ศ.๒๕๖๗>)

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

อำเภอป่าต้ว มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบด้านการผลิตยางพารา จำนวน ๓ ราย และมี Smart Farmer ซึ่งมีเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แปลงใหญ่ จำนวน ๒ ราย

องค์ความรู้ทักษะความชำนาญ

เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์ความรู้ในเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตยางพารา ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๕๕ แสดง Smart Farmer ต้นแบบในด้านการเพิ่มผลผลิตยางพารา อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

ที่	ชื่อ - สกุล	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เป็น	สาขา
๑	นายจีระศักดิ์ ลุล่วง	๓	กระเจา	ป่าต้ว	๒๕๖๑	ผลิตยางพารา
๒	นายสุวิทย์ บุญทศ	๑	กระเจา	ป่าต้ว	๒๕๖๒	ผลิตยางพารา
๓	นางคำปุ่น เสน่ห์พุด	๙	โคกนาโก	ป่าต้ว	๒๕๖๔	ผลิตยางพารา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๕๖ ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑.น้ำ ๒.ดิน ๓.ไฟฟ้า	๑. การทำการเกษตรส่วนใหญ่ เกษตรกรต้องรอน้ำฝนตามฤดูกาล เพื่อทำการเกษตร ๒.การไหลเวียนของน้ำไม่สะดวก บาง พื้นที่เกิดน้ำท่วมขัง ๓.พื้นที่การเกษตรมีแหล่งน้ำแต่ไม่ สามารถนำน้ำมาใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ เนื่องจากขาดไฟฟ้าเพื่อการใช้ การเกษตร	๑.เจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร ๒.ปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ๓.การขุดลอกฝาย/หนองน้ำเพื่อการเกษตร ๔.ปรับปรุงบำรุงดินโดยการไถกลบตอซัง ๕.สนับสนุนการขยายเขตไฟฟ้าเพื่อ การเกษตร ๖.สนับสนุนไฟฟ้าโซล่าเซลล์	ดำเนินการทุกตำบล	๑.เมื่อโครงการฯและ งบประมาณพร้อม สามารถ ดำเนินการได้ทันที ๒.เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด (ตามรายชนิดที่สำคัญ) ๑.ข้าว ๒.มันสำปะหลัง ๓.ยางพารา	๑.สินค้าไม่สามารถกำหนดราคาขาย เองได้ ราคาตกต่ำ ๒.ข้าวพันธุ์ปนเยอะมาก ๓.การเพิ่มองค์ความรู้ในการแปรรูป มัน สำปะหลัง ๔.การผลิตบรรจุภัณฑ์ ๕.การเพิ่มช่องทางขาย ๖.ขาดมาตรฐานในการรองรับ	๑.จัดหาเมล็ดข้าวพันธุ์ดี ๒.การอบรมให้ความรู้การผลิตข้าวพันธุ์ดี ๓.การแปรรูปข้าว,มันสำปะหลัง,ยางพารา ๔.เปิดตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ๕.ผลิตสินค้าให้ได้ตามมาตรฐานสากล	ดำเนินการทุกตำบล	๑.เมื่อโครงการฯและ งบประมาณพร้อม สามารถ ดำเนินการได้ทันที ๒.เร่งด่วน
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร ๑.อาสาสมัครเกษตรกร ๒.YSF	๑.การไม่ทราบบทบาทหน้าที่ของ อาสาสมัครเกษตรกรและ YSF ๒.การขาดองค์ความรู้เรื่องไอที ๓.การขาดความรู้ความเข้าใจเรื่อง	๑.การอบรมให้ความรู้บทบาทหน้าที่ อาสาสมัครเกษตรกรและ YSF ๒.การอบรมให้ความรู้แอปพลิเคชันด้าน การเกษตร	อาสาสมัครเกษตรกร จำนวน ๕๗ หมู่บ้าน YSF จำนวน ๑๖ ราย จากทุกตำบล	๑.เมื่อโครงการฯและ งบประมาณพร้อม สามารถ ดำเนินการได้ทันที ๒.เร่งด่วน

ตารางที่ ๕๖ ตารางแสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข (ต่อ)

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบล เป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญเร่งด่วน
	การเขียนแผนการผลิต/แผนธุรกิจ	๓.การอบรมให้ความรู้การเขียนแผนการผลิต/แผนธุรกิจ		
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑.การทำบรรจุภัณฑ์ ๒.การเพิ่มมูลค่าให้สินค้า การเกษตร	๑.ความไม่ชำนาญในแปรรูปและ ประสบการณ์ ๒.บรรจุภัณฑ์ยังไม่สวยงาม	๑.อบรมให้ความรู้เรื่องการแปรรูปเพิ่มมูลค่า สินค้าเกษตร เช่น แปรรูปข้าว,มันสำปะหลัง ,ยางพารา ๒.การสนับสนุนบรรจุภัณฑ์สร้างจุดเด่นเป็น ที่ต้องการของผู้บริโภค	ดำเนินการทุกตำบล	๑.เมื่อโครงการฯและ งบประมาณพร้อม สามารถ ดำเนินการได้ทันที ๒.ไม่เร่งด่วน

๓. การจัดทำ TOWS Matrix

การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านการเกษตรอำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร ใช้หลักการวิเคราะห์สภาพวิธี SWOT Analysis เพื่อประเมินจุดแข็ง จุดอ่อนและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเพื่อให้ทราบถึงโอกาสอุปสรรคที่มีผลกระทบเพื่อกำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ ๕๗ แสดงการจัดทำ TOWS Matrix อำเภอป่าต้ว จังหวัดยโสธร

	จุดแข็ง (S) ๑.เกษตรกรความตั้งใจในการประกอบอาชีพ ๒.เจ้าหน้าที่ใส่ใจและเข้าถึงพื้นที่ ๓.การร่วมแรงร่วมใจทุกภาคส่วน	จุดอ่อน (W) ๑.สภาพพื้นที่ที่หลากหลาย ๒.น้ำฝนเป็นปัจจัยหลักในการผลิตพืช ๓.ราคาผลผลิตตกต่ำ
โอกาส (O) ๑.การส่งเสริมเกษตรกรที่มีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร ๒.การนำความหลากหลายของการปลูกพืชในแต่ละพื้นที่มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๓.การดึงงบประมาณของราชการมาผลักดันการส่งเสริมการผลิตสู่ความต้องการของตลาด	SO กลยุทธ์เชิงรุก ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส (รุก เพิ่มขยาย)	WO กลยุทธ์เชิงแก้ไข เอาชนะจุดอ่อนโดยอาศัยโอกาส (ปรับปรุงตนเอง)
ภัยคุกคาม (T) ๑.ภัยธรรมชาติ ๒.วัชพืชและแมลงศัตรูพืช ๓.ความไม่สมดุลของความต้องการซื้อและความต้องการขาย (ราคาสินค้า)	ST กลยุทธ์เชิงป้องกัน ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (รักษาสถานภาพ)	WT กลยุทธ์เชิงรับ ลดจุดอ่อนและหลีกเลี่ยงภัยคุกคาม (เลิก หลีกเลี่ยง หนี)

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอป่าต้ว, พ.ศ.๒๕๖๗

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๑. กลยุทธ์เชิงรุก

- ๑.๑ การศึกษาสภาพพื้นที่การเกษตร, เกษตรกร, รวมถึงปัจจัยการผลิตภายในชุมชนและภายนอกชุมชน
- ๑.๒ วิเคราะห์ความสามารถของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

๒. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- ๒.๑ การนำสภาพพื้นที่การเกษตร, เกษตรกร, และปัจจัยการผลิตมาวิเคราะห์และตกผลึกเพื่อนำมาหาจุดแข็งและจุดอ่อนในการพัฒนาพื้นที่การเกษตร เกษตรกร และจัดหาปัจจัยการผลิตต่อไป
- ๒.๒ การศึกษาหาความรู้ของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้ตรงกับสภาพพื้นที่และโอกาสที่จะพัฒนาทรัพยากรในชุมชน

๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- ๓.๑ การติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง
- ๓.๒ การเสาะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมของเจ้าหน้าที่ในเรื่องสภาพดิน ฟ้า อากาศ และประชาสัมพันธ์ไปยังเกษตรกร และอาสาสมัครเกษตร เพื่อรู้เท่าทันเหตุการณ์

๔. กลยุทธ์เชิงรับ

- ๔.๑ เมื่อมีโครงการส่งเสริมการเกษตรมายังอำเภอ ตำบล ดึงโครงการนั้นลงให้ตรงกับความต้องการของสภาพชุมชน เพื่อการขับเคลื่อนที่ตรงกับความต้องการของพื้นที่
- ๔.๒ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกร เช่น เคยปลูกข้าวนาปรังก็หันมาปลูกพืชใช้น้ำน้อยและตรงกับความต้องการของตลาด
- ๔.๓ การสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางด้านการเกษตรของเกษตรกร อาสาสมัครเกษตร ผู้นำชุมชนให้เท่าเทียมกัน
